

ክፍል አራት

የአመራር ሥነ መለኮታዊ እሳቤ

ምዕራፍ ስምንት

የአመራር ሥነ መለኮታዊ እሳቤ

(THEOLOGICAL CONCEPT OF LEADERSHIP)

- ❖ “የጸጋ ስጦታ ልዩ ልዩ ነው፤ መንፈስ ግን አንድ ነው፤ አገልግሎትም ልዩ ልዩ ነው፤ ጌታም አንድ ነው፤ አሠራርም ልዩ ልዩ ነው፤ ሁሉን በሁሉ የሚያደርግ እግዚአብሔር ግን አንድ ነው።” (1ቆሮ. 12:4-6)
 - ❖ “ነገር ግን የአካሉ ብልቶች ስለሆንን ክርስቶስ ደግሞ ለቤተ ክርስቲያን እንዳደረገላት፤ ይመግበዋል፤ ይንከባከበውማል። ስለዚህ ሰው አባቱንና እናቱን ይተዋል፤ ከሚስቱም ጋር ይተባበራል፤ ሁለቱም አንድ ሥጋ ይሆናሉ። ይህ ምሥጢር ታላቅ ነው፤ እኔ ግን ይህን ስለ ክርስቶስና ስለ ቤተ ክርስቲያን እላለሁ” (ኤፌ. 5:29-33)
 - ❖ “አካል ብዙ ብልቶች እንጂ አንድ ብልቅ አይደለምና ነገር ግን ብልቶች እርስ በርሳቸው በትክክል ይተሳሰቡ ዘንድ እንጂ በአካል መለያየት እንዳይሆን ለጎደለው ብልቅ የሚበልጥ ክብር እየሰጠ እግዚአብሔር አካልን አገጣጠመው።” (1ቆሮ. 12:12-30)
- ባለፉት ዘመናት በቤተ ክርስቲያን መሪዎች መካከል መለያየት፤ መገፋፋትና መጠላላት እየበዛ መምጣቱ በእነርሱ የሚገለገለው የእግዚአብሔር ሕዝብ ሳይፈልግ ለአመራር ያለው አክብሮት እየቀነሰ በመምጣቱ ራሱን መስቀለኛ መንገድ ላይ እንዲያስቀምጥ አድረጎታል። ከዚህም ሌላ ቤተ ክርስቲያን በውጭው ዓለም ላይ የነበራት አዎንታዊ ተጽዕኖ እየደበዘዘ በመሄዱና፤ ትንቢታዊ ድምጿም ለማሰማት ካለመቻ

ልዋም በላይ፤ የአንዳንድ መሪዎች ሞራላዊና ሥነ ምግባራዊ መለኪያቸው ዝቅተኛ እየሆነ መምጣቱም የሚያሳስብ ነው። ይህ ሁኔታ አዲሱ ትውልድም የመጣ እንግዳ ነፋስ የሚውስደው፤ ለራሱ ትውልድ ቅንዓት የሌለውና፤ የወደፊት ራዕይና ተስፋው እየደበዘዘ የመጣ እንዲሆን አድርጎታል።

በቤተ ክርስቲያን ጓዳ ውስጥ የሚታይ የነበረው ችግር የአደባባይ ቁስል እየሆነ በመምጣቱ ምክኒያት በሌላ የወንጌል ሥራ ላይ ልናውለው የነበረውን ኃይል፤ ችግሮችን በመፍታት፤ በመሪዎች መሀል እርቅ እንዲመጣ በመታገልና፤ የምስመንም መንፈስ እንዲጠበቅ ለማረጋጋት በመሞከር ዘመናችን እንድናሳልፍ አድርጎናል። ይህ ሁኔታ አሳሳቢ እየሆነ በመሄዱ ምክኒያት የቤተ ክርስቲያንን ደህንነትና አንድነት ለማየት የሚጓጉ ሁሉ የችግሩ መንሳኤ ምን እንደሆነ ለማወቅ በእግዚአብሔር ፊት ከብዙ እንባ ጋር በጸሎት መቅረባቸው አልቀረም። በተቀደሰ አዕምሮም በርካታ ጥያቄዎችን በማንግት እንቅልፍ ያጡባቸው ሌሊቶች ቀላል አይመስሉኝም። የችግሩ ምክኒያት ፡- የመተዳደሪያ ደንብ ጥራት ማጣት? የውስጠ ደንብ አለመኖር? የመዋቅር ቅር ግልፅነት ማጣት? የአሠራር አለመጣጣም? ወይንስ የያዘነው ሥነ መለኮታዊ እሳቤ የተሳሳተ፤ የተዛባና፤ መጽሐፍ ቅዱሳዊ ያልሆነ፤ “የቤተ ክርስቲያን ባሕላዊ አሠራር” (CHURCH TRADITION) ላይ የተመሠረተ፤ ወይንም ደግሞ ከውጭው ዓለም የተወሰደ ስለሆነ የመጣ ችግር ነው? የሚሉትን ጥያቄዎች ማንሳታችን መፍትሔውንም ለማግኘት ይረዳናል ብዬ አምናለሁ።

የመተዳደሪያ ደንብ ጥራት ማጣት፤ የውስጠ ደንብ አለመኖር፤ የመዋቅር ግልፅነት የሌለው መሆኑና የአሠራር አለመጣጣም ችግሩ ለመባባሱ ምክኒያት መሆናቸውን በከፊል ባምንበትም፤ በእኔ አመለካከት በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ባለው የአመራር ችግር ዋናው መነሻ ስለ አመራር ያለን የሥነ መለኮት እሳቤ የተሳሳተ፤ የተዛባና መጽሐፍ ቅዱሳዊ ያልሆነ በመሆኑ የመጣ ነው!!! የሥነ መለኮት እሳቤአችን ሳይለወጥ ችግሩን የመተዳደሪያ ደንብ በመለወጥ፤ የውስጠ ደንብ በማውጣት፤ የመዋቅር ግልፅነት እንዲኖር በማድረግ፤ ወይንም አሠራር በማመቻቸት ይፈታል ብዬ አሳስብም። እንግዲህ የሥነ መለኮት እሳቤአችን ምን መሆን አለበት? መጽሐፍ ቅዱሳዊ የሆነ እሳቤ እንዲኖረን ለማድረግ የሚረዱ ሞዴሎች አሉ ወይ? የሚኖረን የአመራር ሥነ መለኮት እሳቤ በአመራራችንም ሆነ ስለ ሌሎች መሪዎች ባለን አመለካከት ምን ያህል ተጽዕኖ ይኖረዋል?

የቤተ ክርስቲያን የአመራር ሥነ መለኮት እሳቤ እንዲኖረን የሚረዱ መጽሐፍ ቅዱሳዊ ከሆኑ ሞዴሎች መካከል ሦስቱን በማቀርብበት ጊዜ የጠለቀ ሚስጢራዊነታቸውን ከመገንዘቤ የተነሣ በፍፁም ትሕትናና የእውቀት አድማስ ውስንነቱንም በማስተዋል እንዳቀረብኳቸው ለአንባቢዎች ለመግለፅ እወዳለሁ። እነዚህም የአመራር መለኮት እሳቤዎች የሚከተሉት ናቸው፡-

- ◆ “የጋብቻና ቤተሰብ ሥነ መለኮት”
- ◆ “የክርስቶስ አካል ሥነ መለኮት”
- ◆ “የሥላሴ ምስጢር ሥነ መለኮት”

እነዚህ ሦስት የአመራር ሥነ መለኮት እሳቤዎች በሰፊው ከማየታችን በፊት የሥነ መለኮት ምንነት፥ በሥነ መለኮትና በአመራር መካከል ያለውን ግንኙነት፥ እና የአመራር እሳቤ በሥነ መለኮት ላይ የተመሠረተ ሲሆንና ሳይሆን ያለውን ልዩነት መዳሰሳችን ይገባል ብዬ አምናለሁ። ምክኒያቱም ሐክማን⁹⁰ ኖርዝሐውስ⁹¹ እና ዩክል⁹² የሚባሉ ጸሐፊዎች በየግላቸው ባደረጓቸው ጥናቶች አመራር ሥነ መለኮትን የማያካትት እንደሆነ ያመለክታሉ። ስለዚህ የአመራር ሥነ መለኮት ለመረዳትና ሊኖረን የሚገባ የሥነ መለኮት እሳቤ ለማወቅም መጠነኛ በሆነ መልክ ማየት አስፈላጊ ነው።

አመራርን በተመለከተ በተደረጉት ብዙ ጥናቶች፥ ከጥናቶቹም በወጡት የሐሳብ ዕድገቶችና መነሻ አድርገው በወሰዷቸው ዘዴዎች ሥነ መለኮትን የሚያካትቱ እንዳልነበሩ በዓመታት መሃል የተከሰተ ሐቅ ነው። አንዱም ምክኒያት ሥነ መለኮት “የእግዚአብሔር ሐሳብና ዓላማ” የሚጠናበት ጥናት በመሆኑና⁹³ አመራር ደግሞ ሰው ተኮር የሆነ በሥነ ሰብዕ (ANTHROPOLOGY)፤ በሥነ ማሕበረ ሰብ (SOCIOLOGY) እና በሥነ ልቦና (PSYCHOLOGY) ጥናት ላይ የተመሠረተ በመ

⁹⁰ Gill R. Hickman, *Leading Organizations: Perspective for a New Era*, (Thousand Oaks, CA: Sage, 1998).

⁹¹ Peter G. Northouse, *Leadership: Theory and Practice*, (Thousand Oaks, CA: Sage, 2004).

⁹² Gary Yukl, *Leadership in Organization*, 5th. ed., (Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall, 2002).

⁹³ Millard Erickson, *Christian Theology*, (Grand Rapids, MI: Baker Books, 1985).

ሆኑ ነው።⁹⁴ ጋራት የሚባለው ጸሐፊ የሥነ መለኮት ትርጉም ወሰን ሲጽፍ “ሥነ መለኮት በእግዚአብሔር ሐሳብና ዓላማ ላይ ያተኮረ ጥናት ነው”⁹⁵ ይለዋል።

በሌሎች መስኮች እንዳለው ጥናት የሥነ መለኮት ጥናትም እንደዚሁ ህብረ ብዙ እንደ ሆነ የሥነ መለኮት ምሁራን ካደረጓቸው ጥናቶች ማየት ይቻላል። አንዳንዶች ሥነ መለኮትን ከታሪካዊ እይታ ብቻ በማየት በዓመታት መሃል የተነሡትን የሥነ መለኮት ምሁራን የጻፏቸውን ብቻ የሚመለከቱ አሉ።⁹⁶ ሌሎች ሥነ መለኮትን ከፍልስፍና አንጻር በማየት የእግዚአብሔርን ነገር ለመረዳት ይሞክራሉ።⁹⁷ ካር ሊን በዚህ መጽሐፉ ይህ የሥነ መለኮት ጥናት ከታሪክ፣ ከፍልስፍና፣ ከሥነ አመክንዮ፣ ከሐግ፣ እና ከሌሎች ጥናቶች በማጠናቀር እግዚአብሔርንና ሥራውን ለማየት ያስችላል⁹⁸ ብሎ ያምናል። እንዲህ ዓይነቱ ጥናት ግን መጽሐፍ ቅዱስን መነሻና መሠረት አድርጎ ሳይወስድ እግዚአብሔርንና የእግዚአብሔርን ጉዳይ ለማጥናት መሞከሩ የሥነ መለኮት ጥናት ለማለት ያስቸግረኛል።

ከእነዚህ አቀራረብ ይልቅ መጽሐፍ ቅዱስ ራሱ ስለ ራሱ፣ ማለትም እግዚአብሔርና የእግዚአብሔር ጥልቅ ዓላማ መናገር ስለሚችል የእግዚአብሔር ቃል የእግዚአብሔርን ቃል እንዲተረጎመው በመፍቀድ የሚደረገው ጥናት በፍፁም ትሕትናና ቅንነት፣ ክፍተትና መታዘዝ ብንይዘው ትክክለኛውን ሥነ መለኮት ለማግኘት እንደሚረዳን ሙሉ እምነት አለኝ። እዚህ ላይ መጠቀስ ያለበት በዓመታት መካከል እያደጉ የመጡ የሉተር፣ የካልቪን፣ የሬፎርምድ፣ የአርሜንያን፣ የካቭናንት፣ የዲስፔንሰሽናል፣ የሥነ መለኮት ዓይነቶች እንዳሉ ብናውቅም።⁹⁹ ሁሉም ዋና መሠረታቸው አድርገው የተነሡት መጽሐፍ ቅዱስን ነው።

ስለዚህ ስለ አመራር መረዳት ትክክለኛ በሆነ መሠረት ላይ መቆም ስላለበት የሥነ መለኮት እሳቤ ሊኖረን ይገባል። እዚህ ላይ ሁለት ጥግ የሆኑ አመለካከቶች

⁹⁴ Robert Layton, *An Introduction to Theory in Anthropology*, (Cambridge, UK: Cambridge University Press, 1998).
⁹⁵ James Leo Garrett, *Systematic Theology*, vol. 1-2, 3rd. ed., (Grand Rapids, MI: Baker Academic, 2007).
⁹⁶ Charles Hodge, *Systematic Theology*, vol.1 (1872, reprinted), Oak Harbor, WA: Logos Research Systems, Inc., 1997), 1-2.
⁹⁷ Paul S. Karleen, *The Handbook to Bible Study: With Guide to the Scofield Study System*, (New York: Oxford University Press, 1987).
⁹⁸ Ibid.
⁹⁹ Paul P. Enns, *The Moody Handbook of Theology*, (Chicago, IL: Moody Press, 1997, c.1989).

እንዳሉ ለመግለፅ እፈልጋለሁ። በአንድ በኩል በመጽሐፍ ቅዱስ ኮሌጆችና ሴሚናሪዎች ውስጥ ያለው የአካዳሚክ ትምህርት አሰጣጥ በሥነ መለኮት ጥናት ላይ ያተኮረ ረሆኖ፤ ብዙዎቹ ሴሚናሪዎች የአመራር ጥናት የማይሰጡ ከመሆናቸው የተነሣ፤ ተመራቂዎቹ ትምህርታቸውን ከጨረሱ በኋላ የተማሩትን በሥራ ለመተርጎም የማይችሉና በቤተ ክርስቲያን አመራር ላይ ሲቀመጡ ግራ ሲጋቡ ማየት ከጀመርን ቆይተናል። በአንፃሩ ደግሞ አመራርን በእግዚአብሔር ቃል ላይ ስላልተመሠረተ፤ ከውጭው ዓለም የተወሰዱ፤ የሥነ መለኮት መሠረት የሌላቸው እሳቤዎች ወደ ቤተ ክርስቲያን በማምጣት፤ መሪዎች የክርስቶስ አካል የሆነችውን የእግዚአብሔርን ቤተ ክርስቲያን “ሊቆጣጠሩና በመጫን ለመግዛት ሲሞክሩ” ማየቱ የሥነ መለኮት እሳቤ ያለህ ያሰኛል።¹⁰⁰

ዌልች ባርናና ስኬዋርትዝ በሰፋት ያጠናቀቀው ጥናቶች የሚያሳዩት የሥነ መለኮት ትምህርት ለብቻ እንደማይበቃና የአመራር ጥናትንም ሊያካትት እንደሚገባ አስረግጠው በጽሁፍ ሥራቸው ገልጠዋል።¹⁰¹ እንዲያውም ስኬዋርትዝ የተባለው ጸሐፊ ከአንድ ሺ ቤተ ክርስቲያኖች በላይ በመውሰድ ባደረገው ዓለም አቀፍ ጥናት የአካዳሚክ የሥነ መለኮት ትምህርት በቤተ ክርስቲያን ዕድገትና በአብያተ ክርስቲያናት ጥራት ያመጣው ሰበብ አሉታዊ ተጽዕኖ እንዳለው አረጋግጧል።¹⁰² የዚህ አሉታዊ ተጽዕኖ ምክኒያት ፓስተሮች የአመራር ጥራትና ብቃት ሳያሳዩ በማስተማርና የዶክትሪን ጥናት ብቻ በማስጨበጥ ላይ በማተኮራቸው ነው ብዬ አስባለሁ።

በአንፃሩ ደግሞ ምንም እንኳን በመጽሐፍ ቅዱስ ኮሌጆችና ሴሚናሪዎች የሚሰጠው ዘርፈ ብዙ የሆነ የሥነ መለኮት ትምህርትና የአመራርን ጥናት የማያካትት መሆኑ ቢታወቅም፤ በአመራር ላይ የተደረጉ ጥናቶች የሚያመለክቱት የሥነ መለኮት ይዘት የሌለው፤ ቅርጽ ብቻ እየሆነ መምጣቱ እጅግ የሚያሳስብ ነው።¹⁰³ እውነቱ ግን በመሪዎች ሕይወትና አገልግሎት የሞራልና የሥነ ምግባር መለኪያ ደብዛው እየጠፋ መምጣቱ፤ በመሪዎች ላይ የሚታየው ራስ ተኩር (EGO-CENTRIC) የሆነ

¹⁰⁰ See Robert H. Welch, *Church Administration: Creating Efficiency for Effective Ministry*, (Nashville, TN: Broadman & Holman Publishers, 2005);
¹⁰¹ Ibid.; George Barna, ed. *Leaders On Leadership: Wisdom, Advice, and Encouragement on the Art of Leading God's People*, The Leading Edge Series, (Ventura, CA: Regal Books, 1997); Christian A. Schwarz, *Natural Church Development*, (St. Charles, IL: Church Smart Resources, 1996).
¹⁰² Schwartz, *Natural Church Development*, 1996.
¹⁰³ See Northouse, *Leadership and Practice*, 2004; Yulck, *Leadership in Organizations*, 2002.

አካሄድ እየተከሰተ መታይቱ፥ በመሪዎች መካከል የሚታየው ውስጣዊ መገፋፋት የአደባባይ ምስጢር እየሆነ መምጣቱና፥ በአገልጋዮች ሕይወት ውስጥ የሚታየው የጠለቀ የባሕርይ ችግር እየጉላ መሄዱ የሚያመለክተው፤ አመራር የሥነ መለኮት ይዘት የሌለው፥ ቅርፅ ብቻ እንደሆነ ነው።¹⁰⁴

ይህንን ሐሳብ ለማጠቃለል ሥነ መለኮትና አመራር አንድ ላይ አብረው የሚሄዱ ናቸው። ሥነ መለኮት የሌለው አመራር በሴኩላር ዓለም በተገኙ ንድፈ ሐሳቦች (THEORIES) ብቻ ሲመሠረት፤ ከእግዚአብሔር ቃል ውጭ የሆኑ አሠራሮችን ወደ ቤተ ክርስቲያን በማምጣት ምዕመን እንዲታመስ የሚያደርግ ይሆናል። በሌላ በኩል ደግሞ አመራርን የማያካትት የሥነ መለኮት ጥናትም ባሳደጓቸው ነባር መሪዎች ና ባሳደገቻቸው ቤተ ክርስቲያን ላይ ለችግሮች መነሳት ምክኒያት የሚሆኑና፤ የአመራር ችሎታ የሌላቸው ሰዎችን የሚያፈራ ስለሚሆን፤ በቤተ ክርስቲያን ላይ ከጥቅሙ ይልቅ ጉዳትን የሚያመጣ ይሆናል።

ስለዚህ “የጋብቻና ቤተሰብ ሥነ መለኮት” “የክርስቶስ አካል አሠራር ሥነ መለኮት” እና “የሥላሴዎች ምስጢር ሥነ መለኮት” ለአመራር ያላቸው ሞዴልነት ማየታችን እጅግ ወሳኝ ነው!!!

I. የጋብቻና ቤተሰብ ሥነ መለኮት

(THEOLOGY OF MARRIAGE AND FAMILY)

ሀ. መግቢያ፡-

የጋብቻና ቤተሰብ ሥነ መለኮት ለማጥናት በምንጀምርበት ጊዜ “በመጀመሪያ እግዚአብሔር፡-....” (ዘፍ. 1:1) በሚለውና “በመጀመሪያ ቃል ነበረ፤ ቃልም በእግዚአብሔር ዘንድ ነበረ፤ ቃልም እግዚአብሔር ነበረ።” (ዮሐ. 1:1) የሚለውን ሐሳብ

¹⁰⁴ See Les Carter and Jim Underwood, *The Significance Principle*, (Nashville, TN: Broadman and Holman, 1998); Kevin Cashman, *Leadership from the Inside Out*, (Provo, UT: Executive Excellence, 1998); Richard Foster, *Money, Sex, and Power*, (San Francisco, CA: Harper & Row, 1985); John W. Gardner, *Self Renewal: The Individual and the Innovative Society*, (New York: Harper & Row, 1963); Os Guinness, *Character Counts*, (Grand Rapids, MI: Baker Books, 1999); James M. Kouzes and Barry Z. Posner, *Credibility*, (San Francisco, CA: Jossey-Bass, 1993); Gordon McDonald, *Ordering Your Private World*, (Nashville, TN: Thomas Nelson, 1985); Gary L. McIntosh and Samuel D. Rima, Sr. *Overcoming the Dark Side of Leadership*, 2000; Michael R. Milco, *Ethical Dilemmas in Church Leadership*, (Grand Rapids, MI: Kregel, 1997); Thomas J. Stevenin, *People Power*, (Chicago, IL: Northfield, 1996).

ልንጀምር ይገባል ብዬ አምናልሁ። ምክኒያቱም በፈጣሪነቱ ጋብቻና ቤተሰብን የፈጠረው ይሁን፤ በአዳኝነቱ ደግሞ ጋብቻና ቤተሰብን የሚያቆየውም እግዚአብሔር ነው። በፍጥረት ጊዜ “ሰውን በመልካችን እንደ ምሳሌአችን እንፍጠር፤ ...እግዚአብሔርም ሰውን በመልኩ ፈጠረ፤ በእግዚአብሔር መልክ ፈጠረው፤ ውንድና ሴት አድርጎ ፈጠራቸው።” (ዘፍ. 1:26-27) ያለው እግዚአብሔር፤ በቤዛነት ጊዜ ደግሞ፡ “አስቀድሞ ያውቃቸው የልጁን መልክ እንዲመስሉ አስቀድሞ ደግሞ ወስኖአልና።” (ሮሜ 8:29)

“በመጀመሪያ እግዚአብሔር ሰማይንና ምድርን ፈጠረ።” (ዘፍ. 1:1) ከሚለው ሐሳብ በመነሣት ማሰብና ማወቅ ያለብን እውነቶች መግለፁ እስፈላጊ ነው። አንደኛ እግዚአብሔር ከጊዜ በፊት ዘላለማዊና ልዓላዊነት ያለው አምላክ ነው። እግዚአብሔር በሦስቱ ስብዕናዎች፤ ማለት እግዚአብሔር አብ፤ እግዚአብሔር ወልድ፤ እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ አንድ አምላክ ሆኖ በዘላለም ውስጥ የነበረ፤ ያለ፤ የሚኖር አምላክ ነው። (ዘፍ. 1:1-3) ምሳሌ 8:22-23፤30-31፤ መዝ. 104:30፤) ሁለተኛ፡- እግዚአብሔር በራሱ የተወሰነ አምላክ ሳይሆን በጊዜ ውስጥ ፍጥረታትን የፈጠረ፤ በራሱ ፈቃድም ካለ መኖር ወደ መኖር እንዲመጡ ያደረገ ነው። “በመጀመሪያ እግዚአብሔር ሰማይና መድርን ፈጠረ፤” በሚልበት ጊዜ ሰውን የፍጥረት ሁሉ ቁንጮ አድርጎ “በምሳሌአችን እንፍጠር” እንዳለው ሰውን በመልኩ የፈጠረውም እግዚአብሔር ነው። ከዚህም በላይ “እግዚአብሔርም ሰውን በመልኩ ፈጠረ፤ በእግዚአብሔር መልክ ፈጠረው፤ ውንድና ሴት አድርጎ ፈጠራቸው።” የሚለው ሐሳብ በአንድነትና በነጠላነት በየግላቸውም እንዲሆኑ ፈጥሮአቸዋል። ወንድና ሴት በጋብቻ የግንኙነት ጥምረት/ሥምረት በሚሆኑበት ጊዜ በግላቸው ያላቸው ስብዕና አንዱ በሌላው ተውጧል ማለት አይደለም። በአንድ ላይ እንደ ባልና ሚስት እግዚአብሔርን ሊያመልኩት ይችላሉ፤ ይገባቸዋልም። አንድም ናቸው፤ ሁለትም ናቸው።

ሦስተኛ፡- የወንድና የሴት፤ በሌላ አንጋገር የባልና የሚስት የመኖራቸው ምክኒያትና የዓላማቸው መዳረሻ፤ የመኖራቸውም ዋስትና እግዚአብሔር ነው። አራተኛ፡- “እግዚአብሔርም ባረካቸው፤ እንዲህም አላቸው - ብዙ ተባዙ ምድርንም ሙሉአት፤” (ዘፍ. 1:28) በሚልበት ጊዜ ለተለየ ዓላማ ካልሆነ በስተቀር፤ ልጆችን በመስጠት የሚባርካቸውም እግዚአብሔር ራሱ ነው። እንደ እንሰሶች፡ አዝርዕቶችና፡ ፍራ ፍሬዎች፡ ሰውንም ከአንዱ ዘር እንዲራቡ ሳይሆን እግዚአብሔር ያደረገው፤ እያንዳንዱ ልጅ ሲወለድ የተለየ ስብዕና (UNIQUE PERSONALITY) እንዲኖረው አድርጎ

መፍጠሩ፤ የመፍጠር ችሎታው ቀጣይነት እንዳለው ያመለክታል። በብዙ አድናቆትና ፍፁም መሰጠት ባለው አምልኮ እንድናስበው የሚገባን አንዳችን ከሌላችን ጋር የማንመሳሰል አድርጎ መፍጠሩን ነው። በሌላ በኩል በዘመናችን እንደምናየው ባልሚስት የግላቸውን የኑሮ እርካታ ፍለጋ ማሳደድ ሳይሆን፤ ከራሳቸው አልፈው ለሚተኳቸው ትውልድም ለመውለድና ለማሳደግ መብታቸውም፤ ግዴታቸውም ነው።

አምስተኛ፦ እግዚአብሔር “ምድርንም ሙሉአት፤ ግዙአትም” (ዘፍ. 1:28)
“እግዚአብሔር አምላክም ሰውን ወስዶ ያበጃትም፤ ይጠብቃትም ዘንድ በኤደን ገነት አኖረው።” በሚልበት ጊዜ ሰው (ወንድም ሆነ ሴት) እንደ ባልና ሚስትም ሆነ በየግላቸው እግዚአምሔር የፈጠራትን ምድር የማበጀት፤ የማስተዳደርና እንደ ባል አደራ የመጠበቅም ኃላፊነት እንዳለባቸው ያመለክታል። በአንድ በኩል አዲስ ነገር ለመተለም የሚያስችል ነፃነት አላቸው። በሌላ በኩል የመጠበቅ ኃላፊነት አላቸው።
ስድስተኛ፦ “እግዚአብሔር አምላክም አለ፡ ሰው ብቻውን ይሆን ዘንድ መልካም አይደለም፤ የሚመቸውን ረዳት እንፍጠርለት።” የሚለው ሐሳብ ለተለየ ዓላማ ካልሆነበት ቀርቶ የሰው ብቸኛ/ነጠላ መሆኑን የማይወድ የግንኙነት ሥምረት/ጥምረትን የሚፈልግ አምላክ መሆኑን ያሳያል። የመጀመሪያው የኃጢአት ውድቀት የመጣውም “አዳምና ሔዋን” ለማናውቀው ምክኒያት ለብቻ በነበሩበት ወቅት እንደነበረ ልናስተውል እንችላለን። (ዘፍ. 3:1-24)

ሰባተኛ፦ ኃጢአትና ክፉ (EVIL) የክፉት ምንጭ ከሆነ ከሰይጣንና ሰውም በፊቃዱ ለሰይጣን ማታለል ራሱን አስልፎ በመስጠቱ ምክኒያት የመጣ እንጂ፤ የኃጢአትም ሆነ የክፉ፤ የዚህም ስበብ የሆነው የመከራና የሥቃይ ምንጭ እግዚአብሔር አይደለም። እግዚአብሔር በኤደን ገነት ውስጥ “መልካማና ክፉን የሚያስታውቀውን ዛፍ” ማብቀሉ ሰው በፊቃዱ እንዲያመልከው ለሰው የሰጠውን ፈቃድ ለማክበር ያደረገው ነው። እግዚአብሔር ከሌሎች ሁሉ ፍጥረታት ለይቶ ለሰው ፈቃድ ሰጥቶታል። በጣም የሚያስደንቀው ደግሞ ሰው በኃጢአት ከወደቀ በኋላ፤ እግዚአብሔር ለሰው የደህንነት መንገድ በፈጣሪነቱና በአዳኝነቱ ማዘጋጀቱ ነው።¹⁰⁵ (ዘፍ 3:15)

¹⁰⁵ See Karl Barth, *Church Dogmatics, III.1*, ed. by G. W. Bromiley and T. F. Torrance, (Edinburgh: T & T Clark, 1969); Ray Anderson and Dennis B. Guernsey, *On Being Family: A Social Theology of the Family*, (Grand Rapids, MI: Eerdmans Publication, 1985); Edwin H. Fieldman, *Generation to Generation: Family Process in Church and Synagogue*, (New York: Guilford, 1985), 19-39.

ለ. የእግዚአብሔር ትኩረት በቤተሰብ ላይ፡-

በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የምናያቸውን ትውልዶች በሦስት ትውልዶች ልናጠቃ ልላቸው እንችላለን።

❖ የአዳምና ሔዋን ትውልድ (ዘፍጥረት 1-11)

❖ የአብርሃምና ሣራ ትውልድ (ዘፍጥረት 12 - ሚልኪያስ 4)

❖ የጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ትውልድ (አዲስ ኪዳን - ቤተ ክርስቲያን)

በሦስቱም ትውልዶች የምናየው አንድ ቁልፍ የሆነ ሐሳብ፤ የእግዚአብሔር ትኩረት በቤተሰብ ላይ መሆኑ ነው። እግዚአብሔር በፍጥረት ጊዜ ሰውን በመልኩና በምሳሌው ከፈጠረ በኋላ፤ አዳም ብቻውን መሆኑን አይቶ “ለእርሱ ረዳት የምትሆነውን እንፍጠርለት” ሲል እናያለን። አንድም አዳም የውጭውን ዓለም (ምድርን) ከማስተዳደሩ በፊት በገዛ ቤቱ የአመራር ችሎታ እንዲኖረው ማድረጉን ስንመለከት፤ አንድም ደግሞ ሔዋን የእርሱ “ረዳት” እንድትሆን መስጠቱ፤ ያላየውንና ያላስተዋለውን ማስተዋል እንዲችል የምትረዳው እንደሆነች እንጂ፤ የእርሱ የበታች ወይም ተገዢ እንድትሆን የተሰጠች አልነበረችም። እንደዚሁም አዳም (ወንድ) የቤተሰቡ መሪ ሆኖ ሚስቱን፤ ሔዋንም ሆነ የሚወለዱትም ልጆቹን በአመራሩ ሊያስተዳድራቸው መቻሉ በፍጥረት ጊዜ የተሰጠ እውነት እንጂ፤ ከውድቀት በኋላ የመጣ የኃጢአት ሰበብ ምክንያት የተሰጠ እንዳልሆነ ልናስተውል ይገባል።

1. እዚህ ላይ ልናውቀው የሚገባው እግዚአብሔር የነበረውን ዓላማ የጀመረው አንድን ቤተሰብ (አዳምንና ሔዋንን) በማስነሣት እንደነበረ ነው። ነገር ግን የመጀመሪያው ቤተሰብ የእግዚአብሔርን ልብ የሚያሳርፍ አልሆነም። እንዲያውም፡-

- ዘፍጥረት 3፡- የግለሰብ ኃጢአት፤
- ዘፍጥረት 4፡- የቤተሰብ ኃጢአት፤
- ዘፍጥረት 5-11፡- የሕብረተ ሰብ ኃጢአት

አዳምና ሔዋን በየግላቸው የሠሩት ኃጢአት፤ ቤተሰባቸውን ሲያፈርሱ ስናይ፤ ቤተሰቡ ደግሞ የሞራልና የሥነ ምግባር መለኪያ የሌለው ሕብረተ-ሰብ ሲሆንና በኃጢአት ከመበስበሱ የተነሣ እግዚአብሔር “ሰውን በመፍጠሩ ተጸጸተ” ብሎ ሲናገር እናየዋለን። (ዘፍ. 6፡5-6) ሕብረተ-ሰቡ እግዚአብሔርን ለማስቆጣት በቤተሰቡ ያሳይ የነበረው ኢሞራላዊና ኢስብአዊ የሆነ አመራር በአደባባይም በመግለፅ ሁሉንም ጨፍልቆ አንድ የማድረግ አሠራር (UNIFORMITY) እንዲኖር ለማድረግ እንዲያመች፤ ስማይ ጠቀሰ የሆነ ሕንፃ ሲሠሩ በድንጋይ ሳይሆን በጡብ ሲሠሩት እንመለከታለን።

ከዚህም ሌላ በልዩነታቸው ውስጥ አንድነታቸውን ከመጠበቅ ይልቅ፤ ለአገዛዝ እንዲያመቻቸው ቋንቋቸውን አንድ ሲያደርጉ ማየት በዘመናት መካከል ከተከሰተውና ከሚከሰተው የታሪክ እውነት ጋር እንዴት እንደሚመሳሰል ልንገነዘብ እንችላለን። እንዲያውም ቤተሰብ ከመፍረሱ የተነሣ እግዚአብሔርና የእግዚአብሔር ጉዳይ ከነበራቸው የኑሮ ዘይቤ ሲያስወጡና የራሳቸውን ስም ለማስጠራት ሲታገሉ ማየት የሚገርም ትዕይንት ነው። (ዘፍ. 11:1-9)

2. እግዚአብሔር በቃል ኪዳን ያስነሣው ሁለተኛው ትውልድ የአብርሃምና የሣራ ትውልድ ነው። አሁንም ቢሆን የእግዚአብሔር ትኩረት ቤተሰብ እንደነበረ ልናስተውል እንችላለን። እሳይ እንደተመለከትነው የባቤል ሕዝብ የራሱን ስም ለማስጠራት ይታገል እንደነበረው ዓይነት ሳይሆን፤ እግዚአብሔር ለአብርሃም ከገባቸው ቃል ኪዳኖች መካከል “...ስምህንም አከብረዋልሁ፤...” (ዘፍ. 12:1-3) የሚለው ሐሳብ እንዴት የጸንናና እውነተኛ ነው። እግዚአብሔር አብርሃምና ሣራን በሚያስነሣበት ጊዜ “የምድር ነገዶችም ሁሉ በአንተ ይባረካሉ፤” ብሎ ሲናገረው፤ ከዚህ ቤተሰብ ያለፈ የእግዚአብሔር ጥልቅ ዓላማ እንደነበረ ያሳያል። እዚህ ላይ መጠቀስ ያለበት እግዚአብሔር በአይሁድ ሕዝብ ላይ የነበረው ዓላማ ስላልሆነለት፤ እኛ አህዛብ በኋላ በሁለተኛ ደረጃ ያሰበን ሳንሆን፤ ከመጀመሪያውም በነባራዊ ዓላማው ውስጥ የነበርን እንደሆነ ሊታወቅ ይገባል። ሐዋርያው ጳውሎስ ይህንን ሐሳብ በማዕናት “በአንተ አህዛብ ሁሉ ይባረካሉ ብሎ ወንጌልን ለአብርሃም አስቀድሞ ሰበከ” ይላል። (ገላቲያ 3:8) ስለዚህም እግዚአብሔር “ለምድር ነገዶች ሁሉ” በረከትና ሞዴል እንዲሆኑ አብርሃምንና ሣራን አስነሣ። አሁንም ቢሆን ትኩረቱ በቤተሰብ ላይ ነው።

ይሁን እንጂ አብርሃምና ሣራ የቤተሰብ ሞዴል ሊሆኑባቸው ያልቻሉ ሁኔታዎች እንደነበሩ ከዘፍጥረት 16:1-6 እና ከዘፍጥረት 20:1-18 ባሉት ክፍሎች ማየት ይቻላል። እንዲያውም እግዚአብሔር ስለ አብርሃም ሲናገር “ጽድቅንና ፍርድን በማድረግ የእግዚአብሔርን መንገድ ይጠብቁ ዘንድ ልጆቼንና ከእርሱ በኋላ ቤቱን እንዲያዝዝ አውቃለሁ።” (ዘፍ. 18:19) ይላል። የአብርሃም ልጅ የነበረው ይስሃቅም ርብቃን ካገባ በኋላ በልጆቻቸው ምክኒያት በዘመናቸው ሁሉ የግል ፍላጎት ግጭት እንደነበራቸው እንመለከታለን። (ዘፍ. 24:33) በመካከላቸው የነበረው አለመግባባት ወደ ልጆቻቸው የተላለፈ ይመስላል። ይህ ሁኔታ በቀላሉ የማይገመት በትውልዶች ላይ ጠባሳ ጥሎ ከማለፉም ሌላ፤ በሁለቱም የወንድማማች ትውልዶች መሃል በቀልና ቁርሾ ለመካሄዱ ምክኒያት ሆኖአል። እግዚአብሔርም ከረዥም ዘመናት በኋላ እንኳ

ነቢዩ አብድዩን አስነሥቶ ይህንኑ ነባራዊ ችግር ሲጠቅሰው እናያለን።

(ትንቢተ አብድዩ 1:1-21)

ከአባቶች መካከል ሦስተኛው የነበረው የይስሃቅ ልጅ ያዕቆብ ነው። ያዕቆብ እግ ዚአብሔር ያስቀመጠውን የጋብቻ መለኪያ (ማለትም አንድ ባል ለአንዲት ሚስት) ሰብሮ አራት ሚስቶችን ካገባ በኋላ አሥራ ሦስት ልጆችን ወልዷል። (አሥራ ሁለቱ የእስራኤል ነገዶችና አንዲት ሴት ልጅ) በዚህ መሃልም ያዕቆብ ልጆቹን ለመምራት ፤ ለማሳደግና በሥርዓት እንዲሂዱ ለማድረግ የሚችልበት የአባትነት የፍቅር ብርታት ፍርት ልጆቹን ዲሲፕልን የማድረግ አቅም አልነበረውም። ከዚህም የተነሣ አሥሩ ወንድማማች በትንሹ ወንድማቸው በዮሴፍ ላይ ከጥላቻ አልፈው በጉድጓድ ወደ መጣል፤ ከጉድጓድ መጣል ለግብፃዊው ለኢጥፍራ ሲሸጡት እያየ ይህንን ለማቆም የሚችልበት የአባትነት አቅም አልነበረውም። ያዕቆብ ራሱ “ልጅ አልባ አስቀራችሁኝ...ይህ ሁሉ በእኔ ላይ ደረሰ።” (ዘፍ. 42:36) ያዕቆብ ለፈርዖን አለው፡- “የእንግድነቴ ዘመን መቶ ሠላሳ ዓመት ነው፤ የሕይወቴም ዘማኖች ጥቂትም ክፉም ሆኑብኝ።” ብሎ ሲደመድም፤ በንግግሩ ውስጥ ብዙ የህሊና ወቀሳም ሳይኖርበት አይቀርም።¹⁰⁶

የብሉይ ኪዳንን መጽሐፍት በምንዳስሰበት ጊዜ ባሎች ከአንዲት ሚስት ጋር ከመኖር ይልቅ ተጨማሪ ሚስቶች ማግባትን፤ በጋብቻ ውስጥ ፍቺ እየበዛ መሄዱን፤ ከጋብቻ ውጭ ዝሙትና ርኩስት እየሰፈነ መምጣቱን፤ በእስራኤል ሕዝብ መካከል ሰዶማዊነት እየታየ መምጣቱን (መሳፍንት 19-21)፤ እና የባሎች የአመራር ጸጋ ደብዛው እየጠፋ ሚስቶች በተቃራኒው በባሎቻቸው ላይ ሲሰለጥኑና በቤተሰብ የነበረው ሥርዓት እየተቃወሰ መምጣቱን ስናይ ላስተዋለ ሰው ልብ የሚሰብርና እስትንፋስ የሚያቆም ሁኔታ ነው። ስለዚህም በመጽሐፈ መሳፍንት 21:25 ላይ “በዚያም ዘመን በእስራኤል ዘንድ ንጉሥ አልነበረም፤ ሰው ሁሉ በፊቱ መልካም መስሎ የታየውን ያደርግ ነበር።” የሚለው ቃል እውነተኛ ያደርገዋል። ይህ ማለት ግን እግዚአብሔር በየዘመናቱ የራሱ ቅሬታዎች አልነበሩትም ማለት አይደለም። በሐዋርያት ሥራ 14:17 ላይ እንደምናየው እግዚአብሔር “ራሱን ያለ ምስክር አልተወም።” የሚለው ቃል የታመነና የፀና ቃል ነው!!!

106 ይህንን በተመለከተ በሰፊው ለማንበብ ከተፈለገ ከዚህ በፊት የጻፍኩትን መጽሐፍ ማንበብ ይቻላል፡- አሳዩኸኝ በርኸ ገ/ ሥላሴ፡ ጋብቻና ቤተሰብ በመጽሐፍ ቅዱስ እይታ (ሎስ ኤንጅልስ፡ ካሊፎርኒያ፤ ደልታ ፓብሊኬሽንስ፡ 2008).
201

3. ሦስተኛውና የመጨረሻው ትውልድ የጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ትውልድ የሆነችው ቤተ ክርስቲያን ነች። በአዲስ ኪዳን የነበረውን የጋብቻና ቤተሰብ ገፅታ ከማየታችን በፊት፤ አንዳንድ ልናስተውላቸው የሚገቡን እውነቶች መግለፅ አስፈላጊ ነው።

✧ የጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ አምላክ ሆኖ እያለ፤ ሰው ሆኖ የእኛን ሥጋ ለብ ሶ መመጣቱ የተከሰተው የጌታ እናት በሆነችው ማርያምና በዮሴፍ መሃል በቤተሰብ ውስጥ መሆኑን፤

✧ ኢየሱስ በምድር ላይ እንደ እኛ ሰው ሆኖ የተመላለሰባቸው ዓመታት ሰላሣ ሦስት ዓመት ተኩል ሲሆን፤ በአገልግሎት ላይ ያሳለፈባቸው ዓመታት ሦስት ዓመት ተኩል ብቻ ነው። የሚበዙት ዓመታት፤ ማለትም ለሰላሣ ዓመታት ያህል ቤተሰቡን ሲያገለግል መቆየቱን፤

✧ ኢየሱስ አገልግሎቱን ሲጀምር የአገልግሎቱ እፍታ የሆነውን የመጀመሪያውን ተአምር በቃና ዘገሊላ በሠርግ በቤተሰብ መሃል መፈፀሙን፤ (ዮሐ. 2:1-11)

✧ ጌታ ኢየሱስ በመስቀል ላይ ሆኖ እንኳ ስለ እናቱ ሲያስብና ሲጠነቀቅላት ስናይ፤ ምን ያህል ለቤተሰቡ የተሰጠ እንደሆነ ልናስተውል እንችላለን። (ዮሐ. 19:26-27)

✧ ሐዋርያው ጳውሎስ የክርስቶስን አካል እንደ ቤተሰብ በመግለፅ “...የእግዚአብሔር ቤተሰቦች ናችሁ እንጂ እንግዶችና መጻተኞች አይደላችሁም።” ማለቱን፤ (ኤፌ. 2:19-22)

✧ “ቤተ ክርስቲያን” የሚለው ስያሜ “በክርስቶስ አምነው የዳኑ ቤተሰቦች ስብስብ” መሆኑን የሚገልፅ የክርስቶስ አካል መግለጫ ማስመልከቱን፤

✧ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ (ማቴ. 5:27-32፤7:24:27፤19:1-12)፤ ሐዋርያው ጴጥሮስ (1ጴጥ. 3:1-7)፤ እና ሐዋርያው ጳውሎስም (1ቆሮ. 5-7፤ ኤፌ. 5:21-6:4፤ ቆላ. 3:18-25) ሰፊ ቦታ ሰጥተው ስለ ጋብቻና ቤተሰብ ማስተማራቸውን፤

✧ የመደምደሚያ መጽሐፍ የሆነው የዮሐንስ ራዕይ መጽሐፍ እንደሚገልፀው ሙሽ ራ ሆኖ በሚመጣው ጌታ ኢየሱስና ሙሽሪት ሆና በምትጥብቀው በቤተ ክርስቲያን መሃል መግለጫ የሌለው፤ አዕምሮን ሁሉ የሚያልፍና፤ አስደናቂና ክቡር ሠርግ የሚደመደም መሆኑን ስናይ፤ ሐዋርያው ጳውሎስ እንዳለው፡-

“የእግዚአብሔር ባለ ጠገነትና ጥበብን፤ እውቀትም እንዴት ጥልቅ ነው፤ ፍርዱ እንዴት የማይመረመር ነው፤ ለመንገዱም ፍለጋ የለውም። የጌታን ልብ ያወቀው ማን

ነው? ወይስ አማካሪው ማን ነበር? ወይስ ብድራቱን ይመልስ ዘንድ ለእርሱ አስቀድሞ የሰጠው ማን ነው? ሁሉ ከእርሱና በእርሱ ለእርሱም ነውና፤ ለእርሱ ለዘላለም ክብር ይሁን፤ አሜን።” (ሮሜ 11:33-36) እንላለን!!!

ሐ. የጋብቻና ቤተሰብ ሥነ መለኮት፡-

1. የዘፍጥረት ምዕራፍ 1-3 ሥነ መለኮት፡-

“በመጀመሪያ እግዚአብሔር” (ዘፍ.1:1) የሚለው ቃል በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ለሚገልጹት ታሪኮች ከፋች ከመሆኑም ሌላ ወሳኝ የሆነ ቃል ነው። እነዚህ ሁሉ መጻሕፍት ዋና መልዕክታቸው ስለ ሆነው ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ የሚናገሩ ናቸው። (ሉቃስ 24:27፤ ዮሐ. 5:39) ጌታ ኢየሱስ ራሱ “መጽሐፉ ሊሻር አይቻልምና” (ዮሐ፡ 10: 35) ብሏል። ኢየሱስም በዘፍጥረት 2:24 ላይ የተገለፀውን ሐሳብ እንዳለ በመጥቀስ የተናገረው ቃል አሁንም የፀና ነው። “ፈጣሪ በመጀመሪያ ወንድና ሴት አደረጋቸው፤ አለም፡- ‘ስለዚህ ሰው አባቱንና እናቱን ይተዋል፤ ከሚስቱም ጋር ይተባበራል፤ ሁለቱም አንድ ሥጋ ይሆናሉ የሚለውን ቃል አሳነበባችሁምን? ስለዚህ አንድ ሥጋ ናቸው እንጂ ወደ ፊት ሁለት አይደሉም። እግዚአብሔር ያጣመረውን እንግዲህ ሰው አይለየው።” (ማቴ. 19:4-6)

እነዚህ የመክፈቻ ቃሎች በመንፈስ ቅዱስ የተሰጡ፤ ብዙ እውነት የታጨቀባቸውና የእግዚአብሔር ሥልጣን የሞላባቸው እንደሆኑ ልንገነዘብ ይገባል። በሌላ በኩል ደግሞ የማይገባ የተለጠጠና በክፍሉ ሐሳብ ውስጥ ያልተባለ አጉል መንፈሳዊነት (ALLEGORIZATION) ከመስጠትና “ስውር ትርጉም” (HIDDEN MEANING) ለማውጣት ከመሞከር ልንቆጠብ ይገባል። አንድ እርግጠኛ ሆነን ማለት የምንችለው ነገር ለክርስቶስ “የእግዚአብሔር ቃል ተናገረ ማለት፤ እግዚአብሔር ተናገረ ነው።”¹⁰⁷

“ጌታችን አምላካችን ሆይ፤ አንተ ሁሉን ፈጥረሃልና ስለ ፈቃድህም ሆነዋልና፤ ተፈጥረውማልና፤ ክብር፤ ውዳሴ፤ ኃይልም ልትቀበል ይገባሃል።” (ራዕይ 4:11) የሚታየውና የማይታየው ፍጥረት ሁሉ የፈጠረው እግዚአብሔር ራሱ ነው። እግዚአ

¹⁰⁷ B. B. Warfield, *The Inspiration and Authority of the Bible*, (Philadelphia, PA: PRPC, 1948), 299-348.

ብሔር ብቻውን የአህዛብ አማልክት ምንም ነገር ለማድረግ ኃይልና ሥልጣን ካልነበራቸው አማልክት ተነፃፃሪ ሆኖ የቆመ እውነተኛና ብቻውን የሆነ አምላክ ነው።¹⁰⁸ “ፈጠረ” የሚለው ቃል በዕብራይስጥ - (“BARA”) በጣም የጠነከረ ክብደት ያለው ትርጉም ይሰጣል። እንዲያውም በብሉይ ኪዳን ብዙ ቦታ ሲጠቀስ አናየውም፤ ከተጠቀሰ ደግሞ የእስራኤል አምላክ እግዚአብሔር ከምንም ነገር የሚያስደንቁ፤ እውብ ድንቅ የሆኑ ፍጥረታትን መፍጠሩን፤ እንዲኖሩ ማድረጉን ለመግለፅ ብቻ ነው። (ዘፀ. 34:10፤ መዝ. 51:10፤ 104:30፤ ኢሳ. 48:7፤ 65:17፤ ኤር. 31:22) “በመጀመሪያ እግዚአብሔር ሰማይንና ምድርን ፈጠረ።” (ዘፍ. 1:1) “ይሁን አለ፤...ሆነም።” (ዘፍ. 1:2፤6፤9፤14፤20፤26-27)

በዚህ ጉዳይ ላይ ከቀድሞ የሪፎርሜሽን አባቶች መካከል ካልቪን በሰጠው ሐሳብ “ምድርም ባዶ ነበረች፤ አንዳችም አልነበረባትም” ከሚለው ቃል ጋር በማያያዝ፤ “ሠራ፤ ቀረፀ፤ አበጀ” (በዕብራይስጥ “YATSAR”) የሚለው ቃል ሳይሆን የተጠቀመው፤ “ፈጠረ” (በዕብራይስጥ “BARA”) የሚለው ቃል ስለተጠቀመ “ከምንም ነገር አንዳች ነገር ነው የፈጠረው” ብሎ ያምናል።¹⁰⁹

(“CREATION OUT OF NOTHING” “EX- NIHILO”)¹¹⁰ እንዲህ ከሆነ “ምድርም ባዶ ነበረች፤ አንዳችም አልነበረባትም፤” የሚለው ቃል (በዕብራይስጥ “ቶሁ” እና “ቦሁ” (“TOHU AND BOHU”) እንዴት እንረዳለን?

“ጨለማም በጥልቁ ላይ ነበረ፤ “ጨለማ የሚያመለክተው “ክፉ” እንደነበረ ነው። ስለዚህ ይህ “ባዶነት አንዳች አልነበረም” የሚለው ሐሳብ መልካሙን የእግዚአብሔርን ፍጥረት ለማበላሸት ከክፉ የመነጨ ክፉት እንደነበረ የሚያመለክት ይመስላል። የእግዚአብሔርን ሉዓላዊነት ከመካድ የተነሳ “ክፉ” እንደነበረ የሚያሳይ ነጸብራቅ ነው። “እግዚአብሔርና፥ ምንም ነገር!” (“GOD AND NOTHINGNESS”)¹¹¹

በሌላ በኩል ሾን ራድ የሚባለው ግን “ውካታና ግዙፉ የፍጥረት ስብስብ” ብሎ ይገ

¹⁰⁸ See H. and H. A. Franfurt, *Before Philosophy*, (Penguin, 1963), 237ff.
¹⁰⁹ John Calvin, trans. by John King, *Commentaries on The First Book of moses Called Genesis*, vol. I, (Grand Rapids, MI; Baker Books, 2009), 70.
¹¹⁰ See Vol G. Rad, *Genesis*, (London: SCM, 1963), 47.
¹¹¹ Karl Barth, CD III, 1, *The Doctrine of Creation*, (Edinburgh: T & T Clark, 1958), 101-110.

ልወዋል።¹¹² የእርሱ ምክኒያት እግዚአብሔር ብቻ ነው። “ቅርፅ” እና “መሆን” የሚሰጥ የሚል መሠረታዊ ሐሳብ ስለሚያምን ነው።

እግዚአብሔር ሥራውን በሚሠረበት ጊዜ መንፈሱንና ቃሉን ተጠቅሟል። ስለ ዚህም ነው “በመጀመሪያ እግዚአብሔር...” (ዘፍ.1:1) የሚለው። ሙሴ ይህንን የመጀመሪያውን መጽሐፍ በሚጽፍበት ጊዜ “እግዚአብሔር” የሚለው የእግዚአብሔር ስም “ኤሎሂም” የሚለው የብዜት ወይም የክብር ስም ተጠቅሟል። ምክኒያቱም እግዚአብሔር የፈጣሪነት ሥራውን ያከናውነው በሦስቱ ስብዕናው፤ ማለትም እግዚአብሔር አብ፤ ግዚአብሔር ወልድ፤ እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ አንድ አምሳክነቱ ነው። “እግዚአብሔር” (አብ)፥ “ይሁን አለ” የሚለው ቃል (ወልድ)፥ እና “የእግዚአብሔርም መንፈስ” (መንፈስ ቅዱስ) (በዕብራይስጥ “ሩአኸ ሎሂም” ፡- “የእግዚአብሔር መንፈስ” (ዘፍ. 1:1-2 ምሳሌ 8:22-31፤ መዝ. 33:6)¹¹³

እንዲያውም ካልቪን “የእግዚአብሔር መንፈስ” (ዘፍ. 1:2) መጠቀሱን አስመልክቶ “ዓለም ... የተበታተነ ክፍት ስለነበረ፤ የመንፈስ ቅዱስ ኃይል እንዳይበታተን ለማቆየት እጅግ ያስፈልግ ነበር።” ይላል።¹¹⁴ እግዚአብሔር ሌሎች ፍጥረታትን ከፈጠረና ለሰው የሚያስፈልፈውን ነገር ካዘጋጀ በኋላ፤ በስድስተኛው ቀን ሰውን ፈጥሯል። “እግዚአብሔርም አለ፡- ሰውን በመልካችን፤ እንደምሳሌአችን እንፍጠር። ... እግዚአብሔርም ሰውን በመልኩ ፈጠረ፤ በእግዚአብሔር መልክ ፈጠረው። ወንድና ሴት አድርጎ ፈጠራቸው።” (ዘፍ. 1:26-27) ሰው መልአክም አይደለም፤ ወይንም አውሬም አይደለም። “በእግዚአብሔር አምሳል” የተፈጠረ ልዩ ፍጡር ነው። “በእግዚአብሔር አምሳል” የሚለው ሐሳብ ግን የተለያዩ ትርጉሞች የተሰጡት እንዳሉ መጥቀሱ አስፈላጊ ነው። አንደኛው፡- “መንፈሳዊነታችንን” ነው የሚያሳየው የሚሉ አሉ። ሁለተኛው፡- “ዓለማትን ከመግዛት” ጋር ያገናኙትና በዚህ ይተረጉሙታል። ሦስተኛው፡- ሌተር “በመልካችን” እና “በምሳሌአችን” በሚሉት ሐሳቦች መሃል ልዩነት እንዳላቸው ለመቀበል ላለመፈለጉም በተጨማሪ፤ “ነባራዊ ፅድቅ”፤ የሞራል ልቀት”፤ “በኃጢአት ምክኒያት ጠፍቶ የነበረው የእግዚአብሔር ምስያ” ብሎ ይተረጎመዋል።¹¹⁵ የፕሮቴስታንት እምነት ተከታዮች በሙሉ በዚህ አተረጓጎም ይጠለላሉ

¹¹² Von Rad, *Genesis*, 49.
¹¹³ D. Bonhoeffer, *Creation and Fall*, (London: SCM, 1959), 18.
¹¹⁴ Calvin, *Genesis*, vol.I, 74.
¹¹⁵ G. C. Berkouwer, *Man: The Image of God*, (Grand Rapids, MI: Eerdmans Publishing House, 1962), 110f.

፡፡¹¹⁶ አራተኛ፡- ካርል ባርዝ ደግሞ “በእግዚአብሔር አምሳል” የሚለው ሐሳብ “የሰው ያታነት” (“HUMAN SEXUALITY”) ¹¹⁷ ነው ይለዋል፡፡ ወንድ ያለ ሴት፤ ሴትም ያለ ወንድ መኖር አይችሉም ከሚለው ሐሳብ በመነሣት ነው ይህንን ትርጉም ለመስጠት የቻለው፡፡

ይህንን ሐሳብ ለማጠቃለል መጠቀስ ያለበት ዋና ነገር አለ፡፡ ከሌሎች ፍጥረታት በሙሉ በተለየ ሁኔታ ሰው ብቻ ነው “በእግዚአብሔር መልክ” እና “በእግዚአብሔር ምሳሌ” የተፈጠረው! “የጣቶችህን ሥራ ለማዮችን ባየሁ ጊዜ፤ ጨረቃንና ከዋክብትን አንተ የሠራሃቸውን ታስበው ዘንድ ሰው መንድር ነው ትከላከውም ዘንድ የሰልጅ ምንድር ነው? ከመላዕክት እጅግ ጥቂት አሳነሰኸው፤ በክብርና በምስጋና ዘውድ ከለልኸው፤ በእጆችህም ሥራ ሁሉ ላይ ሾምኸው ሁሉንም ከእግሮቹ በታች አስገዛለት፡፡” (መዝ. 8:3-6) ሰው እንደ “ሐውልት ምስል” የእግዚአብሔር ምስል ሆኖ የተሠራ ሳይሆን፤ “በእግዚአብሔር መልክና ምሳሌ” የተፈጠረ ልዩ ፍጡር ነው፡፡

ሐዋርያው ጳውሎስም “ወንድ የእግዚአብሔር ምሳሌና ክቡር ስለሆነ...” (1ቆሮ. 11:7) ይለዋል፡፡ በ2ቆሮ. 3:18 ደግሞ “ያን መልክ እንመስል ዘንድ ከክብር ወደ ክብር እንለወጣለን፡፡” ይላል፡፡ ወንድና ሴት አድርጎ ፈጠራቸው፡፡” (ዘፍ. 1:27) የሚለው ሐሳብ የያታቸው ልዩነት ከመግለፁም ሌላ፤ የሰብዕናቸው ልዩነትንም ያሳያል፡፡ ወንድና ሴት ሁለቱም እግዚአብሔር ባዘጋጀላቸው ዕዳሎት እኩል ነት እንዳላቸው ያመለክታል፡፡ ወንድና ሴት ለየብቻቸውም ሆነ፤ በአንድነትም “በእግዚአብሔር አምሳል/ ምሳሌ” የሚፈጠሩትን ልጆችን ለመውለድም ከእግዚአብሔር የተሠጣቸው ዕዳሎትና ኃላፊነትም ነው፡፡ (ዘፍ. 4:1፤ 5:1-5)

እዚህ ላይ ልንጠይቀው የሚገባን ጥያቄ ግን እዳምና ሔዋን በኃጢአት ላይ ከወደቁ በኋላ “የእግዚአብሔር ምስያ ደበዘዘ? ወይንስ “ጠፋ?” የሪፎርሜሽን አባቶች በኃጢአትና ኃጢአት በሚያመጣው ሰብብ የነበራቸው የጠበቀ አቋም ላለማሳሳት ሲሉ “የእግዚአብሔር ምስያ” በኃጢአት ምክኒያት ፈፅሞ እንደጠፋ ያምኑ ነበር፡፡ ሆኖም ግን ይህንን ሐሳብ ረጋ ብለን በማስተዋል ብናጤነው የሪፎርሜሽን አባቶች የነበራቸውን ቅንዓት ብናደንቀውም፤ በኃጢአት ምክኒያት “የእግዚአብሔር ምሳሌ” ከሰው ፈፅሞ ጠፍቷል ብለን ለማለት የሚያስችለን መጽሐፍ ቅዱሳዊ መረጃ የለን

¹¹⁶ Emil Brunner, *The Christian Doctrine of Creation and Redemption (Dogmatics 2)*, (London: Lutterworth, 1952), 76.

¹¹⁷ Karl Barth, *The Doctrine of Creation*, 183-206, 211f.

ም። “የፈጠረውንም ምሳሌ እንዲመስል እውቀትን ለማግኘት የታደሰውን አዲሱን ሰው ለብሳችሁታል።” (ቆላ. 3:10) እግዚአብሔር ሰውን “በመልኩና በምሳሌው ሲፈጥረው ምንም እንኳን በኃጢአት ምክኒያት ቢደበዝዝም በቋሚነት የሚኖር ነው። (ዘፍ. 9:6፤ 1ቆሮ. ቅቅ:7፤ ያዕቆብ 3:9፤) ሰው ግን ኃጢአት በሠራ ቁጥር “በራሱ ላይ ምሥክር” ሆኖአል። በእግዚአብሔር “መልክና ምሳሌ” የተፈጠረበትን ሰው መሆኑን ረግጦ፤ የዚህ ተቃራኒ የሆነ ኑሮ ይኖራል።

“እግዚአብሔርም ሰውን በመልኩ ፈጠረ፤ በእግዚአብሔርም መልክ ፈጠረው፡- ወንድና ሴት አድርጎ ፈጠራቸው። እግዚአብሔርም ባረካቸው እንዲህም አላቸው፡- ብዙ ተባዙ ምድርንም ሙሉአት፤ ግዙአትም፡...” (ዘፍ. 1:27-28) የሚለው ቃል ውስጥ ብዙ የታጨቁ እውነቶችን የያዘ ነው። በሰው ውስጥ ያለው የእግዚአብሔር መልክና ምሳሌ ቋሚነትን ያመለክታል። “ወንድና ሴት አድርጎ ፈጠራቸው” የሚለው ጋብቻ በወንድና በሴት መሃል የሚደረግ ክቡር የግንኙነት ሥምረት/ ጥምረት እንጂ፤ ከዚህ የተለየ፤ ያነሰ፤ ወይም የሳደለው በተመሳሳይ ያታ የሚደረግ አይደለም። ወንድና ሴት በጋብቻ በሚጣመሩበት ጊዜ በእግዚአብሔር ፊት ያላቸውን ሰብዓ ጥ እኩልነት የሚያሳይ ሆኖ፤ ቤተሰባቸውን በመምራት ደግሞ የተለያየ ድርሻ እንዳላቸው ያመለክታል። እግዚአብሔር ሌሎች ፍጥረታት ሁሉ “እንደ ወገናቸው” (ዘፍ. 1:21-24-25) ("ACCORDING TO THEIR SPECIES") እንደፈጠራቸው ስናይ፤ ሰውን ግን “በመልኩና በምሳሌው” ነው የፈጠረው። ከዚህም ሌላ ሰው የፍጥረት ሁሉ ቁንጮ አድርጎ ስለፈጠረው “ምድርንም ሙሉአት ግዙአትም” ሲላቸው እናያለን። “ወንድና ሴት” ከጋብቻ ጥምረት በኋላ ልጆችን መውለዳቸው ትውልድን የማሳደግ፤ የመቅረፅና ቀጣይነት እንዲኖረው የማድረግ ዕዳሎትም ሆነ ኃላፊነት እንዳላቸው ያመለክታል።

2. የአዲስ ኪዳን ሥነ መለኮት፡-

አስካሁን እንደተመለከትነው ጋብቻ እግዚአብሔር በመለኮታዊ አሠራሩ በፍጥረት ጊዜ የመሠረተው እንደሆነ አይተናል። በአንጻሩም ከውድቀት በኋላ ኃጢአት የጋብቻን መለኮታዊ አሠራር የሚጻረርና እንዲያውም የሚበክል (Marred) እንደሆነና በቤተሰቦች መካከል የነበረው ሐብረት በብዙ ውጣ ውረድ ሲያልፍና ባሎችም በሚስቶቻቸው ላይ ለመሠልጠን፤ ሚስቶችም በባሎቻቸው ላይ ለመሰልጠን ሲታገሉ የምናየው ትዕይንት ሲቀጥል ነው። ከዚህም ሌላ ፍቺ በጣም ቀላል በሆኑ ጉዳዮች

ምክንያት ሲከናወን፤ ከአንዷ የቃል ኪዳን ሚስት በላይ ሌሎችን ሴቶች ማግባት መደረግ እንዳለበት ሆኖ ሲቆጠር፤ ከትዳር ውጭ ከሌላ ሴት/ ሴቶች ጋር ዝሙት መፈጸምም ሲቀጥል በመቆየቱ፤ የነበረውም መለኪያ ደብዛው እየጠፋ በመሄዱ ጌታ ኢየሱስ ወደ ምድር በመጣበት ዘመን እንደገና መታደስና መሠራት እንዳስፈለገው ልንገነዘብ እንችላለን።

ከዚህ ቀጥሎ በአዲስ ኪዳን ዘመን የጌታ ኢየሱስ አመለካከት፡ የኢጥሮስና፡ የጳውሎስ ትምህርቶች፡ በአጠቃላይም ጋብቻ በአዲስ ኪዳን እይታ ምን ይመስል እንደ ነበር እንዳስላለን።

2.1. የጌታ ኢየሱስ አመለካከት፡

እግዚአብሔር ብዙ ስሞች እንዳሉት ብናውቅም ሁለት የክብር ስሞች አሉት። የመጀመሪያው ስሙ “ኤል” (EL) ወይም “ኤሎሂም” (ELOHIM) የሚለው ስም ሲሆን፤ “ኤል” የነጠላ ቁጥር ሆኖ፡ “ኤሎሂም” ደግሞ የብዙት/ የክብር ስያሜ ነው። “ኤል” “ኤሎሂም” ማለት “ከፍጥረቱ እጅግ የላቀና ከአዕምሮ በላይ የሆነ አስደናቂ አምላክ (Transcendent)፡ ታላቅ፡ የሚያስፈራ፡ ሊታይ በማይችል ብርሃን ውስጥ የሚኖር፡ ክቡር፡ ኃያል አምላክ” ማለት ነው። በዘፀአት 6:3 ላይ እንደምናየው ለአባቶች ማለትም ለአብርሃም ለይስሃቅና ለያዕቆብ የተገለጠው በዚህ ስም ነው። ሁለተኛው የእግዚአብሔር የክብር ስሙ ደግሞ “ያህዌ” የሚለው ስም ሲሆን፤ (YAHWEH -YHWH) (ዘፀ. 3: 13-14) ትርጓሜውም “የሩቅ አምላክ ሳይሆን የቅርብ አምላክ፡ በሕዝቡ መካከልና በሕዝቡ መከራ ውስጥ አብሮ ገብቶ ሕዝቡን ከመከራ የሚያወጣ፡ ርኑሩህ፡ አፍቃሪ አምላክ” ማለት ነው። “ያህዌ” የሚለው ስም “አማኑኤል” ከሚለው ስም ጋር አብሮ የሚሄድና ትርጓሜውም “እግዚአብሔር ከእኛ ጋር” ማለት ነው። (ኢሳ. 8: 8-10፤ 9: 6፤ ማቴ. 1: 21-23)

ይህን እላይ የጠቀስነውን ሥነ መለኮታዊ ሐሳብ ማለትም አምላክ እንደ እኛ ሥጋን መልበሱን (The Incarnation of Christ) (ፊል. 2: 5-11) በምን ዓይነት ሁኔታ እንደተፈጸመ ማጤን ይኖርብናል።

◆ ጌታ ኢየሱስ ከሰው አዕምሮ በላይ በሆነ መንገድ ወንድ ሳታውቅ በመንፈስ ቅዱስ ከድንግል ማርያም መፀነሱና በአንድ ቤተሰብ መሃል፡ ማለትም በድንግል ማርያምና በዮሴፍ መሃል መወለዱን ስንመለከት ድንገት የተፈፀመ ታሪክ ሳይሆን

ን፤ ሆነ ተብሎ በዓላማ የቤተሰብን ክቡርነት ለመግለፅ የተፈፀመ አስደናቂ የታሪክ እውነት ነበር።

◆ ከዚህም በላይ ጌታ ኢየሱስ በምድር ላይ ከኖረባቸው ዘመናት ከ33 1/2 ዓመታት መካከል 30 ዓመታት በሙሉ ያሳለፈው በቤተሰቡ መሃል መኖሩንና፤ ወላጆቹን ማለትም እናቱን ማርያምንና “አሳዳጊ አባቱ” የነበረው ዮሴፍን በማገልገል ያሳለፈ መሆኑን ስናይ ከአገልግሎት ይልቅ ለቤተሰብ የሰጠው ቦታ ተቀዳሚና ትልቅ እንደነበረ እናስተውላለን። (ሉቃስ 2:41-52)

◆ በሌላ በኩል መጠቀስ ያለበት ደግሞ ጌታ ኢየሱስ ካደረጋቸው ተአምራቶች መካከል የመጀመሪያው ተአምር በሠርግ መሃል በቃና ዘገሊላ መፈጸሙን ስናይ አሁንም በድንገት የተደረገ ሳይሆን፤ በዓላማ የተደረገና ለቤተሰብ ያለውን ልዩ አመለካከት ይገልጻል።(ዮሐንስ 2: 1-11)

ይህ እንዳለ ሆኖ በማቴ. 19:4-6 ላይ፡- “እርሱ ግን መልሶ እንዲህ አለ ፈጣሪ በመጀመሪያ ወንድና ሴት አደረጋቸው፡ አለም፡ ስለዚህ ሰው አባቱንና እናቱን ይተዋል፡ ከሚሰቱም ጋር ይተባበራል፡ ሁለቱም አንድ ሥጋ ይሆናሉ የሚለውን ቃል አላነበባችሁምን? ስለዚህ አንድ ሥጋ ናቸው እንጂ ወደ ፊት ሁለት አይደሉም። እግዚአብሔር ያጣመረውን እንግዲህ ሰው አይለየው።” የሚለው ሐሳብ በዘፍጥረት 2:24 ከተደነገገው የጋብቻ መሠረት ጋር ይስማማል፡ ጌታ ኢየሱስ በዚህ ክፍል ውስጥና በሚቀጥሉትም ቁጥሮች (ማቴ. 19:4-12) ጋብቻ በአንድ ወንድና በአንዲት ሴት መካከል ብቻ የሚፈፀም ነው። በኩንትራት የሚገባበት ሳይሆን በቃል ኪዳን የሚተሳሰሩበት የክበረ ግንኙነት ከመሆኑም በላይ፤ እስከ ዕለተ ሞታቸው ድረስ የተቆራኙበት ቋሚና የዕድሜ ልክ የግኑኝነት ሥምረት ነው። በትዳር ዓለም ውስጥ እያሉ የሚፈፀሙ ኃጢአቶችም እንኳን ሳይቀር ሰው ሊወጣበት የማይችልበት አዘቅት ውስጥ ካልገባና ለመለወጥ ተስ ፋ የሌለው በሚሆንበት ጊዜ “ያለዝሙት ምክንያት” (በግሪኩ *Porneia*) ማለትም (Sexual immorality) (ማቴ. 19: 9; 1ቆሮ6: 15-16) ካልሆነ በስተቀር ሊበጠስ የማይችልና የማይገባ የቃል ኪዳን ገመድ መሆኑን በትምህርቱ ገልጾታል። (በተጨማሪም ከብሉይ ኪዳንም የሚከተሉትን ማየት ይቻላል፡ መክብብ 4: 12; መኃ. መኃ 8: 7)

2.2. የሐዋርያው ጴጥሮስ ትምህርት፡ (1ጴጥሮስ 3፡ 1-7)

ሐዋርያው ጴጥሮስ ትምህርት የሰጠበት ዐውድ(context) መረዳት አስፈላጊ ነው፡
፡ ጴጥሮስ ይህንን መልዕክት በሚፅፍበት ጊዜ በቤተ ክርስቲያንና በክርስቲያኖች ላይ ከፍተኛ ሰደት ተነስቶ ወደ ተለያዩ አገሮች የተበተኑበትና (1ጴጥ. 1፡ 1-2) የነበሩትን የቤተሰብም ሆነ የሌሎች መሠረታዊ ነገሮች መለኪያ እንደ እሣት በሚያነጥር ሁኔታ እየተፈተነ ያለበት ጊዜ ነበረ፡፡ (1ጴጥ. 1፡ 6-7፤ 4፡ 12-13) እንዲህ ባለ ዘመን ጴጥሮስ “ስለጌታ ብላችሁ ለሰው ሥርዓት ሁሉ ተገዙ” ይላቸዋል፡፡ (1ጴጥ. 2፡ 13-17) ለነገሥታት፡ ቁጥር 13፤ ለአለቆች፡ ቁጥር 14፤ በሥራ ቦታም፡ ቁጥር 18 እና በቤተሰባቸው መሃል፡ 3፡ 1 እግዚአብሔርን በመፍራት እንዲኖሩ ያሳስባቸዋል፡፡ ለዚህም እንደ ምሳሌ/ ሞዴል ያቀረበላቸው ጌታ ኢየሱስን ነው፡፡ (2፡ 21-24)

ስለዚህ ጴጥሮስ የጋብቻም ይሁን የቤተሰብ ግንኙነት ሰፊ አድርጎ ባስቀመጠው ዐውድ እንዲያዩት የፈለገ ይመስላል፡፡ በማያምነው ሕብረተሰብ መካከል በምንም ዓይነት መከራ ቢያልፉም/ ቢገደዱም እምነታቸውን አፅንተው መያዝ እንዳለባቸው ሁሉ፤ አማኝ የሆኑ ሚስቶችም አማኝ ባልሆኑ ባሎች መካከልም ቢሆኑም፤ እግዚአብሔርን በመፍራት የሚገለፀውን ንዑህ ኑሮ በመኖርና ለባሎቻቸውም በማይመስልና በማይጥም ሁኔታ እንኳን ሳይቀር በመታዘዝ እንዲኖሩ ያስገነዝባቸዋል፡፡ (1ጴጥ. 3፡3-6)

እዚህ ላይ መጠቀስ ያለበት ምንም እንኳን ሐዋርያው ጴጥሮስ ሲጀምር አማኝ የሆኑ ሚስቶች ለማያምኑ ባሎቻቸው ስለሚገባ አኗኗር እየገለፀ ቢቆይም (ቁ1-3)፤ ከቁጥር 4-7 የገለፃቸውን ሐሳቦች ስናይ ግን በአማኝ ባለትዳሮች መካከል ያለውን ግንኙነት ለመግለፅ መቀጠሉንና የሐሳብ ለውጥና ዕድገት እንዳለ ነው፡፡ ስለዚህ ከጴጥሮስ ትምህርት የምንረዳው ጋብቻ መፈጸምና መከናወን ያለበት ሁለት አማኝ በሆኑና በዳኑ ሰዎች መካከል መፈፀም ያለበት እንደሆነ፤ በጋብቻ ዓለምም የባሕርይ ለውጥ ማስፈለጉን፤ ከውጭው ውበት ይልቅ የውስጥ ውበት እጅግ ማስፈለጉን፤ የባሎችም የማስተዋል ደረጃ ቤታቸውን ለመምራት ወሳኝ መሆኑንና ይህም የማስተዋል ብስለት የሚገኘው በእነርሱ በጌታ ፍርሃት መኖርና የመሰጠት መጠንና ማስተዋል በሚሰጠው ጌታ መካከል መጣጣም ሲኖር መሆኑን (1ጴጥ 3፡7፤ 2ጢሞ. 2፡ 7) እንገነዘባለን፡፡

2.3. የሐዋርያው ጳውሎስ ትምህርት፦

በአዲስ ኪዳን ውስጥ ስለቤተሰቦችና ስለ ጋብቻ ጉዳዮች በስፋት ሲገለፅ የምናየው ሐዋርያው ጳውሎስ ስለሆነ፤ ትምህርቱን የገለፀባቸው ክፍሎች ማለትም 1ቆሮን ቶስ ምዕራፍ ሰባትን፤ 1ጢሞቴዎስንና፤ ዮሴፌሶንን መጽሐፍ በመጠኑ እንዳስሳለን።

1) የባልና የሚስት ግዴታ፦ (1ቆሮ. 7: 2-5)

በዚህ ምዕራፍ መጀመሪያ ላይ የተጠቀሰው “ስለጻፋችሁልኝስ ነገር ከሴት ጋር አለመገናኘት ለሰው መልካም ነው።” (ቁ. 1) የሚለውን ሐሳብ እንመልከት። የቆሮንቶስ ሰዎች በተለያዩ አሳሳቢ ጉዳዮች ላይ ያተኩረ ደብዳቤ ለሐዋርያው ጳውሎስ ዕፈውለት እንደነበረ እንረዳለን። ጳውሎስ በዘመኑ የነበረውን ግላዊ መመዛደቅ የሞላበትና “ከማግባት ይልቅ ሳያገቡ መኖር የበለጠ መንፈሳዊነት ነው” ብሎ የሚያምን የነበረውን የሐሰት ትምህርት (asceticism) ላይ የፀናና ይህን ትምህርት የሚፃረር አቋም እንደነበረው በግልፅ ያሳያል። (1ቆሮ. 7: 1-2) በዘመኑ የነበረው ትምህርት “ሰው ለማግባት ያለውን ሥጋዊ ፍላጎት ጨቁኖ ወይም ወደ ውስጥ ሰርጉዶ በመንፈሳዊ ዓለም ውስጥ መግባትና ማደግ ይቻላል” ብሎ የሚያስተምር፤ ማግባትንም የሚቃወምና የሚያናገሩ ትምህርት ነበር። በተጨማሪም በጋብቻ ዓለም ውስጥ የገቡትን ደግሞ ከግብረ ሥጋ ግንኙነት እንዲጠበቁ፤ እንዲርቁና “የጠለቀውንና የላቀውን መንፈሳዊነት” እንዲከታተሉ ከተቻለም ሚስቶቻቸውን ወይም ባሎቻቸውን እንዲፈቱ የሚያበረታታ ትምህርት ነበር።

ሐዋርያው ጳውሎስ ግን ምንም እንኳን አለማግባት ለእግዚአብሔር መንግሥት ሥራ እንደሚጠቅም ቢያምንበትም፤ (1ቆሮ. 7: 7-9፤ 25-28፤ 32-35፤ ማቴ. 19: 10-12)፤ በጋብቻ መጣመርን ወይም ማግባትን ግን የከበረና የሚያበረታታው ጉዳይ እንደነበረም እናያለን። (1ቆሮ. 7: 2-5፤ 10-11፤ 12-16)።

2) የጋብቻ ክቡርነት፦

(1ጢሞ. 2: 15፤ 4: 1-4፤ 3: 4-5፤ 3: 12፤ 5: 17)

ሐዋርያው ጳውሎስ ለጋብቻ ያለውን አክብሮት በዘመኑ የነበሩትን የሐሰት አስተማሪዎችን “እነዚህ ውሸተኞች መጋባትን ይከለክላሉ።” በሚል ኃይለ ቃል ሲያጋልጣቸው እንመለከታለን። እንዲያውም እነዚህ የሐሰት አስተማሪዎች፦ “...የሚያስቱ መናፍሶትንና በውሸተኞች ግብዝነት የተሰጠውን የኦጋንንትን ትምህርት እያደመጠ

“...” ይላቸዋል።(4: 1) ይልቁንም “እግዚአብሔር የፈጠረው ሁሉ መልካም ነውና፤ ከምስጋና ጋር ቢቀበሉት የሚጣል ምንም የለም። በእግዚአብሔር ቃልና በጸሎት የተቀደሰ ነውና።” ይላል። (4:4) ከዚህ በተጨማሪ ጳውሎስ ለጋብቻ የነበረውን አመለካከት በማጠናከር ሚስቶች ልጆችን በመውለድ ያላቸውን ድርሻ (2:15) ሲነካ፤ ለመጋቢነትም የሚሾሙ ይሁን ለሽምግልና የሚመረጡ የአመራር ችሎታቸው መለካት የሚኖርበት ቤተሰባቸውን የመምራት ችሎታቸው ታይቶ በጥልቀት መመዘን እንዳለበት ያስገነዝባል። (3: 4-5)፤ 5: 17፤ ቲቶ 1: 6) ዲያቆናትም ለአገልግሎት ከመለየታቸው በፊት የቤታቸውን አመራር በመለካት መሆን እንዳለበት (3: 12፤ ቲቶ 1: 6) በማስረገጥ ሐሳቡን ሲገልፀው እንመለከታለን። ሐዋርያው ጳውሎስ የጋብቻ አመሠራረት ያለውን ሥነ መለኮታዊ አመለካከት ፍጥረትና ውድቀትን ሳይገልፅ አላለፈም።(1ጢሞ. 2: 13-14)

3) የባልና የሚስት ድርሻ፥ (ኤፌሶን 5: 21-33)

ሐዋርያው ጳውሎስ ስለጋብቻ በዝርዝር ፅፎ የምናገኘው በኤፌሶን 5:2-33 ባለው ክፍል ውስጥ ስለሆነ ይህንን ክፍል በሰፊው በውድ በመጽሐፉ ዓይን ሆኖ እንመለከተዋለን። የኤፌሶን መጽሐፍ በሦስት አበይት ሐሳቦች ማጠቃለል ይችላል።

- ❖ በዘላለም ውስጥ የነበረው የእግዚአብሔር ሐሳብ በጊዜው ውስጥ በክርስቶስ በኩል በመንፈስ ቅዱስ ኃይል መፈጸሙን እኛም በእግዚአብሔር ፀጋ መጻናችንና ከአይሁድና ከአህዛብም ለራሱ ክብር አንድ አዲስ ለሕብረተ ሰብ ማቋቋሙን (ምዕራፍ 1: 1-2፥ 13)
- ❖ በልዩነት ውስጥ አንድነት፤ በአንድነትም ውስጥ ልዩነት እንዳለ በማወቅና በመረዳት “የመንፈስን አንድነት” ለመጠበቅ የፍቅር የቅድስናና የይቅርታ ኑሮ መኖር (ምዕራፍ 3:14-5:20)
- ❖ በክርስቶስ አካል ውስጥ የግንኙነት ሥምረት ወሳኝ በመሆኑ ምክንያት በባልና በሚስት መካከል፤ በወላጆችና በልጆች መካከል፤ በሠራተኞችና በአሠሪዎች/ በአለቆች መካከል ያለው ግንኙነት መጽናት እንዳለበትና የቅዱሳን ጠላት የሆነውን ዲያብሎስን ግን በፅናትና በትጋት መቋቋም/ መዋጋት (ምዕራፍ 5:21-6:24) እንዳለባቸው በጥብቅ ያስገነዝባቸዋል።

ስለዚህ ሐዋርያው ጳውሎስ የጋብቻን ጉዳይ እንድናየው የሚፈልገው የእግዚአብሔር ዓላማ “...በዘመኑ ፍፃሜ ይደረግ ዘንድ ያለው እሳቡም በሰማይና በምድር ያለውን ሁሉ በክርስቶስ ለመጠቅለል...” ስለሆነና በመጨረሻውም ዘመን ዕድሳት

ከሚያስፈልጋቸው ዋነኛ ጉዳዮች አንዱ እንደሆነ ነው። በሌላ በኩል ሙሽራ ሆኖ ሊገለጥ ባለው በጌታ በኢየሱስና ሙሽራይቱ ሆኖ መዘጋጀት ባለበት በቤተ ክርስቲያን መካከል የግንኙነት ሥምረት እንደሚያስፈልግ ሁሉ፤ በባልና በሚስት፤ በወላጆችና በልጆችም መካከል ያለው የግንኙነት ሥምረት መታደስ አለበት። ክርስቶስም የቤተ ክርስቲያን ራስ መሆኑን የገለፀውና አመራሩን ያሳየው በፍቅርና ሕይወቱን መስዋዕት አድርጎ በመስጠት ስለሆነ ባሎችም እንዲሁ ለሚስቶቻቸው ሊያደርጉ ቤተ ክርስቲያንም ጌታዋንና አምላኳን በመታዘዝ ፍቅርንና አክብሮቷን እንደምትገልፅ እንዲሁ ሚስቶችም ለባሎቻቸው ሊያደርጉ ይገባቸዋል። (ኤፌ. 5፡ 21-33)

ሐዋርያው ጳውሎስ በምዕራፍ 1-2 እንደገለፀው እግዚአብሔር “ሁሉንም በክርስቶስ ለመጠቅለል” ካለው ዓላማ የተነሣ በአይሁድና በአህዛብ መካከል ያለውን የጥል ግድግዳ እንዳፈረሰው ከሁለቱም አንድ አዲስ ሕብረተ ሰብ እንዳስነሣ፤ በእምነታችንና በአገልግሎት ስጦታችን መሃልም አንድነትም ልዩነትም እንዳለ መገንዘቡ እጅግ አስፈላጊ ነው ብዬ አምናለሁ። በአንድ በኩል አንድነት እንዳለ እናያለን። “በመጠራታችሁ በአንድ ተስፋ እንደተጠራችሁ፤ አንድ አካልና አንድ መንፈስ አለ፤ አንድ ጌታ አንድ ሃይማኖት አንዲት ጥምቀት፤ ከሁሉ በላይ የሚሆን በሁሉም የሚሠራ በሁሉም የሚኖር አንድ አምላክ የሁሉም አባት አለ።” (ኤፌሶን 4፡ 4-6) በሌላ በኩል ደግሞ ልዩነትም እንዳለና የአንድነት የውስጥ ውበት የሚገልፀው በልዩነት ውስጥ እንደሆነም ልንገነዘብ እንችላለን። “ንገር ግን እንደ ክርስቶስ ስጦታ መጠን ለእያንዳንዳችን ጸጋ ተሰጠን። ... እርሱም አንዳንዶቹ ሐዋርያት፤ ሌሎቹም ነቢዮች፤ ሌሎቹም ወንጌልን ሰባኪዎች፤ ሌሎቹም አረኞችና አስተማሪዎች እንዲሆኑ ሰጠ።” (ኤፌሶን 4፡ 7-11)

እግዚአብሔር በክርስቶስ በኩል የመንፈስ ቅዱስ የጸጋ ስጦታዎች በሚሰጥበት ጊዜ ለክርስቶስ አካል ሲል ስለሆነ፤ የጸጋ ስጦታውን ስንጠቀም አካሉን ለማንጽ ሊሆን ይገባዋል። እንደዚሁም ክርስቶስም የቤተ ክርስቲያን ራስ እንደሆነና ቤተክርስቲያንም ለዚህ ጌታ በመሰጠትና በመገዛት መኖር እንዳለባት ሁሉ፤ በኃብቻም ውስጥ እንደዚሁ መንፈሳዊ ዕድሳት ሊኖር ይገባል። ከዚህም ሌላ ምዕመናን/ አማኞች የክርስቶስን ፍቅር በመጠበቅ የቅዱሳን አንድነት መጠበቅ እንዳለባቸው ካሳሰባቸው በኋላ (4፡ 1-3፤ 5፡ 1-2)፤ በአንፃሩም ከዝመት (Porneoia=Sexual Immorality) እንዲጠበቁና (5፡3-14)፤ ይልቁንም በመንፈስ ቅዱስ ኃይል በየጊዜው እንዲሞሉ ይመክራቸዋል፤ ያበረታታቸዋልም። በዘመን ፍፃሜ እግዚአብሔር የመሠረተው ሕብረተ ሰብ

እንዲህ ሊሆን ስለሚገባ፤ በጋብቻ በተጣመሩ ባልና ሚስት መካከልም ለዚህ ዓይነት ኛ መሣሪያ በመሆናቸው እንዲህ እንዲሆኑ ይጠበቅባቸዋል።

የሐዋርያው ጳውሎስ የኤፌሶን መጽሐፍ ትምህርት በሚከተሉት አሳቦች ማጠቃለል እንችላለን።

❖ አንደኛ፡ የክርስቲያን ጋብቻ መታየት ያለበት እግዚአብሔር በመሠረተው ከአይሁድና ከአሕዛብ መካከል በእምነትና በጸጋ የዳነ አዲስ ሕብረተ ሰብ ካደረገው እድሳት አንፃር ነው።

❖ ሁለተኛ፡ ጳውሎስ “ሚስቶች ደግሞ በሁሉ ለባሎቻቸው ይገዙ” በሚልበት ጊዜ

(5: 23-25) በአንድ በኩል “መገዛት” (Submission) ከሚስት ብቻ ሳይሆን፤ ከሁለቱም ማለትም፡ ከባልና ከሚስት የሚጠበቅ (mutual submission) መሆኑን ና፤ ባሎች ደግሞ ለሚስቶቻቸው ፍቅር የተሞላበት አመራር እያሳዩ የመስዋዕትነት ኑሮ መኖር እንደሚገባቸው ነው። ጳውሎስ “ባል የሚስት ራስ ነውና”

የሚለው አባባሉ (5: 23) የሚያሳየው ባል የአመራር ሚና እንዳለው ሲሆን፤ ይህ ንን ሚናውን የሚለማመደው ግን ፍቅር በተሞላ አመራር ነው። አስቀድሞ የተፈጠረውና የአመራር ኃላፊነትም ከእግዚአብሔር የተቀበለው ወንድ ነው። (ዘፍ. 2:7፤ 1ቆሮ. 11:8፤ 1ጢሞ 2:13፤ ዘፍ. 2: 15-17)፤ እግዚአብሔር ሴትን ከወንድ ከመፍጠሩም ሌላ (ዘፍ. 2:21-22፤ 1ቆሮ. 11:8-9) የወንድ “ረዳት” እንድትሆን አድርጓታል። ቢሆንም ሴት፡ ወንድ ማየት ያልቻለውን የማሳየት ትልቅ ሚናና ችሎታ አላት። (ዘፍ. 2: 18-20)

❖ ሦስተኛ፡ ጳውሎስ የገለጸው “ራስ” የመሆንና “የመገዛት” ድርሻ ግን እንደ ድርጅታዊ መዋቅር የሚታይና ሚስቶችን የባሎች “ተገዢ/ ባሪያ” እንደሆኑ የሚገልፅ ሳይሆን፤ የፍቅር ቅብብሎሽ የሞላበት የግንኙነት ሥምረት እንደሆነ በሚገባ ያሳያል። ይህ ሁኔታ መታየት ያለበት አንድም እግዚአብሔር ወልድ የሆነው ጌታ ኢየሱስ ለእግዚአብሔር አብ በተገዛበት መገዛትና (ፊል 2:5-11)፤ ሌላውም ደግሞ ይኸው ጌታ የቤተ ክርስቲያን ራስ በመሆን በገለፀው የአገልጋይነት አመራርና፤ ከፍቅር የተነሣ ካሳየው መስዋዕትነት አንፃር መሆን ይገባዋል።

(ኤፌሶን 5: 23፤ 26-27)

2.4 የአዲስ ኪዳን ጋብቻ ገፅታ፥

2.4.1 ጋብቻ በወንጌላት እይታ፥

2.4.1.1 የጌታ ኢየሱስ ወላጆች፥ ማርያምና ዮሴፍ፡-

(ማቴ. 1፡ 18-23፤ ሉቃስ 1፡ 26-2፡ 52)

ይህ ቤተሰብ ማለትም የኢየሱስ ወላጆች የነበሩት ማርያምና ዮሴፍ በምድር ላይ ከነበሩት ቤተሰቦች በሙሉ በጣም የተለየና እጅግ የጠለቀ ዕዳሎትና ተግዳሮት ም ያጋጠመው ቤተሰብ ነው። እግዚአብሔር ሰማያዊ መልዕክቱንና ጥሪውን የጌታ ችን እናት ልትሆን ከሴቶች መካከል መመረጧን በመልእኩ ገብርኤል በኩል የተናገረው የዮሴፍ እጮኛ በነበረችበት ወቅት ነው። በአይሁዶች ዘንድ የመተጫጨት ጊዜ ከመጋባት የሚለየው አብረው ለመኖር አለመቻላቸውና እስከጋቡም ድረስ ንፅህናቸውን መጠበቅ ስላለባቸው እንጂ፤ “ቃል ኪዳኑ” ግን በእነርሱ መካከል ብቻ ሳይሆን በሕብረተሰቡም ዓይን የተጠበቀ ነበር። በዚህ ምክንያት ነው ዮሴፍ ማርያም ማርገዚን ባወቀ ጊዜ “በስውር ሊተዋት” አስቦ የነበረው (ማቴ. 1፡18-19)። ይህ ሁኔታ በእጮኛዎቹ መካከል ከጥርጣሬም ያለፈ መለያየትን፥ ጥላቻንና በቀልን ሊያስከትል ይችላል ነበር። ነገር ግን ማርያምም ሆነ፥ ዮሴፍ የእግዚአብሔርን ድምፅ ለማድመጥና ለመታዘዝ በመቻላቸው “ችግሩ” በጋብቻቸው ፕላንም ሆነ ኑሮ ላይ ተጽዕኖ ሲያመጣ አናይም።

የውስጣቸውን ችግር ከፈቱ በኋላ ግን ሌላ ሊወጡት የማይችሉት ከውጭ የሚመጣው ማዕበል ነበር። በብሉይ ኪዳን ህግ መሠረት ከሌላ ወንድ ጋር አመንዝራ የተገኙ ሴት በድንጋይ ተደብድባ መገደል ነበረባት (ዮሐ. 8፡1-11)። ሆኖም ዮሴፍ በቆራጥነት አብሮአት በመቆሙ ምክንያት ይህንንም ኬላ/ ግርዶሽ አለፉት። ሌላው መጠቀስ ያለበት አብይ ጉዳይ ደግሞ ዮሴፍ ያልወለደውን ልጅ (የእግዚአብሔር ልጅ የሆነ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስን) “አሳዳጊ አባት” ሆኖ ለማሳደግ ጠንካራ ውሳኔ መወሰን የነበረበት መሆኑን ነው። ማርያምና ዮሴፍ የእግዚአብሔር ልጅ የሆነውን፥ የዓለም መድኃኒት የሆነውን ጌታና መሲህ በቤታቸው ቢያንስ ለ30 ዓመታት ለማስተናገድ መፍቀድ ትልቅና እጅግ የጠለቀ መስጠትን የሚጠይቅ ጉዳይ ነው። ሌላው ደግሞ ምንም እንኳን የኢየሱስ የአገልግሎት ዘመናት (31/2 ዓመታት) ብዙ ህብር የሞላባቸው እጅግ የሚያስደንቅና እስትንፋስን የሚያቆሙ ብዙ ተአምራቶች፥ ድንቆችና፥ ምልክቶች ሲያደርግ ዝናው ሁሉ በዓለም የወጣበት ዘመናት ናቸው። በአንጻሩ ደግሞ ግን ከልጅነቱ ወራት ጀምሮ ንጉሥ ሄሮድስ ያደረገው የግድያ ሙከራ

(ማቴ. 2:1-18)፥ የእነርሱ ሕጻኑን ይዘው ወደ ግብፅ መሰደድ፥ የፈረሳውያን የጸሐፍትና የሰዱቃውያን የማያቋርጥ ጥላቻና የግድያ ፕላን፥ የሰይጣን ፈተናና (ማቴ. 4:1-11) ብሎም አይሁድንና ሮማውያንን አስተባብሮ በመስቀል ላይ እንዲገደል ማድረግ፤ እንደ ወላጆች በማርያምና በዮሴፍ ላይ ያለፈው ሰይፍ “...በአንቺም ደግሞ በነፍስሽ ሰይፍ ያልፋል” የተባለላትን ስናይ፤ (ሉቃስ 2:35) የመከራቸው ብዛትና የእሣት ወላፊን ማን ሊመጥነው ይችላል?!! (ማቴ. 27:24-54፤ ማር. 15:1-39፤ ሉቃስ 23:1-49፤ ዮሐ. 19:26-27)

ሌላው የስሜታቸው ደረጃ ከወደቀበት ለመነሳት ኢየሱስ የእነሱና የሕዝቡም ሁሉ አዳኝ መሆኑ የታየበት የትንሳኤ የኃይል፤ በትንሳኤ አካሉ እየተመላለሰ ለአርባ ቀን የእግዚአብሔርን መንግሥት እያስተማረ መቆየትና የምድር ስበት ሳይዘው ወደሰማይ ማረግ የሚገርም የእምነትና የልምምድ ሽግግር በእነሱ ላይ ማምጣቱ የማያጠራጥር እውነት ነው። በመጨረሻም ይህ ቤተሰብ (ዮሴፍም እንደነበረ በመገመት) ጌታ ኢየሱስ “ሌላ አፅናኝ (Another of the Same Kind) ይሰጣችኋል” እንዳለው፤ መንፈስ ቅዱስ በሐዋርያትና በሌሎች ላይ ሲወርድ ማርያም በዚያው መገኘቷን ስንመለከት (የሐዋርያት ሥራ 1:12-14፤ 2:1-4) ይህ ልምምድ ለማርያም ምን ያህል የጠለቀ ዕዳሎትና ተግዳሮት እንደሚያመጣ መገመት የሚያዳግተን አይሆንም።

2.4.1.2 የመጥምቁ ዮሐንስ ወላጆች፡- ዘካርያስና ኤልሳቤጥ፡- (ሉቃስ 1:5-25)

ዘካርያስ በእግዚአብሔር ቤተ-መቅደስ ካህን ስለነበርና “ሚስቱም ከአሮን ልጆች ነበረች...” ስለሚል (ሉቃስ 1:5) ሁለቱም የአሮን ወገን እንደነበሩ ማየት እንችላለን። ዘካርያስና ኤልሳቤጥ የውስጥና የውጭ ጫና የነበረባቸው ቤተሰብ ቢሆኑም፤ በጣም ወሳኝና ቀውጢ በሆነ ዘመን ውስጥ፥ ማለትም በብሉይና በአዲስ ኪዳን ዘመናት መሸጋገሪያ በሁለት የታሪክ መጋጠሚያ ላይ የነበሩ ቤተሰብ ናቸው። ሁለቱም ያጋጠማቸው የውስጥ ጫና ለመውለድ አለመቻላቸው ብቻ ሳይሆን፥ በዕድሜአቸው እያረጁ መምጣታቸው ነው። በአንፃሩም የውጭ ጫናም ነበረባቸው፤ አንድም ይኖሩበት የነበረው ዘመን “በይሁዳ ንጉሥ በሂሮድስ ዘመን”(ሉቃስ 1:5) ስለነበረ፤ ንጉሥ ሂሮድስ ደግሞ በቤተልሔምና በአውራጃዋም ከሁለትዓመት ቢታች የነበሩትን ህፃናትን ያስገደለና “ብዙ ልቅሶና ዋይታም” በራማ እንዲሰማ ያደረገበት የጭንቅ ዘመን ነበር።

ዘካርያስና ኤልሳቤጥ ግን ይህንን ሁሉ ተግዳሮት አልፈው የማያቋርጥ የቅድስና ሕይወት (ሉቃስ 1:6)፥ የማያቋርጥ የአገልግሎት መስጠትና፥ (ሉቃስ 1:8-11)፤ የማ

ያጽርጥ የጸሎት ሕይወት (ሉቃስ 1:13፤24-25) የነበራቸው ቤተሰብ ነበሩ። እንዲህ ዓይነቱ የመሰጠት ሕይወታቸው ለእግዚአብሔር የተመቸ ስለነበር በነቢዩ በኢሳያስ ምዕራፍ 40:3-5 የእግዚአብሔር ልጅ የሆነውን አዳኝ/ መሲህ መምጣቱን የሚያበስርና፣ የሰዎችን ልብ በማዘጋጀት መንገድም የሚጠርግለትን መጥምቁ ዮሐንስን ለመውለድ ምክንያት ሆነው እናያቸዋለን። (ሉቃስ 1:15-17) በተጨማሪም ዘካርያስና ኤልሳቤጥ በአርጅናቸው ወራት የወለዱት ዮሐንስ እጅግ ብርቅ ሊሆንባቸው ቢገባም ፥ ሊመጣ ላለው አዳኝና መሲህ የነበራቸው አክብሮትና ያሳዩት ትህትና እጅግ የሚያስደንቅ ከመሆኑም በላይ፤ (ሉቃስ 1:39-45፤67-79) ይኸው የትህትና መንፈስ ልጃቸው በሆነው በመጥምቁ ዮሐንስም ያለምንም መለወጥ ሲንፀባረቅ እናያለን። (ዮሐንስ 1:29-34፤3:25-30)

በአንፃሩም መጥምቁ ዮሐንስ በተነበየው ትንቢት ሄሮድስን ስለገሰፀው በእስር ቤት ተጥሎ በነበረበት ቀውጢና ወሳኝ በሆነ ወቅት “የሚመጣው አንተ ነህን ወይስ ሌላውን እንጠብቅ?” ብሎ ሁለቱን ደቀመዛሙርት መላኩን ስናይ፤ (ሉቃስ 7:18-19 ፤ ማቴ. 11: 2-3)፤ አባቱ ዘካርያስ ወሳኝ በሆነ ወቅት መልአኩ ገብርኤል “ወንድ ልጅ ትወልዳለህ... ስሙንም ዮሐንስ ትለዋለህ” ባለው ጊዜ ከአምነት ጉድለት የተነሣ “እኔ ሽማግሌ ነኝ ሚስቴም በዕድሜዋ አርጅታለችና ይህን በምን አውቃለሁ?” ብሎ ከጠየቀው ጥያቄ ጋር የሚጣጣም (corrolate) መሆኑን ልንገነዘብ እንችላለን። በአጠቃላይ ግን ይህ ቤተሰብ በመልካም ምሥክርነታቸውና የመሲሁን መንገድ የጠረገ/ ያዘጋጀ በብሉይና በአዲስ ኪዳን ዘመን መሸጋገሪያ ላይ የተነሣ ነቢይ በመውለዱ ችው የተባረኩና ለብዙ ሕዝብም የበረከት ምንጭ እንደሆኑ መግለፅ አስፈላጊ ነው። (ሉቃስ 1: 14-15፤ ኢሳ 40: 3-5)

2.4.1 ጋብቻ በሐዋርያት ሥራ እይታ፡-

2.4.1.1 የሐናንያና ሰጴራ ቤተሰብ፡- (ዮሐዋ ሥራ 5: 1-11)

መንፈስ ቅዱስ በሐዋርያት ላይ ከወረደ በኋላ የመጀመሪያይቱ ቤተ ክርስቲያን ከተመሠረተች አጭር ወራት ቢሆንም፥ እግዚአብሔር ግን በሐዋርያት እጅ ታላላቅ ነገሮችን የሚያደርግበት፤ ያመኑትም በአንድ ልብ የቆሙበት፤ በውጭ ያሉት ያላመኑት ሕዝብ ደግሞ በታላቅ ፍርሃትና መገረም የተሞሉበት ወቅት ነበር። እንዲህ ባለ ጊዜ ግን የሐናንያና የሰጴራ ቤተሰብ እግዚአብሔር ያዘጋጀውን የመታደስን ዘመን ለመቀበል ያቃተው የዘመመ ቤተሰብ (dysfunctional family) እንደነበረ እና ያለን። ስለዚህም ለመልካም ነገር ሳይሆን፥ ለክፉ ሲመካከሩና ውሣኔ ሲወስኑ ስናይ

የእግዚአብሔር ቃል “የሰው ልብ ክፉ ነው፤ ማንስ ያውቀዋል?” እንዳለው የልባቸው ጥንካሬና መንፈስ ቅዱስንም ለማታለል በመምከራቸው የሞትን ጽዋ እንዲጎነጩ ሲገደዱ እንመለከታለን።

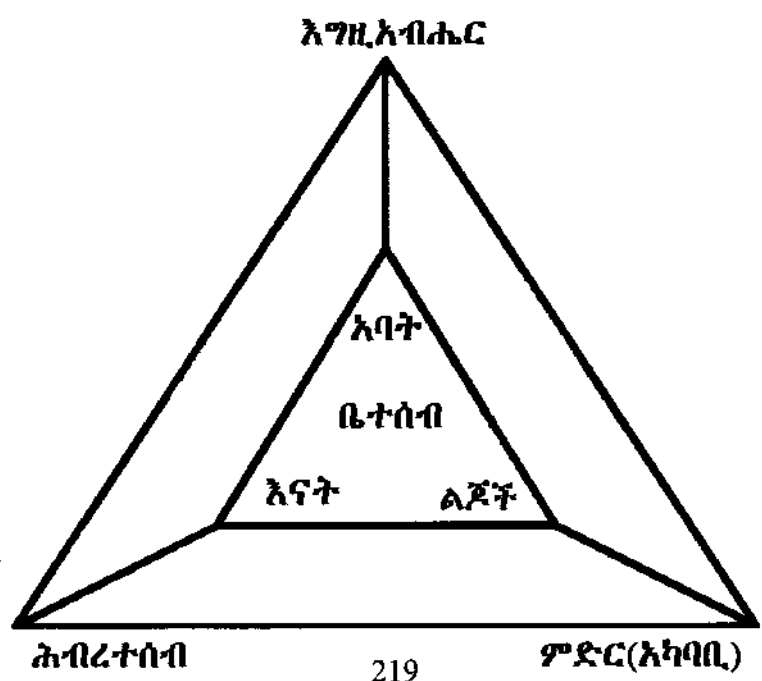
2.4.1.2 የአቂላና ጽርስቅላ ቤተሰብ፡- (የሐዋ. ሥራ 18፡ 1-28)

ሐዋርያው ጳውሎስ “በክርስቶስ ኢየሱስ አብረውኝ ለሚሠሩ” የሚላቸውና፡ (ሮሜ. 16፡3) “እነርሱም ስለነፍሴ ነፍሳቸውን ለሞት አቀረቡ” የሚላቸው አቂላና ጽርስቅላ (ሮሜ. 16፡4) በአሕዛብ አብያተ-ክርስቲያናትም ዘንድ የተወደዱና የተመሰገኑ ነበሩ። (ሮሜ 16፡4) በተጨማሪም ቤታቸውንና ልባቸውን ከፍተው በቤታቸው የቤተ ክርስቲያን አምልኮ እንዲካሄድ የፈቀዱ ናቸው። (ሮሜ. 16፡5) አቂላና ጽርስቅላም በሮም ውስጥ ከነበራቸው አገልግሎት በእምነታቸው ምክንያት በቀላውዲዮስ ትዕዛዝ ተሰድደው ወደ ቆሮንቶስ መጡ። (የሐዋ. ሥራ 18፡1-2) በዚያም ሐዋርያው ጳውሎስን ባገኙት ጊዜ ከእነርሱ ጋር እንዲቀመጥ ከማድረጋቸውም በላይ አገልግሎቱንም በመደገፍ አብረውት ቆመዋል። (የሐዋ. ሥራ 18፡ 3-4) ሐዋርያው ጳውሎስ ለአገልግሎት ወደ ኤፌሶን በተጓዘበት ጊዜ አብረውት ሄደው ነበር (የሐዋ. ሥራ 18፡18-19) እንዲያውም በኤፌሶንም እንዲቆዩ ሲወክላቸው እንመለከታለን። (የሐዋ. ሥራ 18፡19) በመጨረሻም ጳውሎስ በሮም አገዛዝ ንጉሥ በነበረው በኔሮ እጅ በሮም ታሥሮ ለመገደል ጥቂት ቀናት በቀረውም ጊዜ በጢሞቴዎስ በኩል ሰላምታ ይፅፍላቸዋል። (1ጢሞ. 4፡ 19) ይህ ጊዜ ለጳውሎስ “ጌታም ከአንገሳ አፍ አዳኝ ነኝ፤ ያድኝኝማል” እንዳለው ምንም እንኳን “ብቻውን” ባይሆንም፤ ብዙዎች ጥለውት ስለሸሹ “በፊተኛው ሙግቴ ማንም አልደረሰልኝም፤ ሁሉም ተዉኝ እንጂ” ያለበት “በብቸኝነት” የደቀቀበት ወቅት እንደሆነ ስንገነዘብ፤ ለዚህ ቤተሰብ (ማለትም ለአቂላና ጽርስቅላ) የነበረው ፍቅርና አክብሮት ግን በዚህ ቀውጢ ሰዓትም እንኳን አስቦ እንዲፅፍላቸው አስገድዶታል። (2ጢሞ. 4፡ 9-21)

አቂላና ጽርስቅላ የሚታወቁበት ሌላው የሚገርመው ነገራቸው ብዙ ሕዝብ ሲያደንቀውና፡ ምናልባትም ሲያመልከው የምናየውና በቆሮንቶስ ቤተ ክርስቲያን ከነበረው ሕዝብ መካከልም “እኔ ግን የአጽሎስ ነኝ” በሚል የቡድን ስያሜ የሰየሙለትን አጽሎስ (1 ቆሮንቶስ 1፡12) የነበረው የሕይወትና የአገልግሎት ጥራት ጉድለቱን አስተውለው ቤታቸውንና ልባቸውን ከፍተው ከእነርሱ ጋር እንዲኖር ማድረጋቸው ነው። ከዚያም “የእግዚአብሔርን መንገድ ከፊት ይልቅ በትክክል ገለጡለት። እርሱም ወደ አካይያ ማለፍ በፈቀደ ጊዜ .. አፅናኑት፤ ይቀበሉትም ዘንድ ወደ ደቀ

መዛሙርት ያፋለት። በደረሰም ጊዜ አምነው የነበሩትን በፀጋ እጅግ ይጠቅማቸው ነበር።” (ዮሐዋርያት ሥራ 18፥ 24-28)

ለማጠቃለል የአቂላና ጽርስቅላ ቤተሰብ በአንድ በኩል እግዚአብሔር ለጠራቸውና ለቀባቸው አገልጋዮችም ሆነ፥ ለእግዚአብሔር ሕዝብ ልዩ ፍቅርና አክብሮት የነበራቸው መሆኑን ከሐዋርያው ጳውሎስ ጋር ከነበራቸው ግንኙነትና በአብያተ ክርስቲያናት ዘንድ የነበራቸውን መወደድ ስናይ፤ በሌላ በኩል ደግሞ እግዚአብሔር የጠራቸውን አገልጋዮች የግል ጣዖት ለማድረግ የማይፈልጉና፤ ይልቁንም ብዙኃኑ ክርስቲያን ሕዝብ በስሜት ግልቢያ ሲወሰድ፥ እነርሱ ግን ሰክነውና ተረጋግተው በአገልጋዮች ውስጥ ያለውን ብርታት ላይ ፀጋን በመጨመር፥ በኅደለበት ጉዳዮች ደግሞ ቤታቸውንና ልባቸውን ከፍተው በማስተናገድ የሚመክሩ፥ የሚቀርፁና፥ መሪዎችን የሚያሳድጉ ቤተሰብ መሆናቸውን ከአጽሎስ ጋር ከነበራቸው ግንኙነት መገንዘብ እንችላለን። በተጨማሪም የአቂላና ጽርስቅላ ፍቅር የነጠረና የበሰለ ከመሆኑ የተነሳ እንደ ፊልሞና (ፊልሞና 1፡1-25) በቤቴ የሚሰበሰበውን የቤተ ክርስቲያን ሕዝብ በጅምላ መውደድ እየቻለ፤ አንዱን የበደለውን ሰው አናሲሞስን ግን መውደድ እንዳቃተው ሳይሆን፤ ጫካውን ማየትና መውደድ የሚችሉትን ያህል፥ አንዱንም ዛፍ መንከባከብና ማየት የሚችሉበት ልዩ ችሎታ ነበራቸው።

3. የጋብቻና ቤተሰብ ሥነ መለኮታዊ እሳቤ

እሳይ በተሰጠው ስዕላዊ መግለጫ የብሉይም ይሁን የአዲስ ኪዳን ሥነ ምግባር (ETHICS) ለመረዳት የሚያስችሉ ዋና መሠረታዊ እውነቶችና መመሪያዎችን ለመረዳት እንችላለን። በቤተሰብ ውስጥ ያለው ግንኙነት ለብዙ ነገር ወሳኝነት አለው፡-

- ባልና ሚስት እርስ በርሳቸውም ሆነ፤ ከእግዚአብሔር ጋር የነበራቸውን ግንኙነት እየተበላሸ በመጣ ቁጥር የወለዷቸውን ልጆች ጌታን በመፍራት ማሳደግ ይሳናቸዋል። በዚህም ምክኒያት ልጆቻቸውን ብቻ ሳይሆን የሚመጣው ትውልድም እንዲዋልል ያደርገዋል።
- ከዚህ የተነሣ ሕብረተ ሰቡ የሞራልና የሥነ ምግባር መለኪያ የሌለው፤ የላሽቀና የተበላሸ ልቅ ትውልድ ይሆናል። ከጋብቻ በፊትም ሆነ በኋላ ዝሙት፣ ጠለያየትና፣ ፍቺ፤ ከዚያም አልፎ ተመሳሳይ የታዎች ጋብቻ፤ በመጨረሻም የጾታዎች ድብልቆሽ (TRANSGENDERED) እየበዛ መምጣቱ የማይካድ ሐቅ ነው።
- እግዚአብሔር በቤተሰብም ሆነ በሕብረተሰቡ ያዝናል፤ ይቆጣልም። ስለዚህም ምድሪቱ ፍሬን እንዳታፈራ፤ ወይም ፍሬ ብታፈራም የምታፈራው መርዛም እንዲሆን ይረግማታል።
- የመጨርሻው ሰብብ የኢኮኖሚ ድቀት ይሆንና ቤተሰብ ይራባል፤ ሕብረተ ሰቡም በኢኮኖሚ ድቀት ምክኒያት ይታወካል፤ ይጨነቃልም።

❖ በጣም የሚያስደንቀውና ደስ የሚያሰኘው እውነት ግን ቤተሰብን የፈጠረና፤ ቤተሰብም እንዲቆይና፤ እንዲኖር፤ ማድረግ የሚችለው እግዚአብሔር አምላክ ነው።

እግዚአብሔር ጋብቻንና ቤተሰብን በሚመሠርትበት ጊዜ በቃል ኪዳን የተጣመሩት ባልና ሚስት፤ በኋላ ለሚወለዷቸው ልጆቻቸውና ለሚመጣውም ትውልድ ምሳሌና ሞዴል ሆነው እንዲያስችላቸው አንድነታቸውና ልዩነታቸው በጥንቃቄ ሊገነዘቡ ያስፈልጋቸዋል። በመካከላቸው ያለውን ቃል ኪዳን አፅንተው ለመኖር ከፈለጉ ሁለቱም “በእግዚአብሔር መልክና ምሳሌ” የተፈጠሩና በእርሱም ፊት እኩል የሆነ በአንድ በኩል ዕዳሎትና ነፃነት፤ በሌላ በኩል ደግሞ ኃላፊነትና ተጠያቂነት እንዳላቸው ሊያስተውሉ ይገባል። በአንፃሩም “እግዚአብሔር ወንድና ሴት አድርጎ እንደፈጠራቸውና በየግላቸውም ይሁን፤ ሁለቱም ባላቸው የግንኙነት መሥመር የተለያየ ሚና፤ ድርሻና ኃላፊነት እንዳላቸው መገንዘብ አለባቸው። ከዚህም ሌላ ልጆች

ቻቸውን በማሳደግ፤ በመቅረጽና ለትውልዳቸው የሚበቁ እንዲሆኑ በማድረግ እኩል የሆነ ዕዳሎትና ኃላፊነት፤ ልዩ ልዩ ድርሻም እንዳላቸው መቀበል ይገባቸዋል።

ነገር ግን በባልና በሚስት መካከል፤ በወላጆች እና በልጆቻቸው መካከል የጸጋ መቀባበል ከሌለ ቤተሰቡ የነበረው የኑሮ መመሪያዎች የዋጋ እሴቶች አሰጣጥና የእግ ዚአብሔር ፍርሃት ከውስጣቸው እየተሟጠጠ መምጣቱን የሚያመለክቱ ገጽታዎች ዓይነት ብዙ ቢሆኑም፤ ጥቂቶቹን ለመጥቀስ አምክራለሁ።

አንደኛ፦ እግዚአብሔር ለባሎች በአደራነት ቤተሰባቸውን ለመምራትና ለማስተዳደር የሰጣቸውን የአመራር ኃይልና ሥልጣን ያለ አግባብ የራሳቸውን ክብርና ጥቅም ማስጠበቂያ ሲያደርጉ፤ በሚስቶቻቸው ላይ መንፈሳዊነት የነደለው ባህርይ ሲያሳዩና ለእግዚአብሔርም ሆነ ለሚስቶቻቸው ያላቸውን ተጠያቂነት ሲረሱ፤ ራሳቸውን ለጌታ በማስገዛትና ሚስቶቻቸውንም ገደብ በሌለው ፍቅር መውደዳቸው ዋና መሠረት መሆኑን ለመገንዘብ ሲያቅታቸው፤ ልጆቻቸውንም በፍቅር፤ በትዕግሥትና በፅናት ከማሳደግና ዲሲፕልን ከማድረግ ይልቅ፤ የአባትነት ትዕቢታቸው ስለተነካ ብቻ ቅጥ በሌለው ቀጣና መራራ በሆነ ስድብ ሲቀጡ፤ ትውልዳቸውም ለምሬት እንዲሞላ ሲያደርጉ፤ ቤተሰባቸውንም በመጣል በሥራ፤ በስብሰባ፤ ወይም በአገልግሎት እያሳበቡ በዚህ አኩሪት ተጠምደው ከቤት መጥፋት ሲጀምሩ፤

ሁለተኛ፦ ሚስቶች ከእግዚአብሔር የተሰጣቸው “የረዳትነት አደራ” ማለትም፤ ባሎቻቸው ያላዩትን እንዲያዩ፤ ያላስተዋሉትን እንዲያስተውሉ የሚያደርግ የማስተዋል እና በጥበብ የመምከር ጸጋ መለማመድ ሲያቅታቸው፤ ሚስቶች ለጌታ በመገዛታቸው ለባሎቻቸው በመገዛትና በማክበር ለባሎቻቸው የተሰጠውን የአመራር ኃይልና ሥልጣን እንዲጎለብት ከማድረግ ይልቅ፤ አክብሮት በማሳጣትና ባሎቻቸውንም በመናቅ ሲመላለሱ፤ በባሎቻቸውም ላይ አልካቸውን በመወጣት በእነርሱም ላይ ሲሰለጥኑ፤ የእናትነት ደብዛቸውን እያጠፉ ልጆቻቸውን በጥበብና በማስተዋል ከማሳደግና ትውልዳቸውን ከመቅረፅ ይልቅ ገንዘብን ለማሳደድ ነፍሳቸው ስትወጠር፤ “ሰው አባቱንና እናቱን ይተዋል፤ በሚስቱም ይጣበቃል፤ ሁሉም አንድ ሥጋ ይሆናሉ።” (ዘፍ. 2፡24፤ ማቴ. 19፡5) የሚለውን ቃል ዘንግተው፤ ከባሎቻቸው ይልቅ ከወላጆቻቸው ጋር ተጣብቀው ሲቀሩ፤

ሦስተኛ ወላጆች በጌታ ፍርሃት፤ በጥበብና በመሰጠት፤ በፍቅርና ብንፅህና ለልጆቻቸው ምሳሌ ሆነው ከመኖር ይልቅ፤ በእነርሱ ላይ አሉታዊ ተፅዕኖ የሚያመጣ ኑሮ ሲኖሩ፤ ልጆቻቸውን ዲሲፕልን በማድረግ ጉዳይ ተቃራኒ የዋጋ አሰጣጥና አቅርቦት

ሲኖራቸው፤ በባልና በሚስት መካከል ያለው ግጭት እየናረ ሲመጣና እርስ በርሳቸው በእርጋታ ተነጋግረው ችግሮቻቸውን ለመፍታት ሲሳናቸው፤ ከዚህ የተነሣ ልጆቻቸው በወላጆቻቸው መካከል የተነሣው ችግር በእነርሱ ምክኒያት እንደሆነ በማሰብ ለህሊና ወቀሳ ሲዳረጉ፤ በራሳቸው ተስፋ በመቁረጥም በወላጆቻቸው ላይ ትከሻቸውን ሲያነሱ፤ ለክፉም ባህርያትና ልምዶች አልፈው ሲሰጡ፤

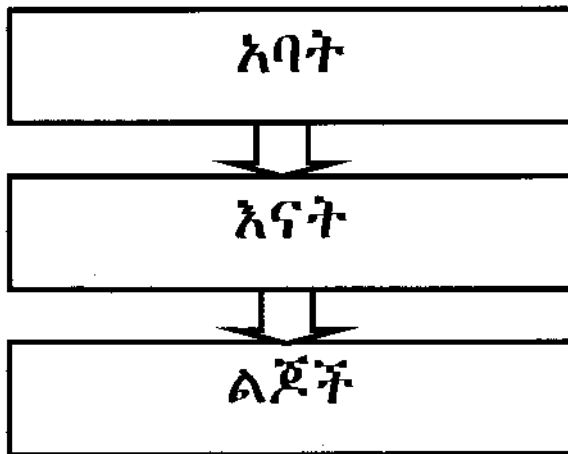
ቤተሰቡ መፈራረስ (DYSFUNCTIONAL) ከመጀመሩም ሌላ፥ እግዚአብሔር በቤተሰቡ ላይ የነበረው ዓላማ እየደበዘዘ እንዲመጣ ያደርገዋል። ከዚህም ሌላ ልጆቻቸውና ትውልዳቸውም የሞራልና የሥነ መግባር መለኪያ የሌለው፤ ግራ የተጋባና የማይጨበጥ ትውልድ እንዲሆን ያስገድደዋል።

❖ ስለዚህ አንድ ቤተሰብ እግዚአብሔርን በመፍራትና በጽድቅ እንዲኖር ካስፈለገ በባል፤ በሚስትና በልጆቻቸው መሃል አንድነታቸውን በልዩነታቸው ውስጥ በመቀበል፤ ለጌታ በሚገዙበት መንፈስ አንዱ ለሌላው እየተገዛ፤ “በአንድ ልብ ሆንው በአንድ አፍ እግዚአብሔርን ...ያከብሩ ዘንድ....እርስ በርሳቸው በአንድ አሳብ መሆን...” (ሮሜ. 15፡ 5-6) ይኖርባቸዋል።

መ. የቤተሰብ መዋቅር፤ ወይንስ ገደብ የሌለው ፍቅርና የጸጋ ትብብሎች?

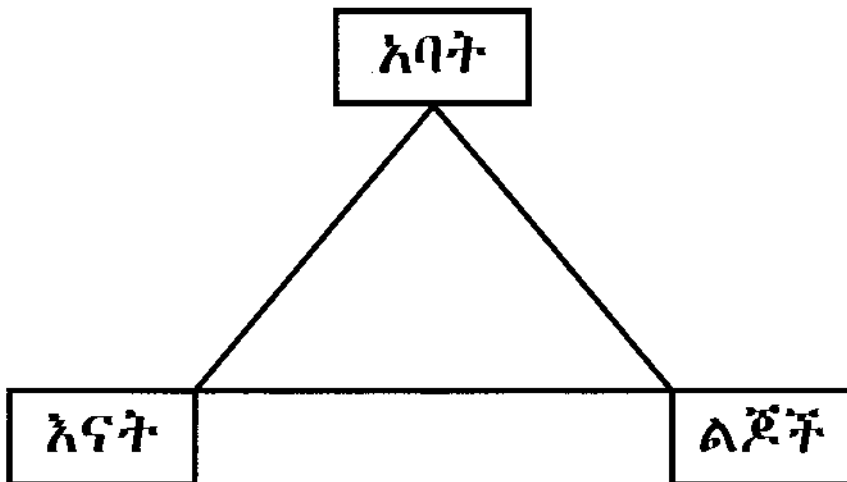
1. የሥልጣን መዋቅር ያለው ቤተሰብ፡-

(THE HIERARCHICAL MODEL)

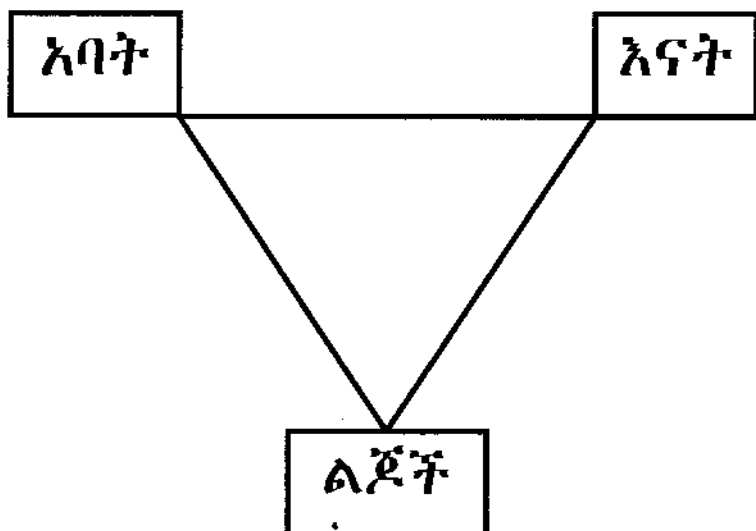

2. አባት ለብቻው የበላይ የሆነበት ቤተሰብ፡-

(THE MONARCHICAL MODEL)

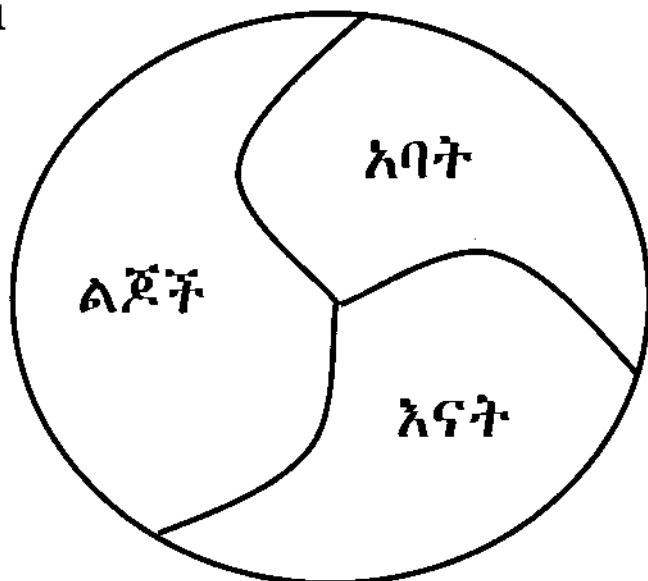

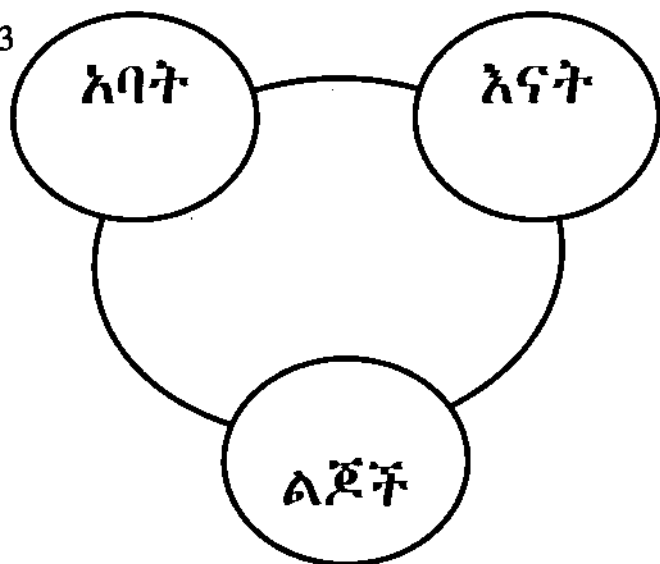
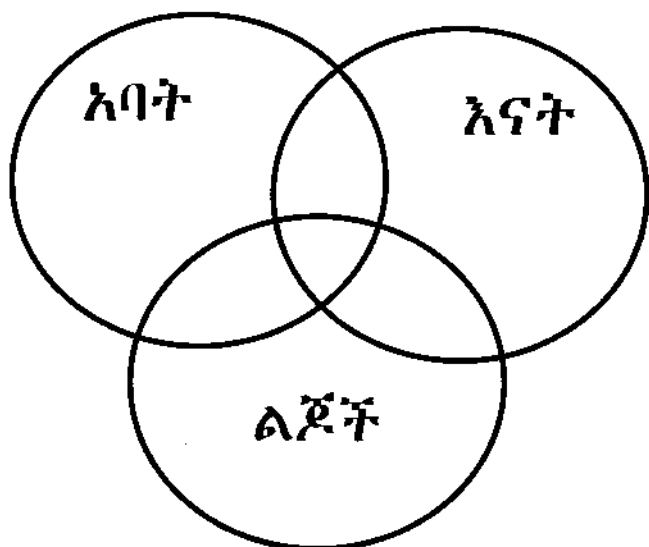
3. አባትና እናት በልጆች ላይ ሥልጣናቸውን የሚገልፁበት ቤተሰብ፡-
(THE FILIOQUE MODEL)

4. በአንድ ልብና በአንድ ሐሳብ የሚፈስ ቤተሰብ፡-
(THE SYMMETRICAL MODEL)

4.1

¹¹⁸ ኃይለስ በነባራዊነቱ ይኸንን መግለጫ የተጠቀመው ስለ ሥላሴ ለመግለፅ ነው። Kevin Giles, *The Trinity and Subordinationism - The Doctrine of God and The*
225

ይህንን ክፍል ለማጠቃለል አንድ ቤተሰብ መጽሐፍ ቅዱሳዊ የሆነ የቤተሰብ ኑሮ ለመኖር ከፈለገ የሚከተሉትን አራት ነገሮች የግንኙነት መስመሩን ሊያዳብሩ ለት ይችላሉ።¹¹⁹ (1) መሰጠት መመሥረት ያለበት ገደብ በሌለው ፍቅርና በመከባበር ላይ የቆመ ቃል ኪዳን፤ (2) የቤተሰቡ ሕይወት መሠራትና መጠበቅ ያለበት ጸጋ በተሞላበት መቀበልና እርስ በእርስ ይቅር መባባል በሰፊነበት ሁኔታ፤ (3) ቤተሰቡ ያሉት ምንጮች አንዱ ሌላውን ለማሳልበት ለማድረግ እንጂ፤ ለመቆጣጠር ለማድረግ ያልሆነ፤ እና (4) የግንኙነት ሥምረት / ጥምረት መመሥረት ያለበት አንዱ ሌላውን በማወቅ መደገፍ፤ መረዳት፤ መቀበል፤ እና ልባዊ ሕብረት የሚወስድ ሊሆን ይገባዋል።

ረ. መደምደሚያ፡-

የጋብቻና የቤተሰብ ሥነ መለኮት እንደተመለከትነው በባል ፣ በሚስትና በልጆቻቸው መሃል ያለው ገደብ የሌለው ፍቅርና የጸጋ መቀበል፤ ትዕግሥትና ጽናት፤ እና ምሕረትና ይቅርታ ቤተሰቡን ጤናማ የሆነ መጽሐፍ ቅዱሳዊ ኑሮ እንዲኖሩ ያደርጋቸዋል። ይህ የጋብቻና የቤተሰብ ሥነ መለኮት በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ላለን የአመራር ሥነ መለኮት መሠረትና ሞዴል ከሆኑት ከሦስቱ የሥነ መለኮት አሳቤዎች አንዱ አድርገን መውሰዳችን በጣም ወሳኝ ነው። በባልና በሚስት፤ በወላጆችና በልጆች መካከል አንድነት በልዩነት ውስጥ፤ ልዩነትም በአንድነት ውስጥ መገለፅ ያለበትን ያህል፤ በአንዲት አጥቢያ ቤተ ክርስቲያንም በፓስተር፤ በቤተ ክርስቲያን ሽማግሌዎችና በቤተ ክርስቲያኒቱ ምዕመን መካከል የጸጋ መቀበልና አክብሮት ሊኖር ይገባል።

Contemporary Gender Debate. Downers Grove, IL.: Intervarsity Press, 2002.

¹¹⁹ Jack O. Balswick & Judith K. Balswick, *The Family: A Christian Perspective on the Contemporary Home*, 2nd. ed., (Grand Rapids, MI: Baker Books, 1989, 1999), 33.

II. የክርስቶስ አካል ሥነ መለኮት

- ◆ “በአንድ አካል ብዙ ብልቶች እንዳሉን፤ የብልቶቹም ሁሉ ሥራ አንድ እንዳይደለ፤ እንዲሁ ብዙዎች ስንሆን በክርስቶስ አንድ አካል ነን፤ እርስ በርሳችንም እያንዳንዳችን የሌላው ብልቶች ነን። እንደ ተሰጠንም ጸጋ ልዩ ልዩ ስጦታ አለን።...” (ዮሐ. 12:4-6)
- ◆ “እናንተም የክርስቶስ አካል ናችሁ፤ እያንዳንዳችሁም ብልቶች ናችሁ።” (1ቆሮ. 12:27)

ሀ. መግቢያ፡-

የክርስቶስ አካል ስለሆነችው ስለ ቤተ ክርስቲያን በምናጠናበት ጊዜ የተለያዩ አቅርቦት እንዳለ መረዳቱ ይጠቅማል። አንደኛው ለረዥም ዓመታት የተጠናከሩ በቤተ ክርስቲያን ባህላዊ ታሪክ ላይ የተመሠረቱ አቀራረቦች በቤተ እምነቶች ማለትም ፥ በምሥራቅ ኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን፥ በምዕራብ ካቶሊክ ቤተ ክርስቲያን፥ በሌትራን ቤተ ክርስቲያንና፥ በሪፎርምድ ቤተ ክርስቲያን፥ የተሰጡ አቅርቦቶች አሉ። ሁለተኛው “ነፃ አብያተ ክርስቲያናት” (Free Churches) በመባል የሚታወቁት ወደ ባፕቲስትነት፤ ከዚያም አልፎ ወደ እና ባፕቲስትነት የሚያደሉ ከሪፎርሜሽን ዘመን ጀምሮ የተጀመሩ የፔንቲኮስታልና የካሪዝማቲክ ሙሽመንት ስለ ቤተ ክርስቲያን የተሰጠ አቅርቦት አለ።

ሦስተኛው በሲብተማቲክ ቲዮሎጂ ዓለም ውስጥ የተነሱ ብዙ እውቅና ያላቸው የሥነ መለኮት ምሁራን የተሰጡ አቅርቦቶች አሉ። ለምሳሌ፡- ከኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን ጀን ዚዚዮላስ፤ ከካቶሊክ ቤተ ክርስቲያን፡- ህንስ ኩንግ፤ እና ጆሴፍ ራዚንገር በኋላ (ፖፕ በነዲክት አሥራ ስድስተኛው)፤ ከሌተራን ቤተ ክርስቲያን ምልፍህርት ፓንንበርግ፤ ከሪፎርምድ ቤተ ክርስቲያን ጀርገን ሞልትማን፤ ከኢኩሜኒካል አብያተ ክርስቲያን፡- ሚሮስላቭ ሾልፍ ከፔንቲኮስታልና ከሪፎርምድ መሠረት/ዳራያለው፤ ከባፕቲስት ቤተ ክርስቲያን፡- ጀምስ ማክ ክሌንዶን፤ እና ከአንግሊካን፡- ሌስሌ ኒውብግን። አራተኛውና የመጨረሻው አቅርቦት ቤተ ክርስቲያን ካላችበት ዘመንና ዓውድ ላይ የተመሠረቱ የሴቶች መብት አስጠባቂ ድረጅት፤ በላቲን አሜሪ

ካ የበቀለው ሊብራሽን ቲዮሎጂ፤ እና በአፍሪካ ውስጥ የተነሡት የጥቁሮች ሥነ መለኮት እና ኢንዲፕንደንት ቸርችስ (Independent Church) ስለ ቤተ ክርስቲያን የተሰጠ አቅርቦቶች አሉ።¹²⁰

እነዚህን ሁሉ በሰፊነትና በጥልቀት ለማየት ባንችልም በመጠኑም ቢሆን አንዳንዶቹን ማየታችን የክርስቶስ አካል ምንድን ነው? ቤተ ክርስቲያን ምንድን ነች? በቤተ ክርስቲያንና በክርስቶስ አካል ያለው ግንኙነት ምንድን ነው? የክርስቶስ አካል የሆነችው ቤተ ክርስቲያን እንዴት መመራት አለባት? በቤተ ክርስቲያን ካሉት መሪዎች መታየት ያለባቸው መጽሐፍ ቅዱሳዊ ባሕርይት ምንድን ናቸው? “የሚሉትን መሠረታዊ ጥያቄዎች ለመመለስ ይረዱናል ብዬ አምናለሁ።

ለ. ስለ “ቤተ ክርስቲያን” የቤተ እምነቶች አመለካከት፡-

1. የካቶሊክ ቤተ ክርስቲያን፡-

በክርስትና እምነት ውስጥ ካሉት ቤተ እምነቶች መካከል በሕዝብ ብዛት፤ በቤተ ክርስቲያን መዋቅርና በንብረት አያያዝ ትልቁ የካቶሊክ ቤተ ክርስቲያን ናት። የካቶሊክ ቤተ ክርስቲያን ስለ “ቤተ ክርስቲያን” ያላት ሥነ መለኮት በተለያዩ ደረጃዎች ልንገልፀው እንችላለን። በመጀመሪያ “ቫቲካን አንደኛ” በ 1871 ዓ.ም. (እ.አ.ዘ.አ.) በተደረገው ውሳኔ ቤተ ክርስቲያንን በመዋቅርና በሥልጣን አደረጃጀት በሚያሳይ

¹²⁰ John D. Zizioulas, *Being As Communion; Studies In Personhood and the Church*, (Crestwood, N.Y.: St. Vladimir's Seminary Press, 1985); Joseph Ratzinger, *Auf Christus Achauen: Einübung in Glaube, Hoffnung, Liebe, Freiburg, 1989*; Hans Kung, *Die Kirche*, (Munich, Germany: Piper, 1977); Wolfhart Pannenberg, *Anthropologie in Theologischer Perspektive*, (Gottingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 1983); Jürgen Moltmann, *The Church in the Power of the Spirit: A Contribution to Messianic Ecclesiology*, (New Yor: Harper & Row, 1977); Miroslav Volf, *After Our Likeness - The Church as The Image of the Trinity*, (Grand Rapids, MI: Eerdmans Publishing Company, 1998); James McClendon, *Doctrine: Systematic Theology*, vol. 2, (Nashville, TN: Abingdon, 1994); Lesslie Newbigin, *"The Logic of Mission," in New Directions in Mission and Evangelization*, ed. James A. Scherer and Stephen B. Bevans, (Mary Knoll, N.Y.: Orbis, 1992): 16-25; Newbigin, *The Household of God: Lectures on the Nature of the Church*, (London: SCM Press, 1953); Leonardo Boff, *Trinity and Society*, trans. Paul Burns, (Mary Knoll, N.Y.: Orbis Books, 1998); Desmond Tutu, *"Whither African Theology?"* to Edward Fashole-Luke et.al. (eds.), *Christianity in Independent Africa*, (London: Rex Collings, 1978); John S. Mbiti, *African Religions and Philosophy*, 2nd. ed., (London: Heinemann, 1989); Bolaji Idowu, *African Traditional Religion - A Definition*, (London: SCM Press, 1973).

መልኩ ሲገልበዝ (Hierarchical View)፤ ካውንስሉ በዚህ ጊዜ ነው የፖፑ ስህተት የሌለው መሆኑን ያብራራው። ፖፑ በሞራልና በሃይማኖት ጉዳይ ምንም ዓይነት ስህተትና ግድፈት የሌለው ስለሆነ፤ የሚናገረው ነገር ሁሉ ለዓለም አቀፍ ቤተ ክርስቲያን የሚሆን ትዕዛዝ ነው። ይህ አመለካከት ቤተ ክርስቲያንን የክርስቶስ ቀጣይነት ያለው “አምላክ ሰው የሆነበት መገኘት” አድርጎ ይወስዳታል። ሁለተኛ ቤተ ክርስቲያንን “ምስጢራዊ ሐብረት” የሚወስድ የካቶሊክ ቤተ ክርስቲያን አቋም ነው። ይህ አመለካከት በመጀመሪያ ያመነጨው የቀድሞ የቤተ ክርስቲያን አባት የነበረው ቅዱስ አጎስቲን ነው። ለቅዱስ አጎስቲን “የክርስቶስ አካል” እና “ምስጢራዊ አካል” የሚሉት ሐሳቦች አንድ ናቸው።¹²¹ የካቶሊክ ቤተ ክርስቲያን የቅዱስ አጎስቲን ሐሳብ ውስጥ ነው የቤተ ክርስቲያን ምንነት የገለፀችበት። ይህን ያደረገችበት ምክኒያት የፕሮቴስታንት እምነት ተከታዮች ከነበሩት ምሁራን መካከል ዲያትርች ኖንሆፊር “የቅዱሳን ሐብረት” ከሚለውና ኤሚሊ ብሩኒር “ንፁሕ የሆነ የአማኞች ሐብረት” ከሚለው ሐሳብ የካቶሊክን ቤተ ክርስቲያን ለመለየት ሲሉ መግለጫውን አወጡ።¹²²

የቫቲካን ሁለተኛ ካውንስል ሊደረግ ዋዜማ፤ ካርል ራህነር የሚባል የካቶሊክ ቤተ ክርስቲያን ምሁር “መንፈስ ቅዱስና የቤተ ክርስቲያን መዋቅር” የሚል ሐሳብ አቀረበ።¹²³ ራህነር እንዲህ ዓይነት ሐሳብ ያመጣበት ምክኒያት በካሪዝማቲክ ሙሽ መንት እየሰፋና እያደገ መምጣት የፖፑን ሥልጣን የሚጋፋ ስለ መሰለው “የፖፑ ልዩና ምስያ የሌለው ሥልጣን ብቻ ነው የቤተ ክርስቲያንን አንድነት የሚጠብቅና እውነትንም ሊያስረግጥ የሚችለው።” ከሚለው ሐሳቡ በመነሣት “መንፈስ ቅዱስና የቤተ ክርስቲያን መዋቅር” የሚለውን ሐሳብ አሳደገ።¹²⁴ የራህነር ካሪዝማቲክ የቤተ ክርስቲያን መዋቅር ቤተ ክርስቲያኒቱ ለመንፈስ ቅዱስ ባላት ክፍትነት መንፈስ ቅዱስ መዋቅሩና የቤተ ክርስቲያን አፈሶች፤ የመንፈሱ መግለጫዎች መሆናቸውና፤

¹²¹ See J. C. Gruden, *The Mystical Christ*, (St. Louis: n.p., 1936)124; E. Heston, “The Dogmatic Preaching of the Fathers,” ECC. Rev.. CHI; Stanislaus J. Grabowski, “St. Augustine and The Doctrine of the Mystical Body of Christ,” *Catholic University of America*, www.google.com/St. Augustine and the Doctrine of the Mystical Body. (accessed November 25, 1013).

¹²² Avery Dulles, *Models of the Church*, (Garden City, N.Y.: Doubleday, 1974).

¹²³ Karl Rahner, “Do Not Stifle the Spirit,” in *Theological Investigations VII*, (New York: Hender, 1971), 72-87.

¹²⁴ Ibid., 76; Rahner, “Observations of the Factor of the Charismatic in the Church,” in *Theological Investigations XII*, (New York: Seabury, 1974), 97.

በቤተ ክርስቲያን ያለውም አመራር ከመንፈስ ቅዱስ የመነጨ መሆኑ ለዚህ ሐሳብ ምሥክር እንደሆነ ያምናል።¹²⁵

2. የምሥራቅ ኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን፡-

የምሥራቅ ኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን ስለ ቤተ ክርስቲያን ያላት ሥነ መለኮት የመነጨው ምሥራቅ ከነበሩት የቤተ ክርስቲያን አባቶች ነው።¹²⁶ የምሥራቅ ኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን ከምዕራብ ይልቅ “ለመንፈስ ቅዱስ ክፍት ነው” ማለት ይቻላል።¹²⁷ ይህ ግን ለክርስቶስ ወይም ለሥላሴዎች ያላትን ቦታ ጥላለች ማለት አይደለም።¹²⁸ በምሥራቅ ኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን እምነት “እግዚአብሔር አብ በቃል ና በመንፈስ ቅዱስ ሁሉንም ያደርጋል።”¹²⁹

የምሥራቅ ኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን “ቤተ ክርስቲያን” የሚለውን ሐሳብ የሥላሴ ምሥጢር መግለጫ አድርጋ ትወስደዋለች። “በምድር ላይ አንድነት በልዩነት ውስጥ የምትገልጥ ነች” ብላ ታምናለች።¹³⁰ “ቤተ ክርስቲያን” (“Ekklesia”) “ለቅዱስ ቁርባን የሚሰበሰብ የእግዚአብሔር ሕዝብ ጉባዔ ነው።” ጳጳሱ ይህንን የተቀደሰ ሥርዓት የሚያካሂድና የሚያስተዳድር ነው። ምንም እንኳን እያንዳንዱ አጥ ቢያ በራሱ የቆመ ቢሆንም፤ ከዓለም አቀፍ ቤተ ክርስቲያን ግን የተቆራኘ ነው።¹³¹ የምሥራቅ ኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን “የክርስቶስ አካል” በክርስቶስ ሥራና በመን

¹²⁵ Rahner, “Heresies in the Church Today?” in *Theological Investigations XII*, (New York: Scabury, 1974), 117-141.

¹²⁶ C. N. Tsirpanlis, *Introduction to Eastern Patristic Thought and Orthodox Theology*, (Collegeville, MN: Liturgical Press, 1991).

¹²⁷ Robert Imbelli in his recommendations of Y. Congar's book, *I Believe in the Holy Spirit*, 3 vols. in one, (New York: Herder, 1997); Vladimir Lossky, *In the Image and Likeness of God*, ed. John H. Erickson and Thomas E. Bird, (New York: St. Vladimir's Seminary Press, 1985), chap. 4.

¹²⁸ See e.g., Nikos A. Nissiotis, “Pneumatological Christology as a Presupposition of Ecclesiology, in *Occumenica: An Annual Symposium of Ecumenical Research*, (Minneapolis, MN: Augsburg, 1967), 235-252.

¹²⁹ John Meyendorff, *Byzantine Theology: Historical Trends and Doctrinal Themes*, (New York: Fordham University Press, 1974), chap. 11.

¹³⁰ Vladimir Lossky, *Mystical Theology of the Eastern Church*, Crestwood, N.Y.: St. Vladimir's Seminary Press, 1976), 176-177; Kallistos Ware, *The Orthodox Church*, rev. ed., (London: Penguin Press, 1993), 240; Kallistos Ware, *The Orthodox Way*, (New York: St. Vladimir's Seminary Press, 1999), 39.

¹³¹ Kallistos Ware, “Incarnation and Church,” *Paper presented at ICCOWE*, Prague, August 23-27, 2000.

ፊስ ቅዱስ ሙላት ላይ የተመሠረተ ነው ብላ ታምናለች።¹³² ስለዚህም “የቤተ ክርስቲያን አንድነት፡- የክርስቶስ አካል በመሆኗ እና የቤተ ክርስቲያን ልዩነት፡- የመንፈስ ቅዱስ ሙላት በመሆኗ።”¹³³ “እርስዎም ለካሉና ሁሉን በሁሉ የሚሞላ የእርሱ ሙላቱ ናት።” (ኤፌ. 1:23) “ቤተ ክርስቲያን” በምሥራቅ ኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን አባባል፡- “የሥልጣን እርከንና መዋቅር ያላት (Hierarchical) ብቻ ሳትሆን ካሪ ዝማቲክና ፔንቲኮስታልም ጭምር ናት።”¹³⁴ ይህ የቤተ ክርስቲያኒቱ እምነት ምን ያህል በሥራና በተግባር ተገልጿል? የሚለው የሚገባ ብቻ ሳይሆን፤ መልስም የሚያስፈልገው አሳሳቢ ጉዳይ ነው!!!

3. የሉተራን ቤተ ክርስቲያን “የቤተ ክርስቲያን ሥነ መለኮት” ፡-

ሉተር እንደ ሪፎርሜሽን አባትነቱ ለመረዳት ካስፈለገ በሁለቱ በኩል የነበረውን ትግል መረዳት ያስፈልጋል። በአንድ በኩል በድርጅታዊ እርከንና መዋቅር፤ እና በፖፑ የመጨረሻ ሥልጣን የምታምን የነበረችው የካቶሊክ ቤተ ክርስቲያን፤ በሌላ በኩል ደግሞ “ኢንቱዚያስትስ” (Enthusiasts) የተባሉት “በመንፈስ ቅዱስ” የምንመራ ነን የሚሉና እውነተኛ ሪፎርመርስ እኛ ነን እያሉ የነበሩት ናቸው።¹³⁵ ሉተር በተለይም “ኪርክ” (“Kirche”) የሚለውን ቃል ስለማይወድ፤ “ቨርሳምላንግ” (“Versammlung - Assembly”) እና “ገመይንደ” (“Gemeinde - Congregation”) የሚሉትን ቃላት ይጠቀም ነበር። ለሉተር “ቤተ ክርስቲያን የእማኞች ስብስብ (ጉባዔ) ነች።” እንዲያውም ሉተር “ቤተ ክርስቲያን የቅዱሳን ሕብረት እንደሆነች አጥብቆ ይገልፅ ነበር። ይህ አመለካከቱ ከሐዋርያት የእምነት መግለጫ ጋር የሚስማማ ነበር፤ እንዲህም ይላል፡- “በሕብረት በመንፈስ ቅዱስ የተጠራ ሕዝብ።”¹³⁶ ሉተር ስለ “ቤተ ክርስቲያን” ምንነት የሰጠው በጣም የተሻለ ትርጉም እንዲህ የሚል ነው፡-

¹³² Vladimir Lossky, "Concerning the Third Mark of the Church: Catholicity," in the *Image and Likeness of God*, ed. John H. Erickson, (Crestwood, N.Y.: St. Vladimir's Seminary Press, 1985), 177-178, 157, 174.

¹³³ Ibid., 178-179; Meyendorff, *Byzantine Theology*, 174-175.

¹³⁴ Ware, *Orthodox Church*, 240-243, 249-250.

¹³⁵ Theodore G. Tappert, trans. ed. *The Book of Concord*, (Philadelphia: Fortress, 1959); Eric W. Gritsch and Robert W. Jenson, "Church body In Conflict," in *Luthernism: The Theological Movement and Its Confessional Writings*, (Philadelphia: Fortress, 1976), 124; Yves Congar, *I Believe in the Holy Spirit*, (New York: Crossroad Herder, 1997), 1: 139-140.

¹³⁶ Jaroslav Pelikan, ed. *Luther's Works*, (St. Louis: Concordia, 1955-1986); see further Paul Althaus, *The Theology of Martin Luther*, trans. Robert C. Schiltz, (Philadelphia: Fortress, 1966), 294-323.

“የአማኞች ሁሉ ጉባዔ / ስብስብ ሆኖ፤ ወንጌል በንፅህናው የሚሰበክበትና የተቀደሱ ሥርዓቶች የሚካሄዱበት ነው።”¹³⁷ ከዚህም እምነቱ የተነሣ ሉተር ስለ “ቤተ ክርስቲያን” ሲያስብ ድርጅታዊ መዋቅር ያላትና የበረከት ምንጭ እንደሆነች (በካቶሊክ ቤተ ክርስቲያን እንደነበረው ዓይነት) ማሰብ አይፈልግም ነበር።¹³⁸ ሉተር በአንድ በኩል “ስውር ሕብረተ ሰብ” ነው፤ ምክኒያቱም ‘እምነት የማይታየውን የሚያስረግጥ’ ስለሆነ፤ በሌላ በኩል “በግልፅ የሚታይ” ሕብረተ ሰብ ነው፤ ምክኒያቱም ወንጌል ስለሚሰበክና የተቀደሱ ሥርዓቶችም የሚካሄዱበት ስለሆነ ብሎ ያምን ነበር።

ሉተር የ“ቤተ ክርስቲያን” እውነተኛ ወይም ሐሰተኛ የሚያስደርጋት መለኪያ ዋ “የመሪዎቹ ንፅህና ነው” ብሎ ያምን ነበር። ሉተር ስለ “ቤተ ክርስቲያን” ንጽሕና ጥግ ወይም ፅንፈኛ የሆነ አስተሳሰብ አልነበረውም። በአንድ በኩል የክርስቶስ አካል ስለሆነች ከጌታ የተነሣ እንደሆነች ቢያምንም፤ በውስጧ ያሉት መሪዎችም ሆነ ምዕመን ግን “በጸጋ የጸነ ኃጢአተኛ ሕዝብ” እንደሆነም ያውቅ ነበር። ነገር ግን “ቤተ ክርስቲያን” በመንፈስ ቅዱስ እስከተመራችና በቃሉና በቅዱስ ሥርዓቶች እስከ ተቀደሰች ድረስ ንጽሕት ነች ብሎ ያምናል።¹³⁹ ሉተር “ንጽሕት ቤተ ክርስቲያን” የሚለውን ሐሳብ አይቀበልም ነበር። ሆኖም ግን “ቅዱሳት ሥነ ሥርዓቶች” ሕዝቡን ይቀድሳሉ፤ ምንም እንኳን ሥርዓቱን የሚያካሂዱት ካህናት የረከሱ ቢሆኑም።”¹⁴⁰ በዚህም ምክኒያት ሉተር ሰዎች የትኞቹ የተቀደሱ የትኞቹ ደግሞ ያልተቀደሱ እንደሆኑ ለመለየት የሚችሉበት ችሎታ የላቸውም ይል ነበር።¹⁴¹

ሉተር አንዱ እጅግ የሚታወቅበት ነገር “አማኞች ሁሉ የካህናት ጉባዔ” ናቸው የሚለው እምነቱ ነው።¹⁴² “እናንተ...የተመረጠ ትውልድ፤ የንጉስ ካህናት፤ ቅዱስ ሕዝብ፤ ለርስቱ የተለየ ወገን ናችሁ።” (1ጴጥ. 2:9) “የክርስቲያኖች የሕብረት ሥራ ከክርስቶስ ሊቀ ካህንነት የመነጨ ነው።” ብሎ ያምናል።¹⁴³ ለሉተር “የአማኞች ሁሉ ክህነት ቃሉን በመስበክ፤ የማስተዳደር ሥራና፤ ዲስፕሊን የማድረግ ሥልጣን

¹³⁷ Augsburg Confession 7: 1.

¹³⁸ Gritsch and Jenson, *Lutheranism*, 130-131.

¹³⁹ Large Catechism, *In the book of Concord*, trans. and ed. Theodore G. Tappert, (Philadelphia: Fortress, 1959), 261-262.

¹⁴⁰ Augustburg Confessions 8: 1.

¹⁴¹ Apology of the Augsburg Confession, 7: 1 - 8:17.

¹⁴² See Althaus, *Theology of Martin Luther*, 313-318.

¹⁴³ See Pannenberg, *Systematic Theology*, 3: 373.

ሁሉ ያጠቃልላል።¹⁴⁴ በአንፃሩም የቃሉ የስብከት አገልግሎት ግን ለዚሁ ከተጠሩት አግልጋዮች ጋር ሊጋጭና ልናምታታው የሚገባ አይደለም ብሎ ያምናል።¹⁴⁵ በሌላ በኩል ምዕመን ሁሉ የኃጢአትን ይቅርታ ለዓለም ሁሉ ለማወጅ ግን መብትና ሥልጣን እንዳለው ያምናል።¹⁴⁶

ሉተር በሁለት መንገዶች ያምናል። “ከታች” እና “ከላይ”። በአንድ በኩል ክርስቲያኖች ሁሉ ቃሉን፤ የቃሉ አገልግሎትና የቅዱሳን ሥነ ሥርዓቶች ሊያካሂዱ ይችላሉ። በሌላ በኩል ግን በቤተ ክርስቲያን ውስጥ የተምታታ ነገር እንዳይኖር ለዚህ አገልግሎት የተለዩና (“Ordained”)፤ የተጠሩ አገልጋዮች ይህን ሥራ በቤተ ክርስቲያን ስም እንዲያካሂዱ ይገባቸዋል ብሎ ያምን ነበር።¹⁴⁷ በዚህ ምክኒያት የአገልግሎትን ቢሮ በያዘው ሰው መሃልና በምዕመን መሃል ያለው ልዩነት በአገልግሎት ላይ የተመሠረተ ነው።¹⁴⁸ በሌላ በኩል ደግሞ የክህነት ቢሮ የተመሠረተው በክርስቶስ ድርጅታዊ አሠራር ነው።¹⁴⁹ ይህ ግን የቅዱሳን ሁሉ “የንጉሥ ካህናት” መሆንን የሚያስጠፋ አይደለም።¹⁵⁰ ለአገልግሎቱ የተለዩና የተጠሩ ሰዎች መኖራቸውና የክህነት ቢሮ መኖሩ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ሥርዓት ባለው መንገድ ለማምለክና ለማገልገል ስለሚረዳ ነው (1ቆሮ. 14:40)። ስለዚህም ለአገልግሎቱ የተለዩና የተጠሩ ሰዎች እና “የካህናት ጉባዔ” በሆነው በእግዚአብሔር ሕዝብ መካከል እና ያለው ልዩነት የቃሉ አገልግሎትና የቅዱሳን ሥርዓቶች (Sacraments) ከማከናወን ጋር የተያያዘ ነው።¹⁵¹

የፕሮቴስታንት የክርስትና እምነት ክፍል የምዕመን ሁሉ “የካህናት ጉባዔ” መሆን ላይ ያተኮረ መመሪያ የሰጠው ከፍተኛ አስተዋፅዖ የሚከተሉት ናቸው። አንደኛ አዲስ ኪዳን ስለ “ክህነት” ያለው መረዳት “የተለየና የተጠራ ግለሰብ” ላይ ሳይሆን የቅዱሳን ሁሉ “የንጉሥ ካህናት” መሆናቸውን ማስረገጡ ነው። ሁለተኛው “በተለየ ወይም በተጠራ” ሰው መሃልና በተቀረው የእግዚአብሔር ሕዝብ መካከል

¹⁴⁴ Augsburg 7: 25-26.
¹⁴⁵ Ibid., 6: 408; 11: 412.
¹⁴⁶ Ibid., 2: 722.
¹⁴⁷ Althaus, *Theology of Martin Luther*, 323-329; Miguel M. Garíjo-Guembe, *Communion of the Saints: Nature and Structure of the Church*, trans. Patrick Madigan, (Collegeville, MN: Liturgical Press, 1994), 141; Augsburg 12: 189; 50: 633.
¹⁴⁸ Augsburg 6: 657.
¹⁴⁹ Ibid., 50: 647.
¹⁵⁰ Althaus, *Theology of Martin Luther*, 324-325.
¹⁵¹ Ibid., 327.

ያለውን ልዩነት የጎላና የሰፋ እንዳይሆን ማድረግ ነው። ሦስተኛው “ለክህነት አገልግሎት የተለየ ወይም የተጠራ” ሰው አገልግሎት ከምዕመን ሁሉ የክህነት አገልግሎት ጋር ምንም ግጭት ወይም ተቃርኖ ሳይኖረው አብሮ እንዲፈስ አመለካከታችንን መቅረፁ ነው።

4. የሪፎርምድ ቤተ ክርስቲያን ሥነ መለኮት፡-

የሪፎርምድ ቤተ ክርስቲያንን በምናስብበት ጊዜ መጠቀስ ያለባቸው ሁለት አባቶች አሉ። እነዚህም ጆን ካልቪንና አልሪች ዝዊንግሊ ናቸው። እነዚህ አባቶች ከሉተር ጋር አብረው የፕሮቴስታንትን ሪፎርሜሽን ለመምጣቱ እግዚአብሔር መሣሪያ አድርጎ የተጠቀመባቸው ናቸው። ካልቪን ከሉተር ጋር በመስማማት “እውነተኛ ቤተ ክርስቲያን የእግዚአብሔርን ቃል በግልጽነት የምትናገርና ቅዱስ ሥርዓቶችም የምታስተዳድር ነች” ብሎ ያምናል።¹⁵² ነገር ግን ካልቪን ከሉተር በበለጠ ትክክለኛ እምነት በመያዝና የቅድስና ሕይወት ባለው የክርስትና ኑሮ አጥብቆ ያምን ነበር። ካልቪን “የዝዊንግሊን የእምነት መመዘኛ” እና “የአናባፕቲስት የሕይወት መመዘኛ” ከተቀበለ በኋላ “ቅዱሳን ሥርዓቶች አፈፃፀም” ጨምሮ ገልጾታል።¹⁵³ በካልቪን እምነት “የቤተ ክርስቲያን አባላት እምነታቸውን የሚገልፁ፣ ክርስትናቸውንም በሕይወት የሚያሳዩና ቅዱሳን ሥርዓቶችንም በመውሰድ በእግዚአብሔር አብና በልጁም በክርስቶስ ኢየሱስ ያላቸውን እምነት የሚያፀኑ ናቸው።”¹⁵⁴

ካልቪን ከሉተር የተለየባቸው በርካታ ጉዳዮች ቢኖሩም፣ ጥቂቶቹን መግለፁ አስፈላጊ ነው። አንድም የአገልግሎት ሥርዓትና አሠራር በተመለከተ በአጥቢያ ቤተ ክርስቲያን አሠራር የእግዚአብሔር ቃል በግልጽ ያስቀመጠው መመሪያ አለ። ይኸውም “አገልጋይ” (“Minister”) በሚለውና “ሸማግሌ” (“Elder”) በሚለው መግለጫ ልዩነት አለ ብሎ ያምናል። ሁለተኛው ክርስቲያኖች በኃጢአት ሊወድቁ በሚደረገው ዲሲፕሊን ይለይ ነበር። ሉተር “ለሰውዬው ህሊና መተው አለበት” ብሎ ሲያምን፣ ካልቪን ግን ሕግ አጥባቂ (legalistic) ስለነበር “ቤተ ክርስቲያን ኃጢአት ያደረገ

¹⁵² John Calvin, *Institutes of the Christian Religion*, ed. John T. McNeill, (Philadelphia: Westminster Press, 1960), 4. 1-12.

¹⁵³ C. Penrose, *St. Amant, "Reformation of the Church," in the People of God: Essays in the Believers' Church*, ed. Paul Basden and David S. Dockery, (Nashville, TN: Broadman, 1991), 213; See also Ronald Baiton, *The Reformation of the Sixteenth Century*, (Boston, Beacon, 1952), 115-116.

¹⁵⁴ Calvin, *Institutes*, 4. 1-8; See also Calvin, *Commentary*, (Grand Rapids, MI: Eerdmans, 1948), 1Corinthians 11: 2.

ውን ሰው መመሪያ ኖርአት ዲስፕሊን ማድረግ አለባት” ብሎ ያምን ነበር።¹⁵⁵ ካልቪን እንዲያውም ኢንስቲቲትስ በሚለው መጽሐፍ ውስጥ ዲስፕሊንን በሚመለከት ጉዳይ አንድ ምዕራፍ ሙሉ ሰጥቶ ጽፏል።¹⁵⁶ ካልቪን በዚህ ጉዳይ ላይ የነበረው ጥብቅ አቋም በሕይወት ለውጥና በዶክትሪን ንፅህና በተመለከተ ወደ አንድ ወገን ያጋደለ ስለ ነበር፤ ስለ ቤተ ክርስቲያን የነበረው አመለካከት “እምነት ቁልፍ ነገር ነው” ብሎ ያምን ከነበረው ዝቂንግሊ ሐሳብ ጋር ይጋጭ ነበር።¹⁵⁷ የካልቪን አቋም ከነበሩትና ብዙ ካነጋገሩ ጉዳዮች አንዱ ቤተ ክርስቲያን ከመንግሥት ጋር ያላት ግንኙነት የሚመለከት ነው። በካልቪን እምነት ቤተ ክርስቲያንና መንግሥት ጎን ለጎን የሚሄዱ፤ እርስ በርስ የሚደጋገፉና የሚተባበሩ ናቸው። እነዚህ ሁለት ኃይላት አንድ ዓይነት ዓላማና ግብ አላቸው።

ስለዚህም ምድራዊ መሪዎችም ሳይቀሩ “የእግዚአብሔርን መንግሥት ማስፋትና የዶክትሪንን ንፅህና መጠበቅ አለባቸው።” ብሎ ያምን ነበር።¹⁵⁸ ካልቪን “ቤተ ክርስቲያን” በቅድሚያ “የሚታይ” (“Visible”) ሕብረተ ሰብ ነው። ካልቪን “ቤተ ክርስቲያንን” “የታመኑት እናት”፤ እንደገና በመውለድና በደህንነት ውስጥ ለተገኘ ሕዝብ “እናት” አድርጎ ይገልፃል።¹⁵⁹ ካልቪን ከዚህ የጠበቀ አቋሙ የተነሣ ማንም አማኝ “ከምትታየዋ ቤተ ክርስቲያን” ፈፅሞ መለየት የለበትም፤ እንዲያውም በመን ቀጥቀጥ የጌታን እራት ሊወስድ ይገባዋል። ብሎ ያምናል።¹⁶⁰ ካልቪን በአንፃሩ ደግሞ “በማትታየዋ ቤተ ክርስቲያን” (“Invisible Church”) ከማመኑም በላይ “የተመረጡት ስብሰብና እውነተኛ” ብሎ ይገልፃል። ካልቪን “የምትታየዋ ቤተ ክርስቲያን” እና “የማትታየዋ ቤተ ክርስቲያን” ሁለት የተለያዩ ቤተ ክርስቲያኖች ሳይሆኑ ነገር ግን አንድ ቤተ ክርስቲያን ሆኖ ሁለት ገፅታ ያላት እንደሆነች ሙሉ በሙሉ ያምናል።¹⁶¹ ካልቪን የሚያምነው ክርስቶስ ያቀረበውን የደህንነት ዕድል በእውነት

¹⁵⁵ Baiton, *Reformation of the Sixteenth Century*, 116. Strangely enough, Francois Wendel, in his excellent study on Calvin, disagrees, *Calvin: Origins and Development of Religious Thoughts*, (New York: Harper & Row, 1963), 301.
¹⁵⁶ Calvin, *Institutes*, 4: 22.
¹⁵⁷ See further P. D. L. Avis, "The True Church in Reformation Theology," *Scottish Journal of Theology* 30 (1977): 326-332.
¹⁵⁸ Calvin, *Commentary*, Isaiah 49: 23.
¹⁵⁹ See further John W. Riggs, "Emerging Ecclesiology in Calvin's Baptismal Thought, 1536-1543," *Church History* 64, no. 1 (1995): 37-38.
¹⁶⁰ Calvin, *Institutes*, 4: 1-7.
¹⁶¹ Riggs, "Emerging Ecclesiology," 41.

የተቀበሉት ጥቂቶች (ያውም የተመረጡት ማለትም በእግዚአብሔር የታወቁት) ብቻ እንደሆኑ ነው።¹⁶² ለካልቪን “የማትታየዋቸው ቤተ ክርስቲያን” እግዚአብሔር በመጨረሻው ዘመን ለፍርድ በሚመጣበት ጊዜ በሙላት የምትገለፀው ስትሆን፤ “የምትታየዋቸው ቤተ ክርስቲያን” ደግሞ ከነ ድካሟና ውድቀቷ በክርስቲያኖች ሁሉ ልትከበር ይገባታል።

በሃያኛው ምዕተ ዓመት ተነስቶ የነበረው “የቤተ ክርስቲያን አባት” ካርል ባርዝ ነው። ካርል ባርዝ የሪፎርሜሽን አባቶች የነበሩት ካልቪንና ዝዊንግሊ የነበራቸውን የቤተ ክርስቲያን ሥነ መለኮት ላይ መሠረት በማድረግ የሪፎርምድ ቤተ ክርስቲያንን ገጽታን በብዙ መልኩ የለወጠ ምሁር ነው። ባርዝ በሦስት የሥነ መለኮት መሠረቶች በመነሳት የቤተ ክርስቲያን ምንነት ለመግለፅ ተጠቅሞባቸዋል። እነዚህም የመንፈስ ቅዱስን (Pneumatology)፣ የክርስቶስን (Christology)፣ እና የእግዚአብሔር ቃል ጉዳዮች ናቸው።¹⁶³ ለባርዝ “የቤተ ክርስቲያን” ምንነት ለመተርጎም የሚጠቀመው “የክርስቶስ አካል” የሚለው መግለጫ ነው።¹⁶⁴ ባርዝ “ቤተ ክርስቲያንን” የሚያያት “ሕይወት ያላት” (Dynamic) እንጂ፣ በአንድ ቦታ ላይ የረጋች፣ የማትንቀሳቀስና ሕይወት የሌላት” እንደሆነች አያምንም። ስለዚህም “ሕብረተ ሰብ” (“Community”) እና “ማሕበረ ምዕመናን” (“Congregation”) የሚለውን ቃል መጠቀም ይመርጥ ነበር።¹⁶⁵

ባርዝ በአንድ በኩል የካቶሊክ ቤተ ክርስቲያን አቋም የነበረውን የተለጠጠ የቅዱስ ሥርዓቶች እምነትን፣ በሌላ በኩል ደግሞ የአናባፕቲስቶች አቋም የነበረው “ሞራላዊነትን” ይቃወም ነበር። በባርዝ እምነት የመጀመሪያው ሰብዓዊ ሥርዓት ሆኖ የመንፈስ ቅዱስን ሥራ የሚያቃልል ሲሆን፤ ሁለተኛው ደግሞ ሰው ምንም ዓይነት ስህተት የሌለው (Infallible) እንደሆነ የሚያስመስልና በሌላ ላይ እንድንፈርድ ያደርጋል።¹⁶⁶ ባርዝ ሌላ ሦስተኛ አማራጭ ያመጣው “የመመረጥ ዶክትሪን” ሆኖ፣

¹⁶² Calvin, *Institutes*, 3: 22-27; Riggs, “Emerging Ecclesiology”, 42.

¹⁶³ For Karl Barth's Pneumatological Ecclesiology, see further James J. Buckley, “A Field of Living Fire: Karl Barth on the Spirit and the Church,” *Modern Theology* 10, no. 1 (1994): 81-102.

¹⁶⁴ Barth, *Church Dogmatics*, 2/1, 149; See further Nicholas M. Healy, “The Logic of Karl Barth's Ecclesiology: Analysis, Assessment and Proposed Modifications,” *Modern Theology* 10, no. 3 (1994): 254-257.

¹⁶⁵ Barth, *Church Dogmatics*, 6/1, 650.

¹⁶⁶ *Ibid.*, 694, 696.

በእርሱ አባባል ይኼ እውነተኛ ክርስቲያኖችን ለመለየትና በእውነተኛ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ያሉትን አባላት እነማን እንደሆኑ ለማወቅ ይረዳል ብሎ ያምናል።¹⁶⁷

ለባርዝ በቤተ ክርስቲያንና በመንግሥት መካከል ምንም ዓይነት ውህደት መኖር እንደ ተረገመ ሐሳብ (Anathema) ነበር፤ ምክኒያቱም መንግሥት የዓለም ክፍል ነው።¹⁶⁸ መንግሥት የሚያስፈልገው “ነፃ የሆነች ቤተ ክርስቲያን” ያለውን የጥሪው ውሱንነት የምታሳስብ፤ ወደ አመፅ ወይም ወደ ግድያ እንዳይሄድ የምትከለክል ነች።¹⁶⁹

5. የ“ነፃ ቤተ ክርስቲያን” ሥነ መለኰቶች፡-

“ቤተ ክርስቲያን፡- የአማኞች ሕብረት”

ስለ “ቤተ ክርስቲያን” ያለው መረዳት ከነበረው ባህላዊ፤ ማለትም የሥልጣን እርከንና መዋቅር ከሚያምን፤ ማሳተፍ ወደሚታይበት አመለካከት በብዙ እየተለወጠ እንዳለ የሚታይ እውነት ነው። በተለይም የፕሮቴስታንት እምነት ተከታዮች “ነፃ የሆነ ክርስትና” ወደሚለማመዱበት መድረክ እየሄዱ ነው።¹⁷⁰ እንዲያውም በቅርቡ ከፖፕነት በፈቃዳቸው ራሳቸው የወረዱት ጆሴፍ ካርዲናል ራዚንገር እንዲህ የሚል ሐሳብ በሪፖርታቸው ላይ አቅርበዋል፡-

“በእኔ አመለካከት ነባራዊ የሆነ የካቶሊክ የ‘ቤተ ክርስቲያን’ ትርጉም በግልጽ ሳይጣል፤ ቀስ በቀስ ግን ደብዛው እየጠፋ ነው። የ‘ቤተ ክርስቲያን’ ፅንሰ ሐሳብ በካቶሊክ አስተሳሰብና በካቶሊክ ሥነ መለኰት፤ እንደ አዲስ እየበቀለ የሄደው የፕሮቴስታንት ነው ባይባልም፤ የሰሜን አሜሪካ ‘ነፃ ቤተ ክርስቲያኖች’ ሙሉ በሙሉ የሚያንጸባርቅ ነው።”¹⁷¹

¹⁶⁷ Ibid., 696.
¹⁶⁸ Ibid., 4/2, 688.
¹⁶⁹ Ibid., 687.
¹⁷⁰ Miroslav Volf, *After Our Likeness: The Church as an Image of the Trinity*, (Grand Rapids, MI: Eerdmans Publishing House, 1998), 12.
¹⁷¹ Joseph Cardinal Ratzinger, *The Ratzinger Report: An Exclusive Interview on the State of the Church*, with Vittorio Messori C. Sao, (Francisco, CA: Ignatius, 1985), 46.

እንዲህ ዓይነቱ አሠራር “ማሕበረ ምዕመናን የማደራጀት ሂደት” ይባላል።¹⁷² ሐርቪ ኮክስ የሚባለው ጸሐፊ የሊበራሽን ቲዮሎጂ ዋና አቀንቃኝ የሆነውን ሊዮናርዶ ቦፍን ለመቃወም ሲል “የቤተ ክርስቲያን መሪዎች እረፍት የሌለው መንፈሳዊነት በሕብረ ተ ሰቡ ውስጥ እየጠበበ መሄዱንና አፍራሽነቱን እንዴት ሊቋቋሙት ይችላሉ?” ይላል።¹⁷³ ሚሮስላቭ ሾልፍ እነዚህ አስተሳሰቦች ማንም ሰው ሊቃወም ቢሞክርም፤ በቤተ ክርስቲያን የታሪክ ዕድገት እየሰፈኑና እያደጉ መምጣታቸው የማይካድ ሐቅ እንደሆነ ያምናል። ይህን ሐሳቡን ሲያፀና “የነፃ ቤተ ክርስቲያን ሞዴል” በዓለም ላይ እየተካሄደ ባለው የዓለም ሕብረተ ሰብ ለውጥ ምክኒያት የተወለደ አስተሳሰብ መሆኑ የማያጠራጥር ነው” ይላል።¹⁷⁴

“ነፃ ቤተ ክርስቲያን” ሥነ መለኮት አጀማመር ከአክራሪ የሪፎርሜሽን ክፍል (ለምሳሌ፡- የባፕቲስት ሙቭመንት) (“The Radical Reformation”) እና ከአናባፕቲስት፤ በኋላም ከባፕቲስት ሙቭመንት የመነጨ ነው።¹⁷⁵ “ነፃ ቤተ ክርስቲያኖች” እግዚአብሔር ራሱን በገለጠበት በእግዚአብሔር ቃል ሥልጣን ላይ የተመሠረቱ አድርገው ራሳቸውን ከማየታቸው በተጨማሪ፤ ያለ ምንም መካከለኛ “የሰው አማላጅ” ከእግዚአብሔር ጋር የግንኙነት መሥመርና “ሰው ሠራሽ ከሆነ ሥርዓት ይልቅ፤ በቀጣታ ከጌታ ጋር ሕብረት እንዳላቸው ያምናሉ።¹⁷⁶ ስለዚህም “ቅዱስ ሥርዓቶችን” ማካሄድም ይሁን፤ ወይንም በጣም ጥብቅ የሆነ የአምልኮ ሥነ ሥርዓት ማካሄድም አያምኑም። የመንፈስ ቅዱስ አመራርና አሠራር እውነተኛ አምልኮ ለማካሄድ ወሳኝ እንደሆነ ያምናሉ። በ“ነፃ ቤተ ክርስቲያኖች” የሥልጣን እርከንና መዋቅር ያለው

¹⁷² Russell Chandler, *Racing Toward 2001: The Forces Shaping America's Religious Future*, (Grand Rapids, MI: Zondervan Publishing House, 1992), 210; Volf, *After Our Likeness*, 13.

¹⁷³ Harvey Cox, *The Sliencing of Leonardo Boff: The Vatican and the Future of World Christianity*, (Oak Park, Ill.: Meyer-Stone, 1988), 17.

¹⁷⁴ Volf, *After Our Likeness*, 13.

¹⁷⁵ See further James W. McClendon, Jr. *Doctrine: Systematic Theology*, vol.2 (Nashville, TN: Abingdon, 1994); See also John J. Kiwiet, “Anabaptist Views of the Church,” in *The People of God: Essays on the Believers' Church*, ed. Paul Baden and David S. Dockery, (Nashville, TN: Broadman, 1991), 225-234; Michael Novak, “The Free Churches and the Roman Catholic Church: The Conception of The Church in Anabaptism and in Roman Catholicism: Past and Present,” *Journal of Ecumenical Studies* 2 (1965): 429.

¹⁷⁶ See further Congar, *I Believe In The holy Spirit*, 1: 141-143.

አሠራር ተቀባይነት የለውም። እያንዳንዱ አማኝ በግሉ ከእግዚአብሔር ጋር የጠበቀ ግንኙነት ሊኖረው ይችላል ብለው ያምናሉ።

አንደኛ “ቤተ ክርስቲያን” በ“ነፃ ቤተ ክርስቲያኖች” እምነት የክርስቶስ ነች እንጂ ማንም በዋናነት/ በአውራጎች የሚይዛት አይደለችም። ሌላው ደግሞ የ“ቤተ ክርስቲያን” አባል ለመሆን በግለሰቡ ፈቃድ ላይ የተመሠረተ ነው። ስለዚህም “የጥምቀት ሥነ ሥርዓት መካሄድ ያለበት “አንድ ሰው በክርስቶስ አምኖ ከዳነ በኋላ እንጂ፥ ለሀሣናት መደረግ የለበትም።” ብለው ያምናሉ። ሦስተኛ “ነፃ ቤተ ክርስቲያኖች” ከዓለም መለየትና የቅድስና ሕይወት መኖርን “በጥብቅ ያምናሉ፥ ያስተምራሉም። አራተኛው “ቤተ ክርስቲያን” በርዋን ከፍታ ሕዝብ እንዲመጣ የምትጠብቅ ሳትሆን፤ ሕዝቡን በወንጌል ለመድረስ “የሚሸን ተልዕኮና ጥሪ ያላት” እንደሆነች ማመናቸው ብቻ ሳይሆን፤ በሥራም ይገልፁታል። አምስተኛው በ“ቤተ ክርስቲያን” ውስጥ የቤተክርስቲያን ዲሲፕልንና የውስጥ ዲሲፕልን መኖር እንዳለበት አጥብቀው ያምኑ ቢታል። ስድስተኛ፡ “ለክህነት አገልግሎት ከተለዩ / ከተጠሩ” (“Ordained Ministers”) አገልጋዮች ይልቅ፤ “በአማኞች ሁሉ የክህነት አገልግሎት” ያምናሉ። ሰባተኛው፡- “ቤተ ክርስቲያን” ከሲኩላሩ መንግሥት ጋር በጣም ራሳን ማስተዳደር እንዳለባት አያምኑም። ይልቁንም የቤተ ክርስቲያን ክብርና ንፅህና መጠበቅ እንዳለበት ያምናሉ።¹⁷⁷

አንዱ ዋና የ“ነፃ ቤተ ክርስቲያኖች” እምነት “የአማኞች ሁሉ የክህነት አገልግሎት” በ 1ጴጥሮስ 2:9 ላይ የተመሠረተውና በክርስቶስ የሊቀ ካህንነት ፍፁም ሥራና አገልግሎት የተገኘ የክህነት አገልግሎት ከሌዊ ነገድ ወጥቶ ወደ ይሁዳ ነገድ፥ በእርሱም ምክኒያት ለሁላችን የተሰጠ አገልግሎት በመሆኑ ላይ የተመሠረተ (ዕብራውያን 7:1-14) ነው።¹⁷⁸ አብዛኛዎቹ “ነፃ ቤተ ክርስቲያኖች” “ለክህነት አገልግሎት

¹⁷⁷ Franklin H. Little, *The Concept of the Believers' Church*, in *the Concept of the Believers' Church*, ed. James Leo Garrett, (Scottsdale, Penn.: Herald, 1969), 15-33; William R. Easter, Jr. "A Beleiving People: Historical Background," in *the Concept of the Believers' Church*, ed. James Leo Garrett, (Scottsdale, Penn.: Herald, 1969), 102; Williams, *The Believers' Church*, ed. Paul Basden and David S. Dockery, (Nashville, TN: Broadman, 1991), 325-332.

¹⁷⁸ See James Leo Garrett, *Systematic Theology: Biblical, Historical and Evangelical*, (Grand Rapids, MI: Eerdmans, 1995), 2: 560-563; Robert G. Walton, *The Gathered Community*, (London: Carey, 1946), 102; Herschel H. Hobbs, *You Are Chosen: The Priesthood of Believers*, (San Francisco, CA: Harper & Row, 1990); Paul Beasley-Murray, *The Ministry of All and The Leadership of Some: A Baptist Perspective*, in *Anyone For Ordination?* ed. Paul Beasley-Murray, (Tunbridge Wells, UK: Monarch,

የተለዩ ወይ የተጠሩ" ቢኖሯቸውም፤ ከካቶሊክ ቤተ ክርስቲያን በጣም የተለየና፤
 “ለአገልግሎት መለየት ወይም መጠራት” ሰውዬው ለአገልግሎት መጠራቱ የአደባባ
 ይ መግለጫ ወይም ማስረገጫ እና እግዚአብሔር የጠራውን ጥሪ ማረጋገጫ እንጂ፤
 እንደ ካቶሊክ ቤተ ክርስቲያን የሥልጣን እርከን መወጣጫ አይደለም።¹⁷⁹

6. የፔንትኮስታልና የካሪዝማቲክ አብያተ ክርስቲያናት

“የቤተ ክርስቲያን ሥነ መለኮት፡-

ቤተ ክርስቲያን በመንፈስ ቅዱስ ኃይል ውስጥ”

ያለፈው ሃያኛው ምዕተ ዓመት በፔንትኮስታል ሙሽመንትና¹⁸⁰ በካሪዝማቲክ
 ሙሽመንት¹⁸¹ መነሣት ምክኒያት አስደናቂ የሆነ የቤተ ክርስቲያን ዕድገት የታየበ
 ት ዘመን ነው። በመጀመሪያ የፔንትኮስታል ሙሽመንት የጀመረው ጥር 1, 1901
 (እ.አ.ዘ.አ.) ሆኖ ቻርለስ ኤፍ ፓርሃማ በሚባል ሰው ቶፔካ፤ ካንሳስ ውስጥ በሚገኘ
 ው ቤቴል የመጽሐፍ ቅዱስ ት/ቤት ውስጥ የነበሩት ተማሪዎች የሐዋርያት ሥራ
 መጽሐፍ በማጥናት ላይ እንዳሉ መንፈስ ቅዱስ በላያቸው ላይ ወረደባቸው፤ በልዩ
 ልሳኖችም መናገር ጀመሩ። ከጥቂት ዓመታት በኋላ “የቅድስና ሰባኪ” (በነበረው
 ፐቱር አሜሪካዊ ዊልያም ጄ ስምር እና አብረውት በነበሩት ጥቂት ወንድሞች ላይ
 ሎስ አንጀለስ (ካሊፎርኒያ) በሚገኘው አዙሳ ስትሪት (AZUSA STREET)
 ላይ መንፈስ ቅዱስ ወረደባቸው፤ በልዩ ልዩ ልሳኖችም መናገር ጀመሩ። ከ1906
 ዓ. ም. (እ.አ.ዘ.አ.) ጀምሮ በአሜሪካና በዓለም ሁሉ ከዳር እስከዳር የመንፈስ ቅዱስ
 አስደናቂ የሆነ ሥራ ተጀመረ። በአጭር ጊዜ ውስጥ የመንፈስ ቅዱስ እንቅስቃሴ
 በካናዳ፤ በእንግሊዝ፤ በሰክንዲንቭያን አራቱም አገሮች (ስዊድን፤ ኖርወይ፤ ዴንማርክ
 ና ፊንላንድ)፤ በጀርመን፤ በእስያ፤ በአፍሪካና በላቲን አሜሪካ እንደ ሰደድ እሳት
 ተሰራጪ!!!

1993), 157-174; Cyril Eastwood, *The Priesthood of All Believers: An Examination of the Doctrine From The Reformation to the Present Day*, (London: Epworth, 1960), 164-171.

¹⁷⁹ See further Fisher Humphreys, "Ordination in the Church," in *the People of God*, 288-298; Volff, *After Our Likeness*, 245-247; Balthasar Fischer, "Catholic Liturgy in the Light of Vatican II and The Post-Conciliar Reform of Liturgy," *One in Christ* 13 (1977): 28-30.

¹⁸⁰ S. M. Burgess and G. McGee, ed. *"The Pentecostal and Charismatic Movements,"* in *Dictionary of Pentecostal and Charismatic Movements*, (Grand Rapids, MI: Zondervan, 1988), 1-6; Walter J. Hollenwege, *Pentecostals*, (London: SCM Press, 1972); Hollenwege, *Pentecostalism: Origins and Developments Worldwide*, (Peabody, Mass.: Hendrickson, 1998).

¹⁸¹ Peter Hocken, "The Charismatic Movement," in *the Dictionary of Pentecostal and Charismatic Movements*, 130-160; *Pneuma* vol. 6, no. 2 (1994) and vol. 18, no. 1 (1996).

ከአምሳ ዓመት በኋላ ይህ የመንፈስ ቅዱስ እድሳት በቆዩት አብያተ ክርስቲያናትም መግባት ስለ ጀመረ “የካሪዝማቲክ እድሳት መብረሰት” በአሜሪካ ውስጥ በ1960 ዓ.ም. (እ.አ.ዘ.አ.) ተጀመረ።¹⁸² የካሪዝማቲክ መብረሰት እያደገ ሲመጣ ወደ ሌሎች የፕሮቴስታንት አብያተ ክርስቲያናት፣ ካቶሊክ ቤተ ክርስቲያንና በመጨረሻም የአርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን መስፋፋት ጀመረ። ይህ የካሪዝማቲክ መብረሰት በአብያተ ክርስቲያናት ውስጥ የመንፈሳዊ ሕይወት ልዩና የጠለቀ ጣዕም እንዳለው እንዲያውቁና እንዲለማመዱትም ረድቷል!!!

ከዚህም የተነሣ የፔንትኮስታል/ ካሪዝማቲክ መብረሰት በሃያኛው ምዕተ ዓመት ትልቁና ዋነኛ የፕሮቴስታንት ክፍል እንደሆነ በቤተ ክርስቲያን ታሪክ ውስጥ የታየ ነው።¹⁸³ ዋልተር ጄ ሆለንወገር የሚለው ጸሐፊ፡- “ከዚህ ተነሥቶ በዘጠና ዓመታት ውስጥ ተስምቶና ታይቶ የማይታወቅ ነው” ይለዋል።¹⁸⁴ በአሁኑ ዘመን የካቶሊክ ቤተ ክርስቲያን ትልቋ ቤተ ክርስቲያን ከሆነች፤ ሁለተኛው ትልቁ ደግሞ የፔንትኮስታል መብረሰት እያደገና እየጎለመተ መመጣቱ ምሥክር ነው። የፔንትኮስታል መብረሰት ገፅታ የሚያሳዩ ምክኒያቶች ብዙ ባህሎችን፣ ብዙ ብሔሮችን፣ እና በልዩ ልዩ ነገዶች መካከል መስፋፋቱ ናቸው።¹⁸⁵

የፔንትኮስታል መብረሰት ከአንድ የተንጣለለ የሥነ መለኮት አስተሳሰብ እንደ ተነሣ ከማሰብ ይልቅ፤ ከታችኛው ደረጃ (ከሥር) የተነሣ መንፈሳዊ እንቅስቃሴ እንደሆነ ልናውቀው ይገባል። ጆን ሩትቨን የሚባል ጸሐፊ፡- “የፔንትኮስታል እንቅስቃሴ

¹⁸² Henry I. Lederle, *Treasures Old and New: Interpretations of "Spirit Baptism," in the Charismatic Renewal Movement*, (Peabody, Mass.: Henrickson, 1988), XIII.

¹⁸³ L. Grant McClung, Jr. "David Barrett's Description of the Pentecostal/ Charismatic Tradition, now numbering more than 400 million and growing by 19 million a year and 54, 000 a day, is that it comes in an 'amazing variety' of 38 major categories, 11, 000 Pentecostal denominations, and 3, 000 independent Charismatic denominations spread across 8, 000 ethno-linguistic cultures and 7, 000 languages. A cross section of worldwide Pentecostal/ Charismatic who is more urban than rural, more female than male, more Third World (66%) than Western World, more impoverished (87%) than affluent, more family oriented than individualistic, and on average younger than eighteen" (*"Pentecostal/ Charismatic Perspectives on a Missiology for the Twenty-First Century," Pneuma* 16, no. 1 (1994): 11.

¹⁸⁴ Walter J. Hollenweger, *From Azusa Street to the Toronto Phenomenon: Historical Roots of the Petecostal Movement*, *Concilium* 3 (1996): 3.

¹⁸⁵ See A. A. Anderson and W. J. Hollenweger, eds. *Petecostals After a Century: Global Perspectives on a Movemnt in Tradition*, (Sheffield, UK: Sheffield Academic Press, 1999); Vinson Synao, *"Pentecostalism: Varieties and Contributions," Pneuma* 8, no. 2 (1986): 34-36.

ቃሴ እምነት በመንፈሳዊ ስጦታዎች ላይ ሆኖ፤ ተአምራታዊ ፈውስ፤ ትንቢታዊ መልዕክትና በልሳኖች መናገር ከመንፈስ ቅዱስ የመነጨና የተሰጡ ከመሆናቸው የተነሣ የትኛውም ቤተ ክርስቲያን ልትቀበለው የሚገባ እውነት ነው” ይላል።¹⁸⁶ የፔንትኮስታል ሙሽመንት ዋና ትኩረት ከእግዚአብሔር ጋር የጠበቀና ግላዊ የሆነ ሕብረት በማድረግ ላይ የተመሠረተ መንፈሳዊነት ነው።¹⁸⁷ ይህንን መንፈሳዊ እንቅስቃሴ ለመረዳት የግል መንፈሳዊ ልምምድ ላይ የተመረከብ እንደሆነ ልናስተውል ይገባል። የእግዚአብሔርን አብሮነት መለማመድና በእርሱ ህልውና ውስጥ መግባት ነው።¹⁸⁸ የፔንትኮስታል ሙሽመንት አንዱ መለያው “አምልኮ” በእግዚአብሔር ህላዎት ውስጥ መግባትና በመንፈስ ውስጥ ሆኖ በፊቱ እንደ ውሃ መፍሰስ፤ ማምለክና መሰጠት ነው። በተጨማሪም መንፈሳዊ የፀጋ ስጦታዎችን መለማመድን፤ በልሳን መናገርን፤ የትንቢት ስጦታ መጠቀምን፤ ለፈውስና ለተአምራት መፀለይን፤ ከሁሉ በላይ ደግሞ በግል ከጌታ ጋር መገናኘትን ያጠቃልላል። ሌላው ደግሞ የመንፈስ ቅዱስ ሙሳት ለግል አምልኮ፤ የመንፈስ ቅዱስ ኃይል ማግኘት ለአገልግሎትና ለወንጌል ሥራ ምስክርነት እንደሆነ ያምናል። ከዚህ የተነሣ በመንፈስ ቅዱስ ኃይል በግልም ሆነ የጀማ ስብከተ ወንጌል፤ ወንጌልን ለመስበክ እጅግ ወሳኝ እንደሆነ የፔንትኮስታል ሙሽመንት ሙሉ በሙሉ ያምናል። በተጨማሪም የእግዚአብሔር መለኮታዊ አሠራር እንዲገለጥም ይመኛል፤ ይፀልያል፤ ሁኔታዎችንም ያመቻቻል።¹⁸⁹

የፔንትኮስታል ሥነ መለኮት “የቤተ ክርስቲያንን” ምንነት የሚገልፅ ባሕርዩን ለመረዳት የሚረዳው “ሙሉ ወንጌል” የሚለው እምነት የሚገልፁ አምስት መግለጫዎች ስናስተውል ነው። እነዚህ አምስት መግለጫዎች፡- የፔንትኮስታል ሙሽመንት ሥነ መለኮት የሚያንፀባርቁ ናቸው።

- ❖ በእምነት መጽደቅ በክርስቶስ እንደሚገኝ፤
- ❖ በእምነት በክርስቶስ ጸጋና ሥራ መቀደስ፤
- ❖ ለሰው ሁሉ የተዘጋጀ፤ በክርስቶስ ሞት የተገኘ የሥጋ ፈውስ፤
- ❖ የክርስቶስ ዳግም መምጣት (አስቀድሞ ቤተ ክርስቲያንን ለመውሰድ)፤

¹⁸⁶ Jon Ruthven, *On The Cessation of the Charismata*, (Sheffield, UK: Sheffield Academic Press, 1993), 14.

¹⁸⁷ See Daniel E. Albrecht, *Rites in the Spirit: A Ritual Approach to Pentecostal/Charismatic Spirituality*, (Sheffield, UK: Sheffield Academic Press, 1999).

¹⁸⁸ Albrecht, "Pentecostal Spirituality: Looking Through the Lens of Ritual," *Pneuma* 14, no. 2 (1996): 21.

¹⁸⁹ *Ibid.*, 23.

◆ የመንፈስ ቅዱስ ሙላት፥ በልሳን መናገር የተረጋገጠ።¹⁹⁰

የፔንትኮስታል ሙሽመንት ስለ “ቤተ ክርስቲያን” ያለው ሥነ መለኮት መነጋገር መቻል አለመቻሉን የካቶሊክ ቤተ ክርስቲያን ምሁር የሆነው ፓውል ዲ ሊ በጥያቄ መልክ ያቀርባል። “የፔንትኮስታል እንቅስቃሴ ሙሽመንት ስለሆነ ስለ ቤተ ክርስቲያን ያለውን ሥነ መለኮት መነጋገር የሚገባ ጉዳይ ነውን? ፔንትኮስታሎች ከጅማራላቸው የምሥራቹን ወንጌል ለዓለም ሁሉ ለማስራጨት በመንፈስ ቅዱስ ኃይል ተሞልተው በብዙ ትጋት ሲያስራጩ በመቆየታቸው ምክኒያት፤ የራሳቸውን ቤተ እምነት ለማቋቋም ምንም አልገደዳቸውም። የጌታ ዳግም መምጣት የወንጌልን አጣዳፊነትና የእግዚአብሔር መንግሥት ጉዳይ ስለያዛቸው ስለ ‘ቤተ ክርስቲያን’ አሠራር (Ecclesiology) ማሰብ አስፈላጊ መስሎ አልታያቸውም፤ ወይም በሁለተኛ ደረጃ መታሰብ እንዳለበት አመኑ።”¹⁹¹ ምናልባት መጠቀስ ያለበት መጠነኛ የሆነ ግን አስፈላጊ አስተዋፅዖ በኤም ኤል ሆጅስ የተሰጠው የፔንትኮስታል ሙሽመንት ሥነ መለኮት ነው።¹⁹² ከዚህ ጋር በተያያዘ ፒተር ሆክን በመጣጥፉ ላይ “የቤተ እምነት ማቋቋም በኤፌሶን 4፡ 11 ላይ መሠረት በማድረግ የአምስት ቢሮዎች ሥራ ለማጠናከር ለሚፈልጉት ብቻ ጠቀመ እንጂ፤ የፔንትኮስታል ሙሽመንት የ ‘ቤተ ክርስቲያን’ አሠራር አመለካከት ለማንፀባረቅ አልረዳም።”¹⁹³ ለዚህ ነው የፔንትኮስታል ሙሽመንት ስለ “ቤተ ክርስቲያን” አሠራር በተመለከተ “ጊዜያዊና በየጊዜው መሻሻል

¹⁹⁰ Steven J. Land, *Pentecostal Spirituality: A Passion for the Kingdom*, (Sheffield, UK: Sheffield Academic Press, 1992), 18; Hollenweger, "After Twenty Years' Research on Pentecostalism," *International Review of Missions* 75 (January 1986): 6; Hollenweger, "From Azusa Street," 3-14; See also Veli-Matti Karkkanen, *Pneumatology: The Holy Spirit i Ecumenical, International and Contextual Perspective*, (Grand Rapids, MI: Baker Books, 2002, 87-98.

¹⁹¹ Paul D. Lee, *Pneumatological Ecclesiology in the Roman Catholic -Pentecostal Dialogue: A Catholic Reading of the Third Quinquennium*, (1985-1989) (Dissertation), 15.

¹⁹² Peter Kuzmic and Miroslav Volf, ("Communion Sanctorum: Toward Theology of the Church as a Fellowship of Persons," A Postion Paper read at the International Roman Catholic-Pentecostal Dialogue, Riano, Italy, May 21-26, 1985 (Unpublished), 2; George Vandervelde, "Ecclesiology in the Breach: Evangelical Soundings," *Evangelical Review of Theology*, 23, no. 1 (1999): 29-51.

¹⁹³ Peter Hocken, "Theology of Church," in *The Dictionary of Pentecostal and Charismatic Movements*, ed. S. M. Burgess and G. B. McGee, (Grand Rapids, MI: Zondervan, 1988), 213.

ል የሚችል” ሆኖ ያስቀመጠው።¹⁹⁴ የፔንትኮስታል ሙሽመንት የቤተ ክርስቲያንን መንፈሳዊነት፣ ይልቁንም ‘የማትታዋቀ ቤተ ክርስቲያን’ ላይ ልዩ ትኩረት ስለሚሰጥ ፣ በሐዋርያት ዘመን የነበረውን መንፈስ ለማደስ የሚያስችል የቤተ ክርስቲያን አሠራር (polity) ላይ የሚያንፀባርቅ ነው።¹⁹⁵

በ1972 ዓ.ም (እ.አ.ዘ.አ.) ፔንትኮስታሎች በዓለም አቀፍ ደረጃ ከካቶሊክ ቤተ ክርስቲያን ጋር መነጋገር መጀመራቸው በጣም ጥሩ ሁኔታዎችን ፈጥሯል። ይህ ውይይት በሰፊው ከመካሄዱም በላይ፣ ፔንትኮስታሎችን ስለ “ቤተ ክርስቲያን” እና ስለ ሕይወቷና አገልግሎትዋ የበለጠ አጥልቀው እንዲያስቡ አድርጎአቸዋል። የሦስተኛው የውይይት ጉባዔ (1985-1989) “ቤተ ክርስቲያን” ‘ኮይኖንያ’- ‘የወንድማማች ሕብረት’ ከሚለው ሐሳብ አንፃር ነበር የተደረገው።¹⁹⁶ አንዱ “የቤተ ክርስቲያን” አሠራር በትክክል ለማስቀመጥ ያስቸገረው የመንፈስ ቅዱስ (ካሪዝማ) ከቤተ ክርስቲያን ድርጅታዊ አሠራር ጋር ያለው ግንኙነት ነው።¹⁹⁷ የካቶሊክ ቤተ ክርስቲያን በዚህ ውይይት ያተኮረችው በቤተ ክርስቲያን የሥልጣን እርከንና መዋቅር፤ ለአገልግሎትበተለይ ሰዎች፤ የቤተ ክርስቲያን ሥልጣን፤ እና በቅዱስ ሥርዓቶች ላይ ሲሆን፤ የፔንትኮስታል ሙሽመንት ደግሞ የጸጋ ስጦታዎች በነፃነት በቤተ ክርስቲያን እንዴት መፍሰስና መሥራት እንዳለባቸው የሚለው ሐሳብ ዋና ትኩረታቸው ነበር።ሆኖም የፔንትኮስታል ሙሽመንት በቀላሉ ያዩት ከነበረው በካሪዝማና በቤተ ክርስቲያን ድርጅታዊ አሠራር መካከል የደመቀ ልዩነት እንዳላቸው ከማጉላት ይልቅ፤ ከዚያ አልፈው ለመሄድና “ቤተ ክርስቲያን ካሪዝማቲክ የሆነችና መዋቅር ያላት ወደሚለው መረዳት ለመምጣት ሙሉ በሙሉ ያመኑበትና የተቀበሉበት ጊዜ ነው።

በፔንትኮስታል ሙሽመንትና ከካቶሊክ ቤተ ክርስቲያን መካከል የነበረው ውይይት የሚያመለክተው ፔንትኮስታሎች የቤተ ክርስቲያን ሥልጣንና የመዋቅር አስፈላጊነት፤ እና የካቶሊክ ቤተ ክርስቲያን የምታምነው የነበረው የሥልጣን እርከን አሳንሰው ወይም አናንቀው ለማየት አለመፈለጋቸውን ነው። በፔንትኮስታሎች መካከል

¹⁹⁴ Michael Harper, *The Holy Spirit Acts in the Church, Its Structures, Its Sacramentality, Its Worship and Sacraments*, "One In Christ 12 (1976):322.

¹⁹⁵ Lee, *Pneumatological Ecclesiology*, 16.

¹⁹⁶ See Parkkainen, *Spiritus Ubi Vult Spiral: Pneumatology in Roman Catholic-Pentecostal Dialogue* (1972-1989) (Helinski, Finland: Luther-Agricola Society, 1998), 234-330.

¹⁹⁷ See further Luigi Sartori, *The Structure of Juridical and Charismatic Power in the Christian Community*, "Concilium 109, (New York: Seabury, 1978), 38-55.

ም በሁሉም ነገር ሙሉ በሙሉ ስምምነት አልነበረም። ለምሳሌ፡- የቤተክርስቲያን መዋቅር እና የቤተ ክርስቲያን ድርጅታዊ አሠራር ላይ አንድ ዓይነት አመለካከት ስላልነበረ በጉባዔ ከሚመራ (Congregational) እስከ ኤፒስኮፓል የሚደርስ የሐሳብ ልዩነት ነበር።¹⁹⁸ ለፔንትኮስታሎች “የቤተ ክርስቲያን” እውነተኛ ገፅታ የሚያሳይ አንድ ነጠላ የሆነ መለኪያ የለም።¹⁹⁹ የፔንትኮስታል ሙሽመንት አመለካከት “አዲስ ኪዳን አንድ ወጥ የሆነ የቤተ ክርስቲያን መዋቅር ሳይሆን፤ የተለያዩ መዋቅሮችን ነው የሚያሳየን።” የሚለው የጸና እምነት ነው።²⁰⁰

የፔንትኮስታልና የካሪዝማቲክ ሙሽመንትን የጋራ የሆነ የሚመሳሰሉባቸው ነገሮች ቢኖሩም፤ ልዩነት እንዳላቸው መግለፁ በጣም አስፈላጊ ነው። ምክኒያቱም የካሪዝማቲክ ሙሽመንት ከተነሡበት ቤተ ክርስቲያን ይዘውት የመጡት ባህሎች እንዳሉ ማወቅ ይገባናል።²⁰¹ ለምሳሌ የካቶሊክ ቤተ ክርስቲያን የካሪዝማቲክ ሙሽመንት የተቀረፀው አንድም ለካቶሊክ ቤተ ክርስቲያን ባላቸው መሰጠት እና አንድም ደግሞ ለመንፈሳዊ ልምምድ ካላቸው መሰጠት ነው።²⁰²

የፔንትኮስታል ሙሽመንት በመንፈሳዊ መነቃቃትና ዕድሳት ላይ ያተኩረ ስለሆነ በቤተ ክርስቲያን ታሪክና ባህል አያተኩርም። በአንፃሩ የካሪዝማቲክ ሙሽመንት ያለው ሥነ መለኮት ግን በቤተ ክርስቲያን ታሪክና በቀድሞ ዘመን የነበረው የቤተ ክርስቲያን አባቶች ባህል ላይ ያተኩራል። በተጨማሪም የካሪዝማቲክ ሙሽመንት ከፔንትኮስታል ሙሽመንት ይልቅ በሕዝብ ሰብሳቢ ላይ ያተኩራል። የመንፈስ ቅዱስ ልምምድም ከቤተ ክርስቲያን ባህል ለይተው አያዩትም። እንዲያውም መንፈሳዊ ልምምዶች ከሰባቱ ቅዱስ ሥርዓቶች ጋር የሚያያይዙ እንደሆኑ ያምናሉ።

¹⁹⁸ Harper, "The holy Spirit," 324.

¹⁹⁹ "Final Report of the Dialogue between the Secretariat for Promoting Christian Unity of the Roman Catholic Church and Some Classical Petecostals," *Information Service* 55 (1984), 2-3, 84.

²⁰⁰ Ibid.

²⁰¹ See Kilian McDonnell, ed. *Presence, Power, Praise: Document on the Charismatic Renewal*, 3vols., (Collegeville, MN: Liturgical Press, 1980).

²⁰² See further Francis A. Sullivan, "Catholic Charismatic Renewal," in the *Dictionary of Pentecostal and Charismatic Movements*, 110-125; McDonnell, "Catholic Charismatic Renewal and Classical Pentecostalism: Growth and Critique of A Systematic Suspicion," *One In Christ*, 23 (1987): 36-61; McDonnell, ed. *The Holy Spirit and Power: The Catholic Charismatic Renewal*, (Garden City, N.Y.: Doubleday, 1975); McDonnell, *Charismatic Renewal and Churches*, (New York: Seabury, 1976); McDonnell, *Charismatic Renewal and Ecumenism*, (New York: Paulist, 1978).

ሌላው ደግሞ የካሪዝማቲክ ሙሽመንት የመንፈስ ቅዱስ ልምምዱን በባህል ካላቸው ሥነ መለኰት ጋር አያይዘው ያዩታል እንጂ፤ በተናጠል ይዘውት ከመጡት ባህላዊ አሠራር ጋር የሚጋጭ ወይም የሚቃረን አድርገው ሊያዩት አይፈልጉም፡፡²⁰³

የምሥራቅ ኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን (በኋላ ወደ አንግሊካን ቤተ ክርስቲያን የለወጠው) ሚካኤል ሐርፐር የፔንትኮስታልና የካሪዝማቲክ ሙሽመንቶች ያደረጉት አስተዋዕዞ በሚከተሉት ነገሮች አጠቃሎታል፡፡

“(1) የመንፈስ ቅዱስ ሚና ለግለሰቡ ሕይወትንና ኃይልን በመስጠት፤ ለግለሰቡ በኩል ደግሞ ለቤተ ክርስቲያንና ለዓለም ይህንኑ ለማስተላለፍ መጠቀሙ፤

(2) በጠቅላላ የአማኞች ሕብረት በሙሉ በአምልኮም ይሁን፤ በቅዱስ ሥርዓቶች መሳተፉ፤

(3) “ለአገልግሎት ያልተለየው ሕዝብ” (Laity) በቤተ ክርስቲያን ሕይወትም ይሁን አገልግሎት በሙላት መሳተፍ፤

(4) የአጥቢያ ቤተ ክርስቲያን ለእግዚአብሔር ሕዝብ መሰብሰቢያና ክርስቶስ ለዓለም ሁሉ ያለውን ዓላማ መግለጫና ማሰራጨቷ አስፈላጊነት፤

(5) የእግዚአብሔርን ድንቅ አሠራር ለመግለጥ ሁኔታ ማመቻቸትና ልምምዱም እውን እንዲሆን መሆኑ፤

(6) የሐዋርያት መንፈስና ፀጋ የማገልገል እውነታ እንዲከሰት መፍቀድ፤

(7) የፔንትኮስታል ሙሽመንት በራስ የመምራትና የማስተዳደር መመሪያ በተለይም በሦስተኛው ዓለም ማበርታቱ፡፡”²⁰⁴

ሐ. የክርስቶስ አካልና የብልቶች አሠራር፡-

(1ቆሮንቶስ 12:4-31÷ ሮሜ 12:3-8)

1. ትርጉሙ ወሰን ፡-

1.1 “የክርስቶስ አካል” (“THE BODY OF CHRIST”)

“እናንተም የክርስቶስ አካል ናችሁ፤ እያንዳንዳችሁም ብልቶች ናችሁ፡፡”

(1ቆሮ. 12:27)

²⁰³ Congar, *I Believe In The holy Spirit*, especially 2: 165-169.

²⁰⁴ Harper, “*Holy Spirit Acts*,” 323.

“የክርስቶስ አካል” የሚለው ሐሳብ “ቤተ ክርስቲያንን” ወይም “የእማኞች ሕብረትን” ወይም ከአይሁድና ከአህዛብ በክርስቶስ አምኖ የዳነው አዲሱ የክርስቶስ ሕብረተ ሰብን (ኤፌ. 2:11-22) ማለት ነው።²⁰⁵ ሐዋርያው ጳውሎስ “የክርስቶስ አካል” የሚለው ሐሳብ ለምሳሌ በቆላስይስ 1:18 ላይ “እርሱም (ማለትም ክርስቶስ) የአካሉ፤ ማለት የቤተ ክርስቲያን ራስ ነው።” በሚልበት ጊዜ ክርስቶስንና ቤተ ክርስቲያንን አንድ ወይም እኩል ማድረግ አይደለም። ስለዚህም አካሉ ክርስቶስ አይደለም። ክርስቶስም አካሉ አይደለም። ይልቁንም ክርስቶስ የአካሉ (ማለትም የቤተ ክርስቲያን) ራስ ነው። (ቆላ. 2:18፤ ኤፌ. 1:11-22) “እርሱም የአካሉ ማለት የቤተ ክርስቲያን ራስ ነው።” (ቆላ. 1:18) በሚልበት ጊዜ የክርስቶስን የበላይነት እና ለቤተ ክርስቲያን መኖር፣ ቀጣይነትና፣ ተስፋ፣ ምክኒያት ክርስቶስ ኢየሱስ እንደሆነ የሚያመለክት ነው!!! (CHRIST IS ABOVE AND BEYOND THE CHURCH !!!) ከሐሰት አሠራሮችም ሆነ ትምህርቶች የሚጠብቃትም እርሱ ነው። በእውነትና በፍቅርም የቤተ ክርስቲያን ማለትም የአካሉን አንድነት የሚጠብቅም እርሱ ነው!!! ቤተክርስቲያን (ማለትም የክርስቶስ አካል) የክርስቶስ ጌትነትና ሉዓላዊነት መግለጫ፤ ማስተላለፊያ፤ እና ማሰራጨ አሸንዳ ናት!!!

1.2 “ቤተ ክርስቲያን” (“EKKLESIA”)

“በዚችም ዓለት ላይ ቤተ ክርስቲያንን እሠራለሁ።” (ማቴ. 16: 18)

“ቤተ ክርስቲያን” ቤተ ክርስቲያን መሆኗን የሚያስረግጡ ዋና ቁልፍ ነገሮች እንዳሉ በምዕራፍ ሁለት ላይ ጠቅሻለሁ። “ቤተ ክርስቲያን” ከአይሁድና ከአሕዛብ የወጡና በክርስቶስ የዳነ አዲስ ሕብረተ ሰብ ከመሆኗም ሌላ፣ “አንድነትን፣ ቅድስናን፣ እርቅንና፣ ወንጌልን፣ ማለትም የክርስቶስን ማንነት በሚያንፀባርቅ መልኩ የምሥራቹን የምታውጅ ናት።”²⁰⁶ የቤተ ክርስቲያን አንድነት የሚጠበቀው በተመሳሳይነት ሳይሆን፣ አንድነት በልዩነት ውስጥ፣ ልዩነት ደግሞ በአንድነት ውስጥ በመጠበቅ ነው። (1ቆሮ. 12:12፣14፣27፤ ሮሜ 12:3-8፤ ኤፌ. 4:1-13) ክርስቶስ ኢየሱስ ለእኛ በሠራው ፍፁም የማዳን ሥራ ምክኒያት ምንም እንኳን በእግዚአብሔር ፊት “ቅዱሳን” ተብለን ልንጠራ ብንችልም (POSITIONALLY)፤ በኑሮ ልምምድ (EXPERIENCIALLY) ግን ገና ተስርተን ስላላለቅን “ለቅድስና” ተጠርተናል።

²⁰⁵ Colin Brown, ed., *NIDNTT*, vol. 1, 237-238.

²⁰⁶ See Charles Van Engen, *God's Missionary People*, 1991; Gerhard Kittel, ed. Trans. Geoffrey W. Bromiley, Vol. III, 518-526.

(ሮሜ 1:7፤ 1ቆሮ. 1:2) ቅድስናዋን ያልጠበቀች ቤተ ክርስቲያን “ቤተ ክርስቲያን”
ንች ለማለት ያስችግራል። ሌላው የቤተ ክርስቲያን ባህሪ የምትሰብከው ወንጌል
የእርቅ ወንጌል ስለሆነ፤ (2ቆሮ. 5:16-21) የምትሰብከውን የምትኖር፥ የምትኖረው
ንም የምትሰብክ ልትሆን ይገባል። በመሪዎቿና በአገልጋዮቿ መካከልም ይሁን፥
በምዕመኗ መካከል (በመሪዎች ምሳሌነት) ይቅርታና እርቅ መለማመዷን ልታረጋግ
ጥ ከእግዚአብሔር ዘንድ ይጠበቅባታል። የቤተ ክርስቲያንን ማንነት የሚገልጠው
ሌላው ነገር በቃልም ይሁን በሥራ የምሥራች የሆነውን ወንጌል (“እርሱም ጌታችን
ኢየሱስ ክርስቶስ ነው”- ሮሜ 1:1-4) ልትሰብክና ልታውጅ ይገባል።

2. የክርስቶስ አካልና የብልቶች አሠራር፡- (1ቆሮ. 12፡ 4-31)

“የጸጋ ስጦታ ልዩ ልዩ ነው፥ መንፈስ ግን አንድ ነው፤ አገልግሎትም ልዩ ልዩ
ነው፥ ጌታም አንድ ነው፤ አሠራርም ልዩ ልዩ ነው፥ ሁሉን በሁሉ የሚያደርግ
እግዚአብሔር ግን አንድ ነው።” (1ቆሮ. 12:4-6)

2.1 ቁጥር 4-6፡-

የክርስቶስ አካልና የብልቶች አሠራር (የቤተ ክርስቲያን አሠራር) ለመጻሰስ
በምናስብበት ጊዜ በማስተዋል ልንመለከተው ይገባል ብዬ አምናለሁ። የጸጋ ስጦታ፥
አገልግሎት፥ እና አሠራር ልዩ ልዩ ነው። በእነዚህ ውስጥ አልፎ የሚሠራው እግዚአ
ብሔር አብ፥ እግዚአብሔር ወልድና፥ እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ ግን አንድ አም
ላክ ነው። በአንድነት ውስጥ ልዩነትን፥ በልዩነትም ውስጥ አንድነትን ጠብቆ ለዘላለ
ምና ለዘመናት የሚኖረውን የሥላሴዎች የአሠራር ሞዴል በመከተል የጸጋ ስጦታን
፥ አገልግሎትንና፥ አሠራርን ልናከናውን፥ የክርስቶስን አካል አንድነት ለመጠበቅ
ያስችለናል።

የሥላሴን አሠራር በምናይበት ጊዜ አንዱ በሌላው ላይ ትጽዕኖ ሳይኖረው፥
አንዱ ከሌላው ጋር ሳይቃረን፥ አንዱ በሌላው ሳይሰለጥን፤ አንዱ ለሌላው ግርዶሽ
ሳይሆንበት ፍጹምና ምሉዕ በሆነ አንድነት በልዩነት ውስጥ፤ ልዩነትም በአንድነት
ውስጥ እየገለጹ እንደ ውሃ አብረው ይፈሳሉ። የአንዱ ክብር የሌላው ክብር፥ የአንዱ
ዓላማ የሌላው ዓላማ፤ የአንዱ ሽክም የሌላው ሽክም ነው!!!

ሐዋርያው ጳውሎስ “አካል አንድ እንደሆነ፥ ብዙም ብልቶች እንዳሉበት፥ ነገር
ግን የአካል ብልቶች ሁሉ ነው” ይላል። (1ቆሮ. 12:12) ስለዚህም ነው የሥላሴን
ምሳሌነትና ሞዴል በመከተል በክርስቶስ አካል (ማለትም በቤተ ክርስቲያን) ውስጥ

የጸጋ ስጦታዎችን፥ አገልግሎትን፥ እና አሠራርን በምንለማመድበት ጊዜ የአካሉ አንድነትና መታነጽ በማሰብ ልናደርጋቸው ይገባል። በአንድ በኩል የጸጋ ስጦታዎች ልምምድ (አጠቃቀም) (1ቆሮ. 12)፥ በሌላ በኩል የአስተዳደር ኃላፊነት (1ቆሮ. 14) መደረግ ያለባቸው የክርስቶስን አካል (ማለት ቤተ ክርስቲያንን) ለማነጽ፥ ለማሳደግና ለማጥፋት በፍቅር (1ቆሮ. 13) መሆን አለበት። ይህም ከልብ የሆነና በጌታ ም ፊት ተፈትኖ የወጣ ፍጹም ትሕትናን የሚጠይቅና በብልቶችም መካከል መቀባበልን የሚጠይቅ ጉዳይ ነው!!!

የጸጋ ስጦታዎች አጠቃቀምም ይሁን የቤተ ክርስቲያን አስተዳደር በባሕሪያቸው ክፋትን አመፅንና ትዕቢትን የሚያካትቱ (የሚያስተናግዱ) አይደሉም። ትዕቢት ፥ ክፋትና አመፅ ባለበት ሥፍራ የክርስቶስ አካል ከሚታነጽ ይልቅ ይናጋል፤ ይታወካል፤ ከሚያድግ ይልቅ ይቀጭጫል፤ ከሚገብረው ይልቅ ምንም ነገር ለማድረግ ኃይል ያጣል። ከዚህም በላይ የጌታ ኢየሱስን ባሕርይ ስለማያንፀባርቅ አስተዋይ ለሆነ ሰው ልብ ይሰብራል። የእግዚአብሔርን ልብ የሰበረ ነገር ልባችንን ካልሰበረ ራሳችንን እንመረምር ይገባል ብዬ አስባለሁ!!! በውጭ ላሉት ለማያምኑት ሰዎችም ያልሆነ ስዕል በመስጠት ስለ ቤተ ክርስቲያን የነበራቸውን አጠባበቅ ስለሚያበላሽ ወንጌልን እንዳይሰሙና እንዳይቀበሉ መሰናክል ይሆንባቸዋል።

2:2 ቁጥር 14-30 ፦

ሐዋርያው ጳውሎስ በአካሉ ውስጥ ያሉት ብልቶች “ብዙዎች ናቸው” ካለ በኋላ፥ ለናሙና ያህል ሦስት የብልት ዓይነቶች ገልጿል። እነዚህ የብልት ዓይነቶች በይሁዳ ፥ በሰማርያና በገሊላ አውራጃዎች የነበረውን ሕዝብ ባሕርይ የሚያንፀባርቁ ናቸው።
 ♦ አንደኛ፦ “የሰማርያ ሰዎች መንፈስ” (1ቆሮ. 12፥ 14-20) ፦

እነዚህ ብልቶች የተሰጣቸውን ስጦታ ማክበር የተሳናቸው፥ የሰጧቸውንም ባሕርይ ካለመረዳታቸው የተነሳ የሚያገረመርሙ፥ የማያቋርጥ የውድድርና የፉክክር መንፈስ ያላቸው፥ ሌላው ብልት የሆነውን ካልሆኑ፥ ሌላው ብልት ያለው ከሌላቸ በስተቀር የማይረኩና እረፍት የሌላቸው የብልት ዓይነት ናቸው። ይህ ባሕርያቸው የበታችነት ስሜት እንዲሰማቸውና አጉል የሆነ መፈሳዊነት የነደለው “መሳይ ትሕትና” እንዲለማመዱ ስለሚያስገድዳቸው ሳያውቁት ሌላ የትዕቢት ገጽታ ያንጸባርቃሉ። የተሰጣቸውንም ጸጋ ማክበር ስለሚሳናቸው ሌሎች ሰዎች ጸጋቸውን እንዳይጠቀሙ በት ያማዳሉ። ራሳቸውንም በማያቋርጥ “የሌላውን ጸጋ የሚቋምጥ ሕይወት” እንዲኖሩ ስለሚያደርጋቸው ምንም ዓይነት እርካታና ዕረፍት የሌለው ሰው ይሆናሉ።

የሰማርያ አውራጃ ሕዝብ ምንም እንኳን ከጅማራቸው አይሁዶች ቢሆኑም በነጻም ያዘመን ከነበሩት ከጦቢያና ከሰንባላጥ ጀምሮ ከይሁዳ ሕዝብ ጋር ከነበራቸው ፉክክርና ውድድር የተነሣ ራሳቸውን ከአሕዛብ ጋር ያዳቀሉ ሰዎች ናቸው። በይሁዳ ሕዝብም ላይ ከማመፃቸው የተነሣ፤ እግዚአብሔር የመረጣትን የእስራኤል ዋና ከተማ ኢየሩሳሌም የነበረውን የእግዚአብሔርን ቤተ መቅደስ ትተው፤ በሰማርያ ሌላ የጣዖታት ቤተ መቅደስን፤ የእግዚአብሔርን ነቢያት ንቀው፤ የራሳቸው ነቢያትን አበጁ። በኋለኛው ዘመንም በነህምያና በዘሩባቤል፤ በካህናቱም በዕዝራና በኢያሱ የተጀመረውን ሥራ በፅኑ ከመቃወማቸውና ከማስተንተኛቸውም ሌላ፤ ነህምያንም ለመግደል ብዙ ጥረት ሲያደርጉ እናያቸዋለን። ከዚህ የተነሣ እግዚአብሔር በሰማርያ አውራጃ ውስጥ የፈጸማቸው ተአምራቶች በጣም ጥቂቶች ናቸው።

(2ነገ. 2፥ 19-22፤ 23-25፤ 7፥ 1-20) የሰማርያ ሕዝብ ከእንዲህ ዓይነት መንፈሳዊ ዝቅጠት የወጣው ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ የሳምራዊቷን ቤት ሕይወት ከለወጠ በኋላና፤ በእርሷም ምክኒያት ለሰማርያ ሕዝብ ከተገለጠ በኋላ ነው።

(ዮሐ. 4፥ 1-42)

◆ ሁለተኛ፥ “የይሁዳ አውራጃ ሕዝብ መንፈስ” (1ቆሮ. 12፥ 21) ፦

እነዚህ የብልቶች ዓይነት የአካሉ ብልት መሆናቸው አንፂቸው ብቻቸውን “አካል” ለመሆን የሚሙኙ ናቸው። ካለ እነርሱ በስተቀር ሌሎች ብልቶች እንዳሉ ለማስብም ይሁን፤ ለማስተናገድ የማይችሉ፤ የአካሉ ራስ ለመሆን ስለሚፈልጉም ሳያውቁት የጌታን ሥፍራ ለመውሰድ ሲቋምጡ ዘመናቸው ያልፋል። የክርስቶስ አካል የሚቆመው በእነርሱ የጸጋ ስጦታ ብቻ ይመስላቸዋል። በውስጣቸው ከበቀለው ሰውርም ይሁን ግልጥ ትዕቢት የተነሣ የበላይነት ስሜት የሚያጠቃቸው ናቸው። ይህ ባሕሪያቸው የሌሎችን ሰዎች የጸጋ ስጦታ እንዲያናገሩና እንዲጋፉ ስለሚያደርጋቸው፤ ከሌሎች ሰዎች ጋር ተጣጥመው በመቀናጀት ማገልገል ይሁን መገልገል አይፈልጉም። ከዚህ ይልቅ “የሁሉ ነገር ማዕከል” እንደሆኑ ስለሚያስቡ የሥልጣንና የኃይል ጥያቄ በጣም የሚያሳስባቸው ናቸው። ሌላው ሕዝብ ሁሉ የሚያመልከው ሰው ለመሆን ከመፈለግም ወደ ኋላ የማይሉ ናቸው።

የይሁዳ አውራጃ ሰዎች ራሳቸውን ከሰማርያና ከገሊላ አውራጃዎች የበለጠ የበላይ አድርገው ይመለከቱ ነበር። ለዚህ ትዕቢታቸው መነሻና ምክኒያት የሆኑ ሦስት ዋና ነገሮች ነበሩ። እነዚህም የሚከተሉት ናቸው፦

✓ አንደኛ በሃይማኖት አንፃር:- ሁሉም የሃይማኖት አባቶች፤ ማለትም ፈረሳውያን ÷ ጸሐፍትና ሰዱቃውያን የተነሡት ከይሁዳ አውራጃ ነው። አብዛኛዎቹ የእግዚአብሔር ነቢያት የተነሡትም ከይሁዳ አውራጃ ነው። (ዮሐ. 1:47) እውነተኛ የእግዚአብሔር ነቢይ ከሌላ አውራጃ አይጠበቅም ነበር። የእግዚአብሔር ቤተ መቅደስም በዚሁ አውራጃ በኢየሩሳሌም ውስጥ ነው የነበረው።

✓ ሁለተኛ በኢኮኖሚ አንፃር:- በእስራኤል ምድር ሀብታሞችና ባለጠጎች የትነበሩ ቢባል በይሁዳ አውራጃ ነው። እንዲያውም ጌታ ኢየሱስ በምድር በተመላለሰበት ዘመን ከሮም ቀጥሎ በዓለም ሁለተኛው ትልቁ ባንክ የነበረው በኢየሩሳሌም፤ ያውም በእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ ውስጥ ነበር። (ዮሐ. 2:13-17፤ ማቴ. 21:12-13፤ ማር. 11:15-16፤ ሉቃስ 19:45-46)

✓ ሦስተኛ በፖለቲካ አንፃር:- ከሮማውያን ቀጥሎ የእስራኤልን ሕዝብ አንቀጥቅጠው ይገዙ የነበሩት ሰዱቃውያን ከይሁዳ አውራጃ የተነሡ ናቸው። ስለዚህም በፖለቲካው አኳያም የበላይነት ነበራቸው።

◆ ሦስተኛ፥ “የገሊላ አውራጃ ሕዝብ መንፈስ” (1ቆሮ. 12፥ 22-25) ፦

ሐዋርያው ጳውሎስ እነዚህን ብልቶች ሲገልፃቸው “ነገር ግን ደካሞች የሚመስሉ የአካል ብልቶች..” (ቁ. 22)፥ “ከአካል ብልቶችም ያልከበሩ ሆነው የሚመስሉን...” (ቁ. 23)፥ “በምናፍርባቸውም ብልቶችን...” (ቁ. 23) ይላቸዋል። ይህን “ደካሞች፥ ያልከበሩ፥ የምናፍርባቸው ብልቶች” የሚለውን መግለጫ ከተጠቀመ በኋላ በመቀጠልም “ይልቁንም የሚያስፈልጉ ናቸው፤...በሚበዛ ክብር እናለብሳቸዋለን፤...ክብር ይጨመርላቸዋል።” የሚሉ ጉዳዮችም ጠቅሷል። እነዚህ የብልቶች ዓይነት ከድካማቸውና ያልከበሩና የሚያሳፍሩ መምሰላቸው ካላቸው እውቀት በስተቀር ስለ ራሳቸው ሌላ የሚያውቁት የላቸውም። በአንድ በኩል የተሰጣቸውን ጸጋ ማቃለል፤ በሰጧቸውም ላይ ማጉረም፤ የሌሎችን ሰዎች የጸጋ ስጦታ አይተው መቋመጥ፥ መቅናት በግል ምኞት መወጠር አይፈልጉም። በሌላ በኩል ደግሞ በትዕቢት ምክኒያት ስለ ራሳቸው ያላቸውን ግምት ከሚገባ በላይ በመወጠርም በሌሎች ሰዎች ላይ ለመሰልጠን፤ ሥልጣንና ኃይል በእነርሱ ዙሪያ እንዲሸከረከርም “አካል” የመሆን ፍላጎት፥ በራሳቸው ተመክተውም የሌላውን ሰው ጸጋ መጋፋትም አያውቁበትም።

የገሊላ አውራጃ ሰዎች የበላይነት ስሜትም ይሁን፥ የበታችነት ስሜት የሌላቸው ያልተወሳሰቡና ቅንነት ሰዎች ናቸው። የእነርሱ መለያ “ያልተወሳሰበ ኑሮ” ነው።

በሐዋርያት ሥራ 4:13 ላይ “...መጽሐፍን የማያውቁና ያልተማሩ ሰዎች እንደሆኑ አስተውለው አደነቁ፤ ከኢየሱስም ጋር እንደነበሩ አወቁአቸው።” እንዳለው አሣ ከማጥመድ ሌላ፤ በጊዜው በነበሩት የምክራብ ትምህርት ቤት ገብተው መደበኛ ትምህርት ያልተማሩ (የሐዋ. ሥራ 4፡ 13) ሰዎች ናቸው። ነገር ግን ጌታ ኢየሱስ የነበረው ምድራዊ አገልግሎት እየሰፋ በመምጣቱ ምክኒያት የራሱን ደቀ መዛሙርት እንዲኖሩት ስለፈለገ ሌሊቱን በሙሉ ሲፀልይ አደረ። (ማር. 3:13-19፤ ማቴ. 10:1፤ ሉቃስ 6:12-16) ጌታ ኢየሱስ “በነዚህም ወራት ይፀልይ ዘንድ ወደ ተራራ ወጣ፤ ሌሊቱንም ሁሉ ወደ እግዚአብሔር አብ ሲጸልይ አደረ። በነጋም ጊዜ ደቀ መዛሙርቱን ጠራ፤ ከእነርሱም አሥራ ሁለት መረጠ፤ ደግሞም ሐዋርያት ብሎ ሰየማቸው። ...” (ሉቃስ 6፡ 12-13) በዚህ ጊዜ ያደረገው የተራ ምርጫ አስደናቂ እንደሆነ ለአንባቢዎቼ ለመግለጽ እፈልጋለሁ።

ይኸውም የበታችነት ስሜት ከነበራቸው የሰማርያ ሕዝብ መካከል አንድም ደቀ መዝሙር በአሥራ ሁለቱ መካከል አናይም፤ የበላይነት ስሜት ይሰማቸው ከነበሩት የይሁዳ ሕዝብ መካከል የመረጠው አንድ ደቀ መዝሙር፤ ያውም ጌታን አሳልፎ የሰጠው አስቆረቱ ይሁዳን ነው። አሥራ አንዱን ደቀ መዛሙርት የመረጠው “ያልተወሳሰበ ኑሮ” (SIMPLICITY) ከነበራቸው ከገሊላ አውራጃ ነው!!! (የሐዋ. ሥራ 1፡ 11፤ 2፡ 7፤ 3፡ 6፤ 4፡ 13፤ 5፡ 41-42) ጌታም በመንፈስ ቅዱስ ኃይል እንዲሞሉ ካደረገ በኋላና አብሮአቸውም ሲሠራ፡ “አንዱ ሰላሣ፤ አንዱ ስድሳ፤ አንዱም መቶ አፈራ።” እንደ ተባለ፤ ፍሬአቸውን እጅግ ባረከ። በወንጌልም ዓለምን ገለበጡ። ከኢየሩሳሌም ጀምረው ወንጌልን የዓለም ዋና መናኸሪያ (SUPER POWER) የነበረችውን አገር እስከ ፎም ድረስ አደረሱ!!!

ይህን ሐሳብ ለማጠቃለል በክርስቶስ አካል ውስጥ የመጀመሪያውና የሁለተኛው የብልቶች ዓይነት መንፈስ በሚኖርበት ጊዜ አይ-አዎን ኑሮ መኖር እንጀምራለን። በአንድ በኩል ሌላው ብልት ደስ ሲለው አብሮ ደስ ከመሰኘትና ክብሩን ከመካፈል ይልቅ፤ ብስለት የሌለው ባሕርይ በማሳየት ማዘን፤ መቅናትና፤ መቆጩት እንጀምራለን። በሌላ በኩል ደግሞ ሌላው ብልት ሲሰቃይ አብረን መቃተት ሲኖርብን፤ በመሰቃየቱ ደስ ይለናል። የእግዚአብሔር ልብ የሚያርፈው የበታችነት ወይም የበላይነት ስሜት ባላቸው ሰዎች ሳይሆን፤ ያልተወሳሰበ ሕይወት (SIMPLICITY) ባላቸው ሰዎች ነው!!! ሐዋርያው ጳውሎስ “ደግሞም ከሁሉ የሚበልጥ መንገድ አሳያችኋለሁ” (1ቆሮ. 12:31) ካለ በኋላ የነገር ሁሉ መሠረት ፍቅር እንደሆነ በ1ቆሮንቶስ

13:1- 13 ላይ ገልጾታል። እንዲያውም በምዕራፍ 14: 1 ላይ ደግሞ፡-“ፍቅርን ተከታተሉ” ይላል።

የክርስቶስ አካል (ቤተ ክርስቲያን) አያደገ፥ እየኑለበተና፥ እየሰፋ እንዲመጣ ከተፈለገ የሚከተሉትን ነገሮች መገንዘብ ይኖርብናል፡-

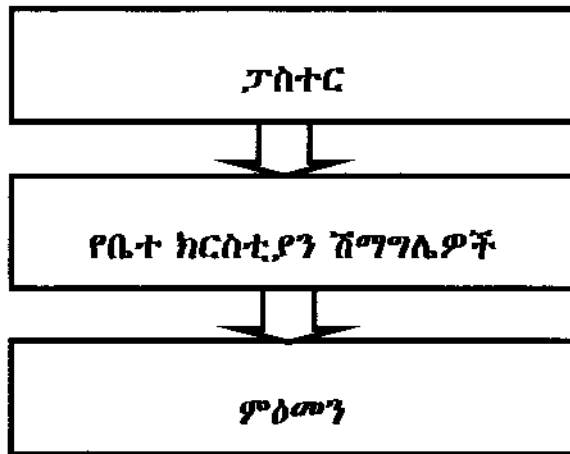
- ◆ የአካል ብልቶች ሁሉ ተሳትፎ፥ የቤተ ክርስቲያንን አመራር ያኑለብተዋል እንጂ አያቀጭጩውም። በክርስቶስ አምነው በዳኑት ሰዎች (በአማኞች) ውስጥ እምቅ ችሎታ እና ጸጋ አለ። ይህንን እምቅ ችሎታና ስጦታ ፈልቅቆ የማውጣት ሥራና እንዲለማመዱትም የማበረታታት ኃላፊነት የፓስተሮችና የቤተ ክርስቲያን መሪዎች ሁሉ ነው። (ሮሜ 12: 4-8፥ 1ቆሮ. 12: 3-8፥ ኤፌ. 4: 11-13)
- ◆ የክርስቶስ አካል (ቤተ ክርስቲያን) አንድነት የሚጠብቀው ልዩነታችንን ስንቀበልና አንዱ የሌላውን ጸጋ ሲቀበል፥ ሲያከብርና፥ ሲጠቀም ብቻ ነው። የአንድነታችን ውበት በልዩነታችን ውስጥ የሆነውን ያክል፤ ደግሞም ሐዋርያው ጳውሎስ “በሰላም ማሰሪያ የመንፈስን አንድነት ለመጠበቅ ትገ” (ኤፌ. 4: 3) እንዳለው በልዩነታችን ውስጥ የክርስቶስ አካልን (የቤተ ክርስቲያንን) አንድነት ልንጠብቅ ይገባል።
- ◆ በክርስቶስ አካል (በቤተ ክርስቲያን) ውስጥ ያሉት አራት ቢሮዎች (ኤፌ. 4: 11)፥ የሽምግልና፥ የድቁና፥ የአስተዳደር፤ እና ሌሎች የአገልግሎት የጸጋ ስጦታዎች ለአካሉ ሲባል ለአሠራር እንዲመች ከጌታ የተሰጡን እንጂ፤ የሥልጣንና የኃይል ጥያቄ እንዲመልሱልን አይደለም!!! (ቆላ. 1:25፤ 2ቆሮ10:8፤ 2ቆሮ. 13:10) ስለዚህም ነው “በክርስቶስ አካል ውስጥ ማንነው የበላይ?” የሚለው ጥያቄ በራሱ የሞተ ሐሳብ የሚሆነው። ሐዋርያው ጳውሎስ እንዳለው “ብቃታችን ከእግዚአብሔር ነው እንጂ በገዛ እጃችን እንደሚሆን አንዳችን እንኳ ልናስብ አራሳችን የበቃን አይደለንም።”(2ቆሮ. 3: 5)
- ◆ ኬቪን ጋይስ የሚባለው ጸሐፊ በመጽሐፉ ውስጥ ስለ ሥላሴ ምስጢር ለመግለጽ እንዲያመቸው ያቀረበውን ስዕላዊ መግለጫ እኔ ደግሞ የክርስቶስ አካል አሠራርን ለማሳየት ከዚህ በታች ተጠቅሜበታለሁ።²⁰⁷

²⁰⁷ Kevin Giles, *The Trinity and Subordinationism - The Doctrine of God & The contemporary Gender Debate*, (Downers Grove, IL: InterVaristy Press, 2002), 118-121.

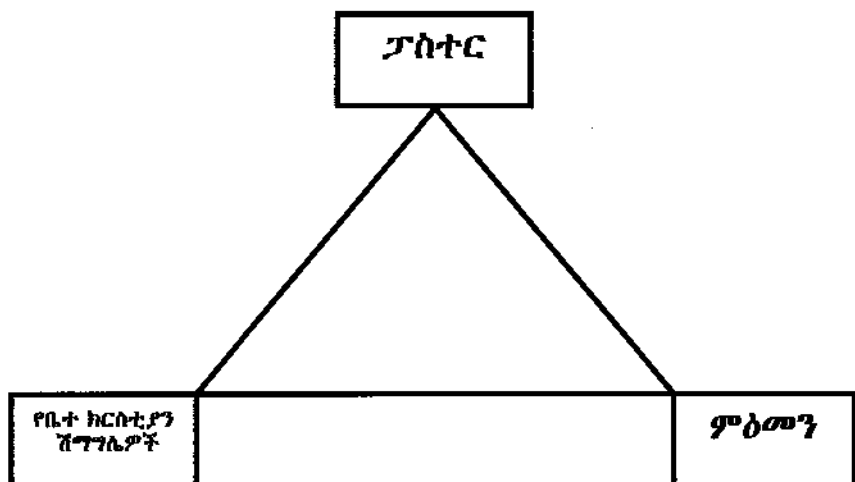
መ. የቤተ ክርስቲያን የሥልጣን እርከንና መዋቅር?

ወይንስ ገደብ የሌለው ፍቅርና የጸጋ ቅብብሎች?

- 1. የሥልጣን እርከንና መዋቅር ላይ ያተኮረ ቤተ ክርስቲያን:-**
(THE HIERARCHICAL MODEL)

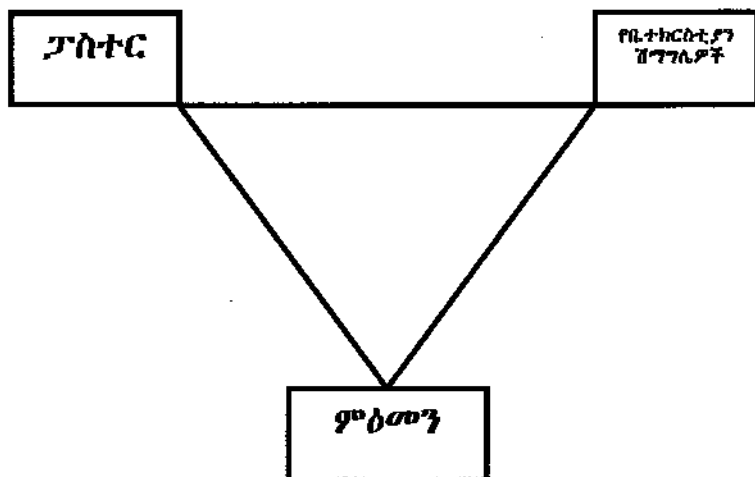
- 2. “የአባትነት / የአውራነት ሥልጣን” ያለበት ቤተ ክርስቲያን :-**
(THE MONARCHICAL MODEL)

3. ፓስተርና የቤተ ክርስቲያን ሽማግሌዎች

በምዕመን ላይ ሥልጣናቸውን የሚገልፁበት ቤተ ክርስቲያን

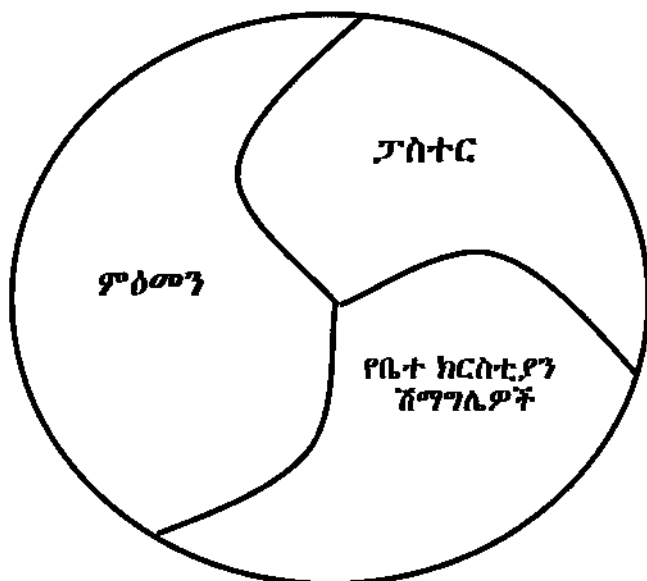
(THE FILIOQUE MODEL)

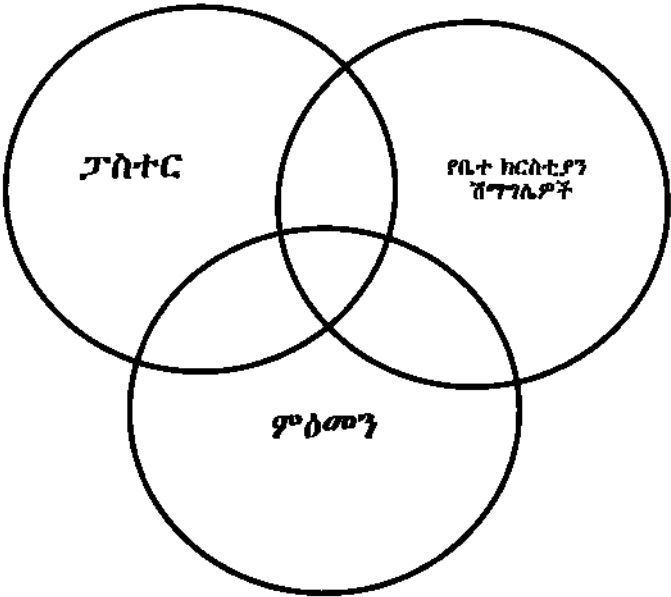
4. በአንድ ልብና በአንድ ሐሳብ አብረው የሚፈሱ መሪዎች ያሉበት

ቤተ ክርስቲያን (THE SYMMETRICAL MODEL)

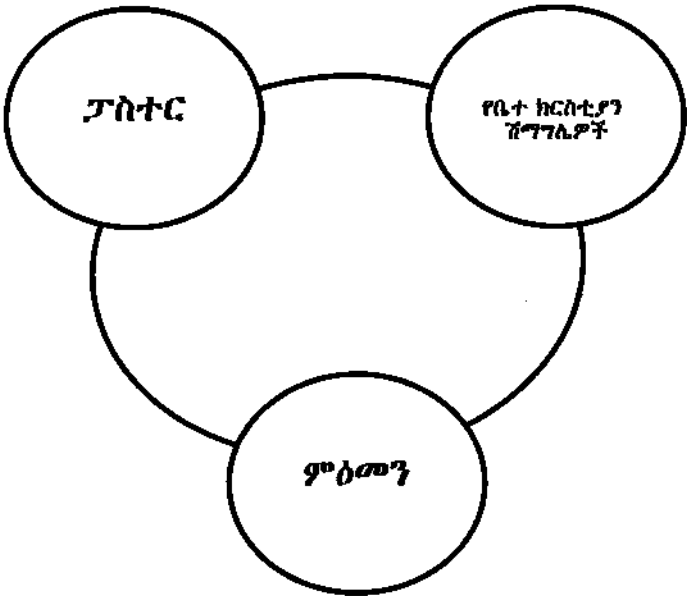
4.1

4.2

4.3

III. የሥላሴ ሥነ መለኮትና አመራር:-

- ◆ “የጸጋ ስጦታ ልዩ ልዩ ነው፤ መንፈስ ግን አንድ ነው፤ አገልግሎትም ልዩ ልዩ ነው፤ ጌታም አንድ ነው፤ አሠራርም ልዩ ልዩ ነው፤ ሁሉን በሁሉ የሚያደርግ እግዚአብሔር ግን አንድ ነው።” (1ቆሮ. 12:4-6)
- ◆ “...አንድ መንፈስ አለ፤... አንድ ጌታ... አንድ አምላክ የሁሉም አባት አለ።” (ኤፌ. 4:4-6)
- ◆ “እግዚአብሔር ለእያንዳንዱ የእምነትን መጠን እንዳካፈለው ...” (1ኛ 12:3)
- ◆ “ነገር ግን እንደ ክርስቶስ ስጦታ መጠን ለያንዳንዳችን ጸጋ ተሰጠን” (ኤፌ. 4:7)
- ◆ “ነገር ግን መንፈስ ቅዱስን መግለጥ ለያንዳንዱ ለጥቅም ይሰጠዋል።... መንፈስ እንደሚፈቅድ ለያንዳንዱ ለብቻው እያካፈለ ያደርጋል።” (1ቆሮ. 12:7÷11)

ሀ. መግቢያ:-

የሥላሴን ሥነ መለኮትና አመራር በምንዳስበስበት ጊዜ የተለየና የተሳሳተ አጠባ ጭነት እንዳይኖረን ቢያንስ ሦስት ማሳሰቢያ የሚሆኑ ሐሳቦች ለመስጠት እፈልጋለሁ። እንደኛ፡ በዚህ መጽሐፍ የምንወያይባቸውና የምናነሳቸው ጉዳዮች የመነጋገሪያ ሐሳቦች ናቸው እንጂ፡ የመጨረሻ ወሳኝ ጉዳዮች አይደሉም። ምክኒያቱም የዚህ መጽሐፍ አላማ ጥያቄዎችን ለመመለስ ሳይሆን፡ እንዲያውም ለማንሳት ነው። የሥላሴ ሥነ መለኮትና አመራር በምናይበት ጊዜ ልንጠይቃቸው የሚገቡን በጣም አሳሳቢና ጥላሽ ማግኘት ያለባቸው ጥያቄዎች አሉ። ለምሳሌ፡ የሚከተሉትን እንመልከት፡-

- እግዚአብሔር ወልድና እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ የእግዚአብሔር አብ ረዳቶች (Subordinates) ናቸው ወይ?
- እንደ ወንጌላውያን አብያተ ክርስቲያናት ስለ እግዚአብሔር አብ አባትነት (Fatherhood) ያለን መረዳት ምንድር ነው?
- እግዚአብሔር አብ በወልድና በመንፈስ ቅዱስ ላይ “የበላይ” ነው?
- ስለ እግዚአብሔር ያለን መረዳት ከሥላሴ አንዱ የሆነው እግዚአብሔር አብ “የበላይ የሆነበት” (Monarchical) ነውን?